

శ్రీ పణ్ణబోసుల కేర్లు గైడన్స్ సిల్స్

అత్యంత సులభ ఏట్టుటుల్లో ఇంగ్లీష్ గ్రామర్ నేచ్యుక్సుండి !

(విద్యార్థులు స్వతప్పగా ఇంగ్లీష్ నెర్చుకోవడానికి
గైడ్ కమ్ వర్క్ బుక్కగా రఘాందించబడింది)

వి.జి. భవాని, B.Tech.,

ఇంగ్లీష్ గ్రామర్ నేర్చుకోండి !

అత్యంత సులభ పద్ధతుల్లో ఇంగ్లీష్ గ్రామర్ నేర్చుకోండి!

(విద్యార్థులు స్వతంత్రంగా ఇంగ్లీష్ నేర్చుకోవడానికి గైడ్ కమ్ వర్క్‌బుక్‌గా రూపొందించబడిని)

www.tstteachers.in
రచన:
ఎ.పి.భవాని, B.Tech.,

ప్రచురణ :

శ్రీమహాలక్ష్మి వ్యాఖ్యానికా

డార్. నెం. 28-3-49, సంజీవయ్య కాలనీ,
అరండల్పేట, విజయవాడ - 520 002

ENGLISH GRAMMER NERCHUKONDI !

Written by :

V.G. BHAVANI, B.Tech.,

Vijayawada - 3

© PUBLISHER

Ist Edition :

December, 2005

IIInd Edition :

December, 2014

Price : **60/-**

Cover Design & Type Setting :

Madhulatha Graphics, Vijayawada-2

Printed At :

Vijayasanthi Offset Printers

VIJAYAWADA-2.

Published by :

Sree Madhulatha Publications

28-3-49, Sanjeevaiah Colony,

Arundalpet, Vijayawada - 520 002

Ph : 2434320 (O) Cell : 94401 72936

ముందుమాట

ఇంగ్లీష్ భాష ప్రోధాన్యత నానాటికీ ప్రపంచ దేశాలన్నింటిలో బాగా పెరిగిపోతోంది. అందుకు కారణం - ముఖ్యంగా విద్యావిధానాలలో ఎన్నో గణనీయమైన మార్పులు రావడం. ఏ రంగానికి సంబంధించిన అంశమైనా చర్చించాలన్నా, బోధించాలన్నా - అది అందరికీ అర్థం కావాలంటే ఇంగ్లీష్‌లోనే సాధ్యం అవుతుంది.

ఇంగ్లీష్ భాష చాలా కష్టం, అదొక మహాసముద్రం వంటిదని చాలామంది - అపోహపడుతుంటారు. బాగా అర్థం చేసుకోగలిగితే - ఇంగ్లీష్ అంత సులువైన భాష మరొకటిలేదు.

ఇంగ్లీష్ అక్షరాలు కేవలం ఇరవై ఆరు మాత్రమే. భాషకు అవసరమైన వ్యాకరణ సూత్రాలు - భాషాభాగాలు చాలా క్లప్పంగా జాపిస్తు వివరించేవి. వాటిని సునిశితంగా సాధనచేస్తే - ఇంగ్లీష్ భాషను ఎవరైనా సార్టాకోపచ్చును.

అయితే... నేర్చుకునే విషయిలతో అందరికీ దాని మీద కొంత అవగాహన వుండాలి. “మా పోస్టర్ కోవై ద్వారా మీరు ఇంగ్లీష్ వెంటనే మాట్లాడేస్తారు - ఇరవై నాలుగుంటల్లో ఇంగ్లీష్ నేర్చించేస్తాం” అనే ప్రకటనలు చాలా మందిలో ఆశలు రేపుతూ, వాళ్ళ ఆశలను అడియా శలను చేస్తున్నాయి. అటువంటి ప్రలోభాలకు లొంగచుండా - సరైన విధానాలలో గ్రామర్తో సహి ఇంగ్లీష్ నేర్చుకుంటూనే అది సరైన మార్గదర్శకమవుతుంది.

ఏ భాషలోనైనా గ్రామర్లేకుండా ఒక్క వాక్యం మాట్లాడలేము - ఒక్క విషయం ప్రాయలేము. కాబట్టి - ఏ భాషకైనా వ్యాకరణ విశేషాల్ని తెలుసుకోవాలి.

ఈ పుస్తకంలో - ఇంగ్లీషు భాషా భాగాలను పూర్తిగా వివరిస్తూ - మనం నిత్యజీవితంలో మాట్లాడటానికి గానీ, ప్రాయధానికి గానీ, ఉపయోగించే వ్యాకరణాన్ని చేర్చి వివరించడం జరిగింది. శ్రద్ధతో సాధన చేయగలరు.

- పట్టిష్ఠ్య

విషయ సూచిక

వ. నెం.

విషయం

పేజీ. నెం.

1. ఇంగ్లీష్ గ్రామర్ నేర్చుకోండి
2. భాషා భాగములు : 1. నామవాచకం
 2. సర్వనామం
 3. విశేషణం
 4. క్రియ
 5. క్రియా విశేషణం
 6. విభక్తి
 7. సముచ్చయం
 8. ఆశ్వర్యరూపకం
3. చూపించు విశేషణములు
4. వాక్య నిర్మాణములు
5. గ్రామర్ :
 1. are / is / are లను ఉపయోగించుట
 2. ప్రశ్న వాక్యాలలో are / is / are ఉపయోగించుట
 3. I am doing
 4. చేస్తా వన్నా are you doing
 5. I do / work / like మొదలైనవి
 6. I don't
 7. Do you ... ?
 8. I am doing and I do
 9. I have ... / I've got
 10. Was / Were అను ఉపయోగించుట
 11. Worked / Got / Went
 12. I didn't ... did you... ?
 13. I was doing ?
 14. I was doing ? I did
 15. I have done
 16. Have you ever...?
 17. I have done & I did
 18. Be / have / do
 19. Regular and I irregular verbs
 20. I used to ... ఉపయోగించుట
 21. What are you doing tomorrow?
 22. I'am going to
 23. Will / Shall ఉపయోగించుట
 24. Should ఉపయోగించుట
 25. I have to ... ఉపయోగించుట
 26. Would you like ...? I'd like ... ఉపయోగించుట
 27. There is, There are ... ఉపయోగించుట
6. జవాబులు

అత్యంత సులభ పద్ధతుల్లో ఇంగ్లీష్ గ్రామర్ నేర్చుకాండి!

(విద్యార్థులు స్వతప్తిగా ఇంగ్లీష్ నేర్చుకొవడానికి గైడ్ కమ్ వర్క్షెస్కిగా రూపొందించబడింది)

ఇంగ్లీష్ భాష ప్రపంచ భాషగా ప్రభ్యాతి గాంచింది. మాతృభాష ఏదైనా, ఏ ప్రాంతాలవారైనా ఇంగ్లీష్కు అత్యంత ప్రాధాన్యత నిస్తారు. అందుకే ప్రపంచ దేశాలన్నిటిలో ఇంగ్లీష్ భాషకో ప్రత్యేకత వుంది. మనదేశంలోనే కాదు... ప్రపంచ దేశాలలో నలుమూలకు ఎక్కడికి వెళ్ళినా కొంతయినా ఇంగ్లీష్ మాట్లాడటం, అర్థం చేసుకోవడం వస్తే చాలు. వారి వ్యవహరాలు సులవుగా జరిగిపోతాయి.

ఇంగ్లీష్ భాషను చక్కగా మాట్లాడే వారిని మనదేశమే కాదు... ప్రపంచ దేశాలన్నీ గౌరవిస్తాయి.

అసలు... నాగరికతకు, ఒక భాష అంటూ పుట్టడానికి, శ్రీకారం చుట్టింది భారత భూమి మీదే. ప్రపంచలోనే ప్రథమ భాష నుండ్చుతం. ఈ భాష ఎక్కువగా తాళపత్రాలకు, శిలల మీదనే నిలిచిపోయింది. సద్గురుతం నుండి అన్ని ప్రాంతీయ భాషలు పుట్టాయి. వాటిలో హింది భాష భారతదేశంలో ఎక్కువగా మాట్లాడే భాష అయింది.

అయినా... మనదేశాన్ని బ్రిటీష్ వారు చాలా కాలంపాటు పాలించడంతో... మనదేశంలో ప్రధాన భాష ఇంగ్లీష్ అయ్యంది. ఆ ప్రభావం ఇంకా మనదేశంలో కొనసాగుతూనే వుంది. సాగుతోంది కూడా!

మన దేశంలో ఎలాంటి కమ్యూనికేషన్స్కి అయినా ప్రధానంగా ఇంగ్లీష్ కొనసాగుతూనే వుంది. ఇంగ్లీష్ మీడియం చుపువులకే ఇప్పా ఎక్కువ ప్రాధాన్యత వుంది. పై చుపువులకు ఇంగ్లీష్ భాష తప్పునిసరి అవుతుంది. కాబట్టి ప్రతి విద్యార్థి, విద్యార్థిని తప్పునిసరిగా ఇంగ్లీష్ బాగా నేర్చుకోవాలి.

పోస్టర్ కరస్పాండెన్స్ ద్వారా స్టోకెన్ ఇంగ్లీష్ కోర్సులు చాలా పుట్టుకొచ్చాయి... ఆఖరికి గంటల్లో ఇంగ్లీష్ నేర్చుతాం అనే సంస్థలు కూడా పుట్టగొచుగుల్లా పుట్టుకొచ్చాయి. ఇవి కేవలం ప్రకటనలతోనూ, కబుర్లతోనూ డబ్బు చేసుకోవడం తప్పితే - విద్యార్థులకు ఎలాంటి ప్రయోజనం లేదు.

ప్రతి స్కూల్లలోనూ ఒక స్థాయి వరకూ ఇంగ్లీష్ భాష నేర్చుతారు. ఆ ప్రాథమిక అవగాహనతో అక్కడ నుండి ఎవరిమటుకువారు స్వంతంగా బాగా ఇంగ్లీష్ నేర్చుకోవాలనే అభిలాష కలిగి వుండి, బాగా ప్రాక్టీస్ చేయాలి.

ఏ భాషణైనా అర్థపంతంగా మాటల్లడటానికి గానీ, ప్రాయధానికి గానీ వ్యాకరణం తప్పనిసరి. ఈ వ్యాకరణాన్నే ఇంగ్లీష్ లో Grammar అనడం జరుగుతుంది. [గ్రామర్ లో సంబంధం లేకుండా ఇంగ్లీష్ నేర్చించేస్తాం అంటే - తాడు లేకుండా బొంగరాన్ని తిప్పేస్తాం అని మఖ్యపెట్టడమే!]

ఇంగ్లీష్ గ్రామర్ అంటే మహాసముద్రం వంటిదనే అభిప్రాయం చాలా మందిలో వుంటుంది. విద్యార్థులు ముందుగా ఈ అభిప్రాయాన్ని, భయాల్సి విడిచిపెట్టాలి. ఒక క్రమపద్ధతిలో బాగా ప్రార్థిస్తే చేస్తా... అర్థం చేసుకుంటూ వుంటే గ్రామర్ ఎంత సులువో క్రమక్రమంగా మీకే అర్థం అవుతుంది.

కొన్ని మాటలు కలిస్తే ఒక వాక్యం అవుతుంది. ఆ మాటలను సరైన అర్థాన్ని చేటట్లు కలపడానికి ఉపయోగపడేదే గ్రామర్. ఈ గ్రామర్ గురించి ముందుగా కొంత ప్రాథమిక అవగాహనను పెంపాందించుకోవాలి.

భాషా భాగాలు PARTS OF SPEECH

ఇంగ్లీష్ బాగా నేర్చుకోవడానికి 'భాషాభాగము'ల గురించి క్షుణ్ణంగా తెలుసుకోవడం చాలా ముఖ్యం. భాషా భాగములనే PARTS OF SPEECH అంటారు. ఇంగ్లీష్ గ్రామర్ మొత్తం ఇందులోనే నిక్షిప్తమై వుంటుంది. మనం ఏమి మాటల్లాడినా కూడా భాషా భాగములలో కొన్నిటికి సంబంధితి వుంటాయి. ముందుగా పీటి గురించి తెలుసుకుని బాగా అర్థం చేసుకుని గుర్తుంచుకోవాలి. భాషా భాగములు మొత్తం ఎనిమిది.

1. నామవాచకం Noun :

ఏ పేరునైనా తెలియజేసేది నామవాచకం. మనుష్యుల పేర్లు, జంతువుల పేర్లు, సందుల పేర్లు, చెట్లు పేర్లు, పూవుల పేర్లు, సముద్రాలు - పర్వతాల పేర్లు... ఇలా దేనికి సంబంధించిన పేర్లయినా నామవాచకంలోకి వస్తాయి. అందువలన మనం తెలుగులో పిలిచే పేర్లను ఇంగ్లీషులో ఏమని పిలుస్తారో... వీలయినన్ని పేర్లను తెలుగు ఇంగ్లీషు డిక్షనరీలో చూస్తూ తెలుసుకుని గుర్తుంచుకోవాలి.

ఉదాః

1. తల - Head, 2. జాట్లు - Hair, 3. కన్న - Eye, 4. ముక్కు - Nose, 5. నోరు - Mouth, 6. పెదవి - Lip, 7. చెవి - Ear, 8. భుజము - Shoulder, 9. చేయి - Arm, 10. వ్రేలు - Finger, 11. వక్కము - Chest, 12. పొట్లు - Belly, 13. తొడ - Thigh, 14. పాదము - Foot, 15. గోరు - Nail మొదలయిన అన్ని శరీర భాగముల పేర్లు తెలుసుకోవాలి.

1. తల్లి - Mother, 2. తండ్రి - Father, 3. తాత - Grand Father, 4. మామ్మి - Grand Mother, 5. కొడుకు - Son, 6. కుమార్తె - Daughter, 7. సోదరుడు - Brother 8. సోదరి - Sister మొదలైన బంధువులను తెలిపే పేర్లన్నిటినీ కూడా తెలుసుకుని గుర్తుంచుకోవాలి.

1. ధాన్యము - Grain, 2. గోధుమ - Wheat, 3. కందిపప్పు - Red grams, 4. మొక్కజ్ఞస్సు - Maise, 5. బరాణి - Peas, 6. వేరుశనగ - Groundnuts, మొదలైన అహార ధాన్యముల పేరు, దినుసుల పేర్ల గురించి అన్నీ తెలుసుకోవాలి.

1. వంకాయ - Brinjal 2. బెండకాయ - Lady finger 3. కాకరకాయ - Bitter gourd 4. గుమ్మడికాయ - Pumpkin 5. బంగాళాదుంప - Potato మొదలైన కాయగూరలు, ఆకుకూరలు, దుంపలు, వంటపేర్లు అన్నీ కూడా తెలుసుకోవాలి.

1. ఏపిల్ - Apple, 2. నారింజ - orange, 3. అరటిపండు - Banana 4. దానిమ్మ - Pomegranate, 5. నిమ్మ - Lemon, 6. సీతాఫలము - Custard Apple మొదలైన ఫలముల పేర్లన్నిటినీ తెలుసుకోవాలి

1. పసుపు - Turmeric, 2. ఉప్పు - Salt, 3. అల్లం - Ginger, 4. ధనియాలు - Coriander seed, 5. మిరియాలు - Black pepper, 6. జీలకర్త - Cumin Seed 7. గసగసాలు - Poppyseed, 8. ఏలకులు - Cardamon, 9. లవంగాలు - Clove, 10. వాము - Thymol .మొదలైన ఇంటిలో వంటలకు ఉపయోగించే ప్రతి దాని గురించి తెలుసుకుని బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

1. కుక్క - Dog, 2. పిల్లి - Cat, 3. ఆవు - Cow, 4. గేద - Buffalo 5. మేక - Goat, 6. కుందేలు - Hare, 7. కోతి - Monkey మొదలైన అన్ని జంతువులను ఇంగ్లీషులో ఏమని పిలుస్తారో తెలుసుకుని బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

1. కోడి - Hen, 2. బాతు - Duck 3. పావురము - Pigeon, 4. రామచిలుక - Parrot మొదలైన అన్ని పక్కల పేర్లు తెలుసుకోవాలి.

1. ఈగ - Fly 2. దోమ - Mosquito, 3. చీమ - Ant, 4. ఇల్లి - Lizard 5. నల్లి - Bug, 6. కప్ప - Frog 7. పాము - Snake 8. తేలు - Scorpian మొదలైన కీటకముల పేర్లన్ని తెలుసుకోవాలి.

అలాగే... చెట్లు - పువ్వుల పేర్లు, గుణములను తెలిపే పేర్లు, నగలపేర్లు, దుస్తుల పేర్లు, మతములకు సంబంధించిన పేర్లు, మన నిత్యజీవితంలో మాట్లాడుకునే అన్ని రకాల పేర్లనూ ఇంగ్లీషులో ఏమంటారో తెలుసుకుని బాగా గుర్తుంచుకోవాలి. అలాగే అంకెల పేర్లను కూడా ఒకటి నుండి కోటి వరకూ ఏమని ఇంగ్లీషులో అంటారో తెలుసుకోవాలి.

2. సర్వనామము Pronoun :

నామవాచకమునకు బదులుగా వాడబడేది సర్వనామం. అంటే ఏమిటనేది తెలుసుకుని, తెలుగుకు ఇంగ్లీష్ పదాలను బాగా కంఠస్తంచేసి, గుర్తుంచుకోవాలి. ముందుగా వీటిని కంఠస్తం చేయండి.

1. నేను	-	I	10. అతనికి	-Him
2. మేము	-	We	11. ఆమెకు, ఆమె యొక్క	- Her
3. నీవు లేక మీరు	-	You	12. వారికి	- Them
4. అతడు	-	He	13. నాయొక్క	- My
5. ఆమె	-	She	14. మా యొక్క	- Our
6. అది	-	It	15. నీ యొక్క మీయొక్క	- Your
7. వారు	-	They	16. వానియొక్క	- His
8. నన్ను లేక నాకు	-	Me	17. దానియొక్క	- Its
9. మమ్ము లేక మాకు	-Us		18. వారియొక్క	- Its

వీటిని బాగా కంఠస్తంచేసి, బాగా గుర్తున్న తర్వాత సర్వనామములో తేదాలను బాగా తెలుసుకుని అర్థంచేసుకోవాలి. దీనిలో ఐనిమిది రకాలున్నాయి. ఒక్కొక్క దాన్ని విపులంగా తెలుసుకోవాలి.

1. పురుషబోధక సర్వనామములు Personal Pronouns : తనను గురించి చెప్పేదాన్ని ఉత్తమ పురుష First Person అని, ఎదుటి వారిని గురించి చెప్పేది మధ్యమపురుష Second Person అనీ, ఎక్కడో పున్నవారి గురించి చెప్పేది ప్రథమపురుష Third Person అని ఇందులో సారాంశాన్ని బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

నేను - I, మేము - We, నీవు - You, అతడు - He, ఆమె - She, అది - It, వారు - They అనేవి పురుషబోధక సర్వనామములు.

2. సంబంధార్థక సర్వనామములు Possessive Pronouns : వాక్యాలలో వాటి, వాటి సంబంధమును తెలియజేసే పదాలు - నా యొక్క - My, మాయొక్క - Our, నీ యొక్క లేక మీ యొక్క - Your, అతడి యొక్క - His, ఆమె యొక్క - Her దానియొక్క - Its, వారియొక్క - Their అనేవి సంబంధార్థక సర్వనామములు.

3. చూపించు సర్వనామములు Demonstrative Pronouns : ఇది - This, అవి - That, ఇవి - These, అవి - Those, ఏది - What అని ఇక్కడా, ఇక్కడా తెలిపేవి చూపించు సర్వనామములు.

4. సంబంధములను తెలియజేయు సర్వనామములు Relative Pronouns : ఎవరు - Who, ఏది - Which, అది - That, ఏది - What అనునవి సంబంధములను తెలియజేసే సర్వనామములు.

5. ప్రశ్నార్థక సర్వామములు Interrogative Pronouns : ప్రశ్నలు వేయడానికి ఉపయోగించే ఎవరు - Who, ఏది - Which, ఏమిటి - What అనునవి ప్రశ్నార్థక సర్వామములు.

6. పంపకమును తెలుపు సర్వామములు Distributive Pronouns : ప్రతి Each రెండింటిలో ఒక - Either ఇట్టరిలో ఒకక్కడు - Neither మొదలైనవి పంపకమును తెలుపు సర్వామములు.

7. అనిశ్చయార్థకమైన సర్వామములు Indefinite Pronouns : ఒకటి - One, ఏదైనా - Any, కొంతమంది - Some, చాలామంది - Many, అందరూ - All, కొందరు - Few మొదలైన అనిశ్చయార్థక సర్వామములు.

3. విశేషణము Adjective :

నామవాచకము గురించి బాగా గుర్తుందికదూ! ఆ నామవాచకము గురించి తెలిపేది విశేషణము. ఉదాహరణకు - ప్రకాశ్ పొట్టివాడు - Prakash is short ఇందులో 'Short' అనేది పొట్టి అని తెలియజేస్తుంది. ఈ విశేషణములో కొన్ని రకాలున్నాయి.

1. గుణమును తెలుపు విశేషణము Adjective of Quality : బెంగుళూరు పెద్ద నగరము - Bangalore is a big City. ఇందులో 'Big' పెద్ద అనే విషయాన్ని తెలుపుతుంది. సుమతి ఎప్పుడూ ఎరుచీరే కట్టుకుంటుంది Sumathi always wears red sari. ఇందులో 'Red' ఎరురంగును తెలుపుతుంది. ఇలా... గుణములను తెలిపే పదాలన్ని నేర్చుకోవాలి.

2. రాశిని తెలుపు విశేషణము Adjective of Quantity : నా దగ్గర డబ్బు ఏమీలేదు - I do not have any money. ఇందులో 'Any' అనే పదము ఏమీలేదు అనే విషయాన్ని తెలుపుతుంది. నాకు చిన్న సహాయం కావాలి - I Want a little help. ఇందులో 'Little' అనే పదం చిన్న అనే విషయాన్ని తెలుపుతుంది. ఈ విధంగా వాక్యాలలో రాశిని తెలియజేసే పదాలను బాగా గుర్తించగలగాలి.

3. సంఖ్యను తెలుపు విశేషణము Adjective of Number : నా దగ్గర రెండు పెన్లు ఉన్నవి I have two pens. ఇందులో 'Two' అనేది రెండు అనే అర్థాన్ని తెలుపుతుంది. గోపి మొదటిర్యాంక్ తెచ్చుకున్నాడు - Gopi got the first rank. ఇందులో 'First' అనేది మొదటి సంఖ్యను సూచిస్తుంది.

వీటిలో మూడు రకాల విశేషణాలున్నాయి. అవి 1. ఖచ్చితమైన సంఖ్యను తెలుపు విశేషణము, 2. సంఖ్యను ఖచ్చితముగా తెలుపని విశేషణము, 3. పంపకము చేయు సంఖ్యావాచకవిశేషణము, ఈ తేడాలను బాగా గమనించాలి.

4. చూపించు విశేషణము Demonstrative Adjective : ఇది మానవత్రిక - This magazine is monthly ఇందులో 'This' అనేది ఇది అనే అర్థాన్నిస్తుంది. ఆ పువ్వు సువాసన కలది - That flower is sweet smelling. ఇందులో 'that' అనేది ఆ అనే విషయాన్ని తెలుపుతుంది.

5. ప్రశ్నార్థక విశేషణము Interrogative Adjective : అతను ఎటువంటి నటుడు? - What kind of actor is he ? ఇందులో 'What' అనునది ఎటువంటి అనే అర్థాన్నిస్తుంది. ఎవరి పెట్టే ఇది? - Whose box is this. ఇందులో 'Whose' అనేది ఎవరి అనే అర్థాన్నిస్తుంది.

విశేషణము Adjective లో మరికొన్ని ముఖ్య విషయాలను నేర్చుకోవాలి. ఇంగ్లీష్ లో ఒక్కసారి నామవాచకముల నుండి, క్రియల నుండి కూడా... విశేషణములను కల్పించాల్సి వుంటుంది. ఆ ఉదాహరణలను చూడండి.

నామవాచకము Noun	విశేషణము Adjective
1. పురుషుడు - Man	పురుషునివంటి - Manly
2. త్రీ - Woman	త్రీ హట్టి - Womanly
3. పొడవు - Length	పొడవైన - Lengthly
4. బరువు - Load	బరువుగల - Loaded
5. మార్పు - Change	మార్పు చెందగల - Changeable
6. బంగారము - Gold	బంగారము వంటి - Golden
7. పట్టు - Silk	పట్టువంటి - Silken
8. జ్ఞానము - Sense	జ్ఞానములేని - Senseless
9. కెరటము - Wave	కెరటము వంటి - Wavy
10. పండు - Fruit	ఫలవంతమైన - Frutifull
11. ప్రయోజనము - Purpose	ప్రయోజనమైన - Purpose full
12. అదృష్టము - Luck	అదృష్టములేని - Luckless

క్రియ Verb	విశేషణము Adjective
1. నవ్వు - Laugh	హస్యాన్నిపుద్ధమైన - Laughable
2. కదలు - Move	కదలెదు - Movable
3. అలసట - Tire	అలసటలేని - Tireless
4. ఆనందించు - Cheer	ఆనందములేని - Cheerless
5. ఆశ - Hope	నిరాశ - Hopeless

ఈ విధంగా... నామవాచకము నుండి, క్రియలనుండి విశేషణములను కల్పించుట బాగా ప్రాక్షీసు చేయాలి. ఎన్ని ఎక్కువగా మీరు నేర్చుకోగలిగితే అంతమంచిది. తర్వాత - రంగులను సూచించు విశేషణములు, అంకెల సంబంధమైన విశేషణములు, రుచులను తెలియజేయు విశేషణములు, గుణములను తెలియజేయు విశేషణములు మొదలైన వాటిని తెలుసుకుని బాగా కంఠస్తుం చేయాలి.

4. క్రియ Verb :

ఇంగ్లీష్ భాష బాగా నేర్చుకోవడానికి క్రియ Verb గురించి తెలుసుకోవడం చాలా ముఖ్యం. భాషకు అతి ముఖ్యమైనది క్రియ. ఈ క్రియ లేకుండా అసలు వాక్యం వుండదు.

చేసే ప్రతిపనీకూడా క్రియ. ఇంగ్లీష్లో ఎన్ని క్రియలను నేర్చుకుంటే అంతమంచిది. అంత సులువుగా ఇంగ్లీష్ నేర్చుకోగలుగుతారు. మనం చేసే పనిని ఇంగ్లీష్లో ఏమంటారో తెలుసుకుంటే మనలోని భావాన్ని వెంటనే తెలియజేయడం చాలా సులువుగా వుంటుంది.

ఉదాహరణకి - నేను చదువుతాను | read. ఆ యంత్రము పనిచేయును - The machine works. పాము చంపబడింది. - The snake is killed, నా కారు దొంగలించబడింది. - My car is stolen. వీటిలో 'Read' చదువుతాను, 'Works' పనిచేయును, 'Killed' చంపబడినది, 'Stolen' దొంగలించబడినది - వీటిని క్రియలుగా గుర్తించి... అలాంటి ఎన్ని క్రియలను తెలుసుకుంటే అంతమంచిది. ఇంగ్లీష్ డిక్షునరీలో క్రియలను బాగా ప్రాక్షీస్ చేయాలి.

క్రియలో ఇంకొన్ని ముఖ్య విషయాలను బాగా అర్థం చేసుకోవాలి. అవేమిటంటే - మనం చేసే పనులు ఏకాలానికి చెందినవి? ఒక పనిని చేస్తున్నపుడు ఒకలా చెప్పాలి, చేసేసిన పనిని ఒకలా చెప్పాలి. చేయబోయే పనిని ఒకలా చెప్పాలి. అప్పుడు క్రియాపదాలు సందర్శిస్తామని మార్పుచెందుతూ వుంటాయి.

ఉదాహరణకు - 'నేను కథ ప్రాస్తున్నాను'. ఇది వర్తమానాన్ని సూచిస్తుంది. 'నేను కథ ప్రాసేను' ఇది జరిగిపోయిన కాలాన్ని సూచిస్తుంది. 'నేను కథ ప్రాస్తాను'. ఇది భవిష్యత్తు కాలాన్ని సూచిస్తుంది.

ఈ కాలాలను Tenses అంటారు. వర్తమానకాలాన్ని Present Tens అంటారు. భూతకాలము అంటే జరిగిపోయిన కాలాన్ని Past Tense అంటారు. భవిష్యత్తుకాలాన్ని Future Tens అంటారు. దీన్నే భూతకాలిక క్రియావిశేషణం Past Participle అని వ్యవహరించడం జరుగుతుంది.

ఈ మూడు కాలాలలో క్రియ ఎలా రూపాంతరం చెందుతుందో తెలుసుకోవడం ఇంగ్లీష్ భాషకు చాలా అవసరం. వీటిని ఎంత బాగా ప్రాక్షీస్ చేసి గుర్తుంచుకుంటే ఇంగ్లీష్లో

చక్కని వాక్యాలు మాట్లాడగలుగుతారు. ప్రాయగలుగుతారు. క్రియ రూపాంతరాలను కొన్ని ఉదాహరణకు మాత్రమే ఇక్కడ తెలుసుకోండి.

వర్తమానకాలం Present Tense	భూతకాలం Past Tense	భూతకాలిక క్రియావిశేషము Past Participle
1. వెళ్ళు - Go	వెళ్ళెను - Went	వెళ్ళెను - Gone
2. వచ్చు - Come	వచ్చెను - Came	వచ్చెను - Come
3. పోషించు - Feed	పోషించెను - Fed	పోషించెను - Fed
4. త్రాగు - Drink	త్రాగెను - Drank	త్రాగెను - Drunk
5. ఇచ్చు - Give	ఇచ్చెను - Gave	ఇచ్చెను - Given
6. పట్టుకొను - Catch	పట్టుకొనెను - Caught	పట్టుకొనును - Caught
7. పెరుగు - Grow	పెరిగెను - Grew	పెరుగును - Grown
8. పగులు - Break	పగిలెను - Broke	పగులును - Broken
9. కొను - Buy	కొనెను - Bought	కొనును - Bought
10. కొట్టు - Beat	కొట్టెను - Beat	కొట్టెను - Beaten

ఈ విధంగా క్రియల కాలాలను బట్టి రూపాంతరాలు ఇలా ఉపయోగించాలనే దాన్ని తెలుగు - ఇంగ్లీష్ Verb Dictionary మంచిది చూసుకుంటూ ప్రార్థిస్తే చేయాలి. ఎన్ని ఎక్కువ క్రియలు - వాటి మూడు కాలాల రూపాంతరాలను ఎంత బాగా ప్రార్థిస్తేనే, గుర్తుంచుకుంటే - మీకు ఇంగ్లీష్ భాష మీద అంత పట్టు ఏర్పడుతుంది.

చేసేపనులు Verbs - భూత, వర్తమాన, భవిష్యత్ కాలాలలో... అవి ఎలా రూపాంతరాలు చెందుతాయో మీరు బాగా అర్థం చేసుకున్న తర్వాత... ఒక్కొక్క కాలంలో అవి సందర్భానుసారంగా ఎలా మారుతాయో కూడా బాగా గమనించాలి.

వర్తమాన కాలంలో సందర్భాన్ని బట్టి మాటల్లాడేటపుడు అందులో కొన్ని విభజనలుంటాయి. ఆ విధంగానే పదాలను వాక్యంలో ఉపయోగించాలి.

వర్తమానకాలం Present Tense : జరుగుతున్న కాలాన్ని వర్తమానకాలం అంటారు.

1. సామాన్య వర్తమాన కాలం Simple Present Tense : వాక్యాలలోని కొన్నిక్రియలు వర్తమానకాలంలోనే వుంటాయి. కానీ ఆ క్రియలు పని జరుగుతున్నట్లుగానీ, పనిపూర్తయినట్లు గానీ తెలియచ్చేడం లేదు.... వర్తమాన కాలంలో క్రియ వున్నట్లుగానే తెలియజేస్తుంది. ఇక్కడ కొన్ని ఉదాహరణలు చూడండి.

1. నేను ప్రేమిస్తాను - I Love
2. నీవు ద్వైషిస్తావు - You hate
3. వాడు విచారణ చేస్తాడు - He enquires
4. అతను తెలియజేయును - He informs
5. కుక్క కరుస్తుంది - The dog bites
6. వారు బాధపడుతారు - They suffer

వీటిలో Love - ప్రేమిస్తాను, Hate - ద్వైషిస్తాను, Enquires - విచారణ చేస్తాడు, Informs - తెలియజేయును, Bites - కరుస్తుంది, Suffer - బాధపడతారు వంటి క్రియలు వర్తమానకాలంలోనే వున్నాయి. కానీ ఇనీ జరుగుతన్నట్టుగానీ, పూర్తయినట్టుగానే వివరించడంలేదు. కాబట్టి వీటిని సామాన్య వర్తమానకాలంలో వాడే పదాలుగా గుర్తించాలి.

సామాన్య వర్తమాన కాలంలో కొన్ని క్రియలు ఏకవచనంలో వుంటాయి. కొన్ని సందర్భాలనుబట్టి క్రియకు 'S' చేరుతుంది. మైన 3, 4, 5 వాక్యాలలో ఈ విషయాన్ని గ్రహించగలరు. ఇక్కడ మరికొన్ని ఉదహరించిన వాక్యాలు చూడండి...

1. నేను టీ తాగుతాను - I drink tea
2. వాడు ఫుట్‌బాల్ అడతాడు - He plays foot ball
3. ఆమె పొడుతుంది - She sings
4. వారు ఇంటికి వెళతారు - They go to home

ఈ సామాన్యవర్తమాన కాలంలోనున్న వాక్యాలు రోజుఁ చేసే పనులను తెలుపుతున్నాయి. 'నేను టీ తాగుతాను' అంటే అది అలవాటు. కాబట్టి అలవాటును చెప్పే వాక్యాలన్నీ సామాన్య వర్తమాన కాలంగా గుర్తించాలి. కొన్ని నిజాలు, సత్యాలు చెప్పే వాక్యాలను కూడా సామాన్య వర్తమానకాలంలోనే చెప్పాలి. ఉదాహరణకు -

1. సూర్యుడు తూర్పున ఉదయిస్తాడు - The sun rises in the east
 2. మంచితనం మేలు చేస్తుంది - goodness helps.
- ఈ విధంగా సామాన్యవర్తమాన కాలంలో పుండే వాక్యాలలో క్రియలను బాగా గుర్తించి జ్ఞావకం వుంచుకోవాలి.

2. జరుగుతూ వున్న వర్తమానకాలం **Present Continuous Tens :**
- జరుగుతూ వుండే పనుల గురించి చెప్పేటపుడు క్రియ ఎలా రూపొంతరం చెందుతుందో ఈ వ్యాకాలలో గమనించండి.

1. నేను ఆడుతూ వున్నాను - I am playing
2. నీవు కలుపుతూ వున్నావు - You are adding

3. ఆమె కోడిని పట్టుకుంటూ వుంది - She is catching a hen

4. వారు సంగీతాన్ని అనుభవిస్తూ వున్నారు - They are enjoying the music

ఈ వాక్యాలను బాగా గమనించండి. జరుగుతూ వున్న పనిని గురించి చెపుతూవున్నాయి.

ఇలా చెప్పే వాక్యాలలో క్రియకు 'ing' కలపడం సులభసూత్రంగా గుర్తుంచుకోవాలి. పై వాక్యాలలో eat +ing = eating, add + ing = adding, catch + ing = catching, enjoy + ing = enjoying లను గ్రహించండి.

3. అప్పుడే పూర్తయిన వర్తమానకాలం Present Perfect Tense : ఇక్కడ అప్పుడే పూర్తయిన ఘనులను తెలుపుతున్న వాక్యాలను చూడండి.

1. నేను ఇప్పుడే వచ్చాను - I have come

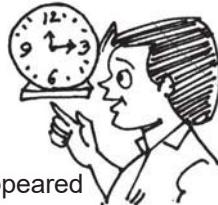
2. నీవు ఇప్పుడే తిన్నావు - You have eaten

3. అతను ఇప్పుడే వెళ్ళాడు - He has gone

4. పాము ఇప్పుడే మాయమైంది - The snake has disappeared

5. వారు ఇప్పుడే చదివారు - They have read

ఈ వాక్యాలలో 'ఇప్పుడే' అన్న మాటలను గుర్తించండి. వాక్యాలలో క్రియలను బాగా అర్థం చేసుకోండి. ఇలా చెప్పే వాక్యాలలో క్రియలను భూతకాలిక క్రియా విశేషణము Past participle లను ఉపయోగించాలి.

నేను ఇప్పుడే వచ్చాను అంటే - నేను ఎప్పుడో బయలుదేరాను. కానీ రావడం ఇప్పుడే జరిగింది అని తెలియజేయడం. అలా ఎప్పుడో భూతకాలంలో మొదలయిన పని, అప్పుడే వర్తమానకాలంలో ముగిసినట్టయితే వాక్యనిర్మాణం ఎలా వుండాలి. ఈ వాక్యాలలో Has / Havent - Past participle భూతకాలిక క్రియా విశేషణమును సులభసూత్రముగా ... బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

4. ఎప్పటినుండో జరుగుతూవున్న వర్తమానకాలం Present Perfect Continuous Tense : ఈ వాక్యాలను బాగా అర్థం చేసుకోండి.

1. నేను ఎప్పటి నుండో నడుచుచూ వున్నాను - I have been walking

2. నీవు ఎప్పటినుండో తినుచూ వున్నావు - You have been eating

3. ఆమె ఎప్పటినుండో ఆడుతూ వుంది - She has been playing

4. వారు ఎప్పటినుండో చదువుతూ వున్నారు - They have been reading

వీటిలో - మొదటి వాక్యంలోని 'walk' నడుచు అనేది ఒక గంట క్రితమోలేక

బకర్లోజు క్రితమో మొదలయింది. అది ఇంకా పూర్తికాకుండానే జరుగుతూ వుంది. ఇలాంటి వాక్యాలలో క్రియ - భూతకాలిక క్రియా విశేషము రూపంలో వుంటుంది.

Has / Have + Present participle సులభసూత్రాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి.
క్రియ + ing వుండటాన్ని గుర్తించగలరు.

వర్తమానకాలంలో వుండే నాలుగు రకాలను తెలుసుకున్నారు. ఈ వర్తమానకాలాన్ని ఇంకా బాగా పంటపట్టించుకోవాలంటే - మీకు తెలిసిన క్రియలన్నిటినీ, ఈ నాలుగు విధాల వర్తమానకాలాలకు సరిపోయేట్లు, క్రియలనుమార్చి ఒక బుక్ మీద ప్రాసుకుంటూ ప్రాణీనే చేస్తుండాలి. ఉదాహరణకు ఇక్కడ చూడండి. ముందుగా ఈ క్రియలకు అర్థాలు తెలుసుకోండి. Drink, Talk, Walk, Shut, Leave, Speak, Say, Advise, Fight, Give, Save, Stare, Study.

సామాన్య	జరుగుతూ ఉన్న	అప్పుడే పూర్తయిన	ఎప్పటినుండే జరుగుతున్న
వర్తమానకాలం	వర్తమానకాలం	వర్తమానకాలం	వర్తమానకాలం
Simple Present	Present Continuous	Present Perfect	Present perfect Continuous
Drink	is drinking	Has drunk	Has been drinking
త్రాగుతాను	త్రాగుచూ వున్నాడు	అప్పుడే త్రాగాడు	ఎప్పటినుండో త్రాగుతూవున్నాడు

ఈ ఆధారాలతో పైన ఇవ్వబడిన క్రియలనే కాకుండా, మీకు సాధ్యమైనన్ని క్రియలను ఈ విధంగా వర్తమానకాలంలోకి ఘూర్చుండి.

భూతకాలం Past Tense : గడిచిపోయిన కాలాన్ని భూతకాలం అంటారు. కొన్ని ఉదాహరణ వాక్యాలను ఇక్కడ చూడండి.

1. నేను ఆడితిని	- I played
2. వాడు దూకెను	- He Jumped
3. నీవు మాట్లాడితివి	- You talked
4. ఆమె పాడెను	- She sang
5. వారు పనిచేసిరి	- They worked

1. సామాన్య భూతకాలం Simple Past Tense : ఈ వాక్యాలను బాగా గమనించి అర్థం చేసుకోవాలి. Played, Jumped, Talked, Sang, Worked మొదలగు క్రియలు జరిగిపోయిన పసులను తెలియజేస్తున్నాయి. ఇలా చెప్పే వాక్యాలన్నీ సామాన్యభూతకాలం Simple Past Tense లో వుంటాయి. ఈ వాక్యాలలో క్రియలను భూతకాల రూపము వాడాలి. ఈ వాక్యాలలో ఎక్కువగా క్రియలకు 'ed' కలుస్తుంటాయి. Play + ed = Played

2. జరుగుతూ వున్న భూతకాలం Past Continuous Tense : ఈ వాక్యాలను బాగా గమనించి అర్థంచేసుకోవాలి.

1. నేను ఆడుతూ వుంటిని - I was playing
2. వాడు దూకుతూ వుండెను - He was Jumping
3. నీవు మాట్లాడుతూ వుంటివి - You were talking
4. ఆమె పాడుతూ వుండెను - She was Singing
5. వారు పనిచేయుచూ వుంటిరి - They were working

ఈ వాక్యాలన్నీ గతించిన కాలంలో జరుగుతూ వుండే పనులను తెలుపుతున్నాయి. ఏటిని బాగా అర్థం చేసుకని, జరుగుతూ వున్న వర్తమాన కాలంలోనికి మీ ఊహను మల్లించి, పరిశీలించండి. అందులో am, is లకు బదులు 'was' ను are కి బదులు 'were' ను వాడితే సరిపోతుంది. was / were + Present participle ఈ వాక్యాలను తయారుచేయడానికి సులభ సూత్రం.

3. పూర్తి అయిన భూతకాలం Past Perfect Tense : ఈ క్రింది వాక్యాలను బాగా గమనించి అర్థం చేసుకోండి.

1. నేను వచ్చేసరికి వాడు ఆటమానేశాడు - He had stopped playing when I came
2. వాడు వెళ్ళే సరికి రైలు వెళ్ళిపోయింది - The train had left when he arrived
3. సభ ముగిసేముందు ఆమె పాడింది - She had sung before the meeting ended

ఈ వాక్యాలలో - ఒకదానితో ఒకటి సంబంధంవుండే రెండు పనులు జరిగినాయి. మొదటి వాక్యాన్ని చూడండి - 'నేను రావడం' అనేది ఒకటి. 'వాడు ఆటమానేశాడు' అనేది రెండవది. ఈ రెంటికి సంబంధం వుంది.

ఈ విధంగా రెండు పనులు ఒకదాని ముందు మరొకటి ముగిసివున్నప్పుడు అందులో ఒక క్రియపూర్తి అయిన భూతకాలము Past perfect tense లో వుంటుంది. పై వాక్యాలలో మానేశాడు - Had stopped, వెళ్ళిపోయింది - had gone, పాడింది - Sung అనే క్రియలు భూతకాలం రూపములో వుండటాన్ని గమనించి బాగా గుర్తుంచుకోవాలి. దీనికి Had + Past participle సులభసూత్రంగా తెలుసుకోవాలి.

4. ఒకప్పుడు ప్రారంభమై సాగిన భూతకాలం Past Perfect Continuous Tense : ఈ వాక్యాలను చదివి బాగా అర్థం చేసుకోండి.

1. అతను వచ్చేసరికి నేను పని చేస్తూ వుండేవాడిని -
I had been working when he came

2. నేను చూశాను వాడు ఆడుతూ ఉండగా -

I saw him when he had been playing

3. నీవు ఈ ఇంటిలో నివసించుతూ వుండేవాడివి -

You had been living in the house

ఈ వాక్యాలలోని - పనిచేస్తూ వుండేవాడిని - Had been working, వాడు ఆడుతూ వుండగా - Had been playing అనేవి భూతకాలములో ఒకప్పుడు ప్రారంభమై ఆ కాలంలోనే కొంతవరకూ సాగినవి. ఈ కాలములో క్రియలను ఉపయోగించడానికి Had been + Present participle (verb + ing) ను సులభ సూత్రంగా గుర్తుంచుకోవాలి.

వర్తమానకాలం గురించి మీరు నేర్చుకున్న విధంగానే భూతకాలం గురించి కూడా నాలుగు విధాలుగా తెలిసినన్ని క్రియలను బాగా ప్రాక్షీసు చేయాలి.

భవిష్యత్ కాలం Future Tense :

జరగబోయే విషయాలను చెప్పడం భవిష్యత్ కాలం అవుతుంది. ఇక్కడ క్రియను ఎలా పుపయోగించాలో శ్రద్ధగా తెలుసుకోవాలి. ఈ క్రింది వాక్యాలు బాగా అర్థం చేసుకోగలరు.

1. నేను వస్తాను	-	I shall come
2. మేము వస్తాము	-	We shall come
3. వాడు వస్తాడు	-	He will come
4. వారు వస్తారు	-	They will come

ఈ వాక్యాలలో Shall, will రెండూ జరగబోయే పనులను సూచిస్తున్నాయి. వాక్యంలోని I, we లతో shall వస్తే భవిష్యత్ కాలమును సూచిస్తుందని బాగా గుర్తుంచుకోవాలి. భవిష్యత్ కాలములో క్రియను ఉపయోగించడానికి shall / will + Verb సులభ సూత్రమును కూడా బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

1. జరుగుతూ వున్న భవిష్యత్కాలము Future Continuous Tense : ఈ క్రింది వాక్యాలను చదివి బాగా అర్థంచేసుకుని క్రియారూపాలను గమనించండి.

1. నేను ప్రయాణం చేస్తూ వుంటాను - I shall be travelling
2. నీవు మాటల్లాడుతూ వుంటావు - You will be talking
3. అతను సరఫరా చేస్తూ వుంటాడు - He will be supplying

ఈ వాక్యాలు - ముందు కాలంలో చేస్తూ వుండే పనులను తెలియ చేస్తున్నాయి. అంటే - భవిష్యత్ కాలములో జరుగుతూ వున్న పనులన్నమాట. ఇలాంటి సందర్భాలలో

Shall / will + be + Present participle (verb + ing) నులభ సూత్రంగా గుర్తుంచుకోవాలి.

2. అప్పుడే పూర్తి అయిన భవిష్యత్తీకాలం Future Perfect Tense : భవిష్యత్తీ కాలములో అప్పుడే పూర్తి అయ్యే పనులను తెలియజేసే ఈ వాక్యాలను చదివి, బాగా అర్థం చేసుకుని, క్రియలను గమనించండి.

1. నేను వచ్చియుండెడి వాడను	- I shall have come
2. నీవు వెళ్ళి యుండెడి వాడవు	- You will have gone
3. అతను అంగీకరించి యుండెడి వాడు	- He will have accepted
4. ఆమె సహాయముచేసి యుండెడిది	- She will have helped
5. వారు తినియుండెడివారు	- They will have eaten

ఇలాంటి వాక్యాలలో క్రియలను ఉపయోగించడానికి Shall / will + Have + Past participle ను నులభ సూత్రముగా గుర్తించాలి.

5. క్రియావిశేషము Adverb :

నామవాచకమును గురించి చెప్పేది విశేషము Adjective అయితే, క్రియలగురించి చెప్పేది క్రియా విశేషము. దీనినే Adverb అంటారు. ఈ క్రింద ఉదహరించిన వాక్యాలు చూడండి.

1. అతను తొందరగా నడుస్తాడు	- He walks quickly
2. అతను నెమ్ముదిగా వెళ్తాడు	- He goes slowly
3. ఈ మామిడిపండు చాలా తియ్యగావుంది	- The Mango is very sweet
4. అతను నడవలేనంత నీరసంగా వున్నాడు	- He is too weak to walk
5. అతను చాలా తొందరగా నడుస్తాడు	- He walks very quickly
6. అతను చాలా నెమ్ముదిగా వెళ్తాడు	- He goes very slowly

ఈ వాక్యాలను చాలా శ్రద్ధగా అర్థం చేసుకోవాలి. ఒకబీ, రెండు వాక్యాలలో quickly తొందర అనేది నడక - walking ఎలా వున్నదో తెలియజేస్తుంది. అంటే - Quickly నడకను, Slowly వెళ్ళుటను పరిమితం చేస్తున్నాయి.

మూడు, నాలుగు వాక్యాలను చూడండి. Very - చాలా అనేది Sweet - తీయని అను విశేషము Adjective ను, అలాగే Too - అంత అనేది weak - నీరసము అను విశేషము Adjective లను పరిమితం చేస్తున్నాయి.

ఐదు, ఆరు వాక్యాలను చూడండి Very - చాలా అనేది Slowly - నెమ్ముదిగా, Quickly - తొందరగా అను క్రియా విశేషములు Adverbs ను పరిమితం చేస్తున్నాయి.

అంటే - క్రియా విశేషణము Adverb అనునది - క్రియ Verb ను, విశేషణము Adjective లను లేదా, క్రియావిశేషణము Adverb ను కాని మితపరచడం చేస్తుంది.

ఇక్కడ ఉదహరించిన మరికొన్ని వాక్యములను చదివి బాగా అర్థం చేసుకుని, క్రియావిశేషణం Adverb స్థితిని గుర్తించండి.

1. అతడ్ని కలిసేందుకు అతడు అంతదూరం వెళ్ళాడు -

He went all the way to meet him

2. అతను నా మీద కొంచెం ఔ స్థాయిలో వున్నాడు -

He is Just above me in ranking

3. స్పృష్టముగా అతను తప్పుదోహలో వున్నాడు -

Clearly he is on the wrong way

4. ఒహుశ అతను రేపు వస్తాడు - Probably he comes tomorrow

మొదటి వాక్యంలో - అంత all అను క్రియావిశేషణము Adverb... the way to meet him అను దానిని, రెండవ వాక్యంలో - కొరచెం - Just అను క్రియావిశేషణము above me in ranking అనుదానిని మితపరచుట చేస్తున్నాయి. దీనిని ఒట్టి - ఒక క్రియావిశేషణము Adverb - వాక్యాలు - పదసముదాయాన్ని కూడా మితపరచడం జరుగుతుందని గ్రహించుకోపాలి.

పైన మూడవ వాక్యంలో - స్పృష్టముగా - clearly, నాలుగవ వాక్యంలో - ఒహుశ - Probably అను క్రియావిశేషణము Adverb... మిగిలిన మొత్తం వాక్యాన్ని మితపరస్తున్నాయి. అంటే ఒక క్రియా విశేషణము Adverb ఒక వాక్యాన్ని మొత్తం మితపర్చడం చేయగలదని గ్రహించాలి.

ఇప్పుడు - క్రియావిశేషణము Adverb లోని వుండే రకాలను తెలుసుకుంటూ, బాగా అర్థం చేసుకుంటూ ... తేడాలను గ్రహించాలి.

1. స్థాల సూచక క్రియా విశేషణము Adverb of Place : ఈ వాక్యాలను బాగా అర్థం చేసుకోండి.

1. ఇక్కడకూ	- Come here
2. అక్కడకు వెళ్ళు	- Go there
3. లేచి నిలబడు	- Stand up

ఈ వాక్యాలలో - ఇక్కడ - Here, అక్కడ - There, లేచి - up మొదలగు క్రియా విశేషణములు Adverbs క్రియను మితపరచడమే కాకుండా - ఎక్కడో, ఏమిటో, ఏచోటో

లేక స్థలమో కూడా చెపుతున్నాయి. కాబట్టి వీటిని ... స్థల సూచక క్రియా విశేషణాలు Adverb of Place గా బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

2. సంఖ్యావాచక క్రియావిశేషణాలు Adverbs of Number : ఈ వాక్యాలను బాగా అర్థం చేసుకుంటూ చదవాలి.

1. అతడు రెండుసార్లు భోజనం చేస్తాడు - He takes his meal twice
2. వారు చాలాసార్లు స్కూలుకు వెళ్లారు - They often do not go to school
3. అతను ఎప్పుడూ నడిచే ఆఫీసుకు వెళతాడు -

He always goes by walk to his office

ఈ వాక్యాలలో - రెండుసార్లు Twice, చాలాసార్లు - Often, ఎప్పుడూ - Always అనేవి క్రియలను మితపరచు సంఖ్యను సూచిస్తున్నాయి. కాబట్టి వీటిని - సంఖ్యావాచక క్రియావిశేషణములు Adverbs of numbers అంటారు.

3. కాలసూచక క్రియా విశేషణములు Adverbs of Time : ఈ వాక్యాలను బాగా శ్రద్ధగా చూసి, అర్థం చేసుకోగలరు.

1. అతను ఇప్పుడు చేస్తాడు - He will now do it
2. నేను అప్పుడు తప్పక రావాలి - I must come then
3. వారు అలశ్యంగా పరీక్షకు వచ్చారు - They came late to the examination

ఈ వాక్యాలలో - ఇప్పుడు Now, అప్పుడు That, అలశ్యంగా Late - అనునవి క్రియలను మితపర్చడమే కాకుండా అవి కాలాన్ని కూడా సూచిస్తున్నాయి. అందువలన వీటిని కాలసూచక క్రియా విశేషణములు అంటారు.

4. తీరును సూచించు క్రియావిశేషణములు Adverbs of Manner : ఈ వాక్యాలను చదివి క్రియా విశేషణాలు తీరును సూచించడాన్ని గమనించండి.

1. వాడు తొందరగా చదువుతాడు - He read quickly
2. అతను కష్టపడి పనిచేస్తాడు - He works hard
3. నేను నెమ్ముదిగా తింటాను - I eat slowly

ఈ వాక్యాలలో - తొందరగా quickly, కష్టపడి - hard, నెమ్ముదిగా - slowly అనునవి క్రియలను మితపర్చడమే కాకుండా, వాటి తీరును సూచిస్తున్నాయి. కాబట్టి వీటి తీరును సూచించు క్రియా విశేషణములు Adverbs of manner గా గుర్తుంచుకోవాలి.

5. స్థాయి లేక రాశి సూచక క్రియా విశేషణాలు Adverbs of Degree or Quantity : క్రియల స్థాయిని లేక రాశిని సూచించు క్రియావిశేషణాలను ఈ వాక్యాలలో గ్రహించండి.

- నేను వాడి మాటలు పూర్తిగా నమ్ముతున్నాను - I fully believe his words
- ఆ సామ్య వాడికి చాలు - This money is enough for him
- ఆమె చాలా బాగా పొడుతుంది - She sings very well

ఈ వాక్యాలలో - పూర్తిగా - Fully, చాలు - Enough, చాలా - Very అను క్రియా విశేషణములు క్రియలను మితపరుస్తా... వాటి స్థాయిని లేక రాశిని సూచిస్తున్నాయి. కాబట్టి వీటిని స్థాయి లేక రాశి సూచక క్రియావిశేషణములు Adverbs of Degree or Quantities గా గుర్తుంచుకోవాలి.

6. ఔను లేక లేదును తెలియజేయు క్రియా విశేషణాలు Adverbs of Affirmation or Negation : ఈ వాక్యాలలో క్రియావిశేషణాలను గమనించండి.

- నిశ్చయంగా నేను వెళతాను - Surely I go
- అతను తప్పకవస్తాడు - He certainly comes
- నేను అలా అనుకోవడం లేదు - I do not think so

ఈ వాక్యాలలో - నిశ్చయంగా - Surely, తప్పక - Certainly, లేదు - Not అను క్రియా విశేషణములు క్రియలను మితపర్చడమేకాక, 'తప్పనిసరిగ', 'లేదు' అనే అర్థాల్ని ఇస్తున్నాయి. ఈ క్రియావిశేషణాలను అర్థాలేచుకుని బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

7. కారణాన్ని సూచించు క్రియావిశేషణాలు Adverbs of Reason : ఈ వాక్యాలలో క్రియావిశేషణాలను గుర్తుంచండి.

- అందువలన అతడు తలస్యామయ్యాడు - Therefore he is late
- కావున నీవు రావచ్చును - Hence you can come
- అతను అనారోగ్యము వలన సెలవుపెట్టాడు -

He applied for leave because of his illness

ఈ వాక్యాలలో - అందువలన - There fore, కావున - Hence, వలన - Because అనేవి క్రియను పరిమితం చేయడమేకాక, కారణాలను కూడా సూచిస్తున్నాయి. కాబట్టి కారణాన్ని సూచించు క్రియా విశేషణములుగా గుర్తుంచుకోవాలి.

క్రియా విశేషణాలు ఇవేకాకుండా మరో రెండు రకాలున్నాయి. వాటి గురించి కూడా బాగా తెలుసుకోవాలి.

1. ప్రశ్నార్థక క్రియా విశేషణాలు Interrogative Adverbs : ఈ వాక్యాలలో క్రియావిశేషణాలను గుర్తుంచండి.

- అతను ఎక్కడ వున్నాడు ? - Where is he ?

2. నీవు ఎలా వున్నావీ? - How are you ?
3. నీవు ఎందుకు సిగ్గుపడుతున్నావు ? - Why do you feel shy ?
4. నీవు ఎప్పుడు వెళతావు ? - When will you go ?

ఈ వాక్యాలలో - ఎక్కడ - Where, ఎలా - How, ఎందుకు - Why, ఎప్పుడు - When అనునవి, వాటి తర్వాతనున్న క్రియలను మితపర్చడమేకాకుండా... ప్రశ్నలు అడగడానికి ఉపయోగపడుతున్నాయి. ఈ ప్రశ్నార్థక క్రియా విశేషణాలను బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

2. సంబంధార్థక క్రియా విశేషణాలు Relative Adverbs : ఇక్కడ ఇచ్చిన వాక్యాలలోని క్రియా విశేషణాలను గుర్తించి, బాగా అర్థం చేసుకోండి.

1. ఎక్కడ నేను నివసించానో ఆ చోటు ఇది -

This is the place where I lived

2. నేనతడ్డి ఎందుకు అనహ్యాంచకుంటున్నానంటే ఆది కారణం -

That is the reason why I hate him

3. వాడు ఎప్పుడు బయటికి వెళతాడో నీకు తెలుసు -

You know when he will go out

ఈ వాక్యాలలో - ఎక్కడ Where, ఎందుకు - Why, ఎప్పుడు - When అను క్రియా విశేషణాలు క్రియలను మితపర్చస్తూ - వాటి ముందునున్న నామవాచకంతో సంబంధం కలిగి వున్నాయి కొబట్టి వీటిని సంబంధార్థక క్రియా విశేషణములు Relative Adverb గా గుర్తుంచుకోవాలి.

క్రియా విశేషణముల గురించి బాగా అర్థము చేసుకుని, ఇంగ్లీషు డిక్షనరీలో, Adverbs ను నేర్చుకుంటూ, వాటికి తెలుగు అర్థాలు తెలుసుకోవాలి. అవి ఎటువంటి క్రియా విశేషణాలన్నది కూడా బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

6. విభక్తి Preposition :

ఇంగ్లీష్ బాగా నేర్చుకోవడానికి అతిముఖ్యమైనది విభక్తి. దీనినే Preposition అంటారు. వీటిని బాగా అర్థం చేసుకుని, ఏ విభక్తిని ఎక్కడ ఉపయోగించాలనేడాన్ని బాగా తెలుసుకుంటే మీరు ఇంగ్లీష్ భాషమీద పట్టు సాధించినవారైనట్టే. ఇంగ్లీష్ భాష బాగా తెలిసిన వారు కూడా అప్పుడప్పుడూ విభక్తి పదాలను ఉపయోగించడంలో తప్పులు చేయడం, తడబాటుపడటం జరుగుతుంది.

‘విభక్తి’ Preposition అంటే – ‘ముందు వుంచబడునది’ అని అర్థం. ఇవి నామవాచకం

Noun, సర్వసామము nouns లకు ముందు వాడబడుతుంది. ఈ విధంగా, సరి అయిన విభక్తిని వాడటం వలన - నామవాచకమునకుగానీ, సర్వసామమునకుగానీ - ఆ వాక్యంలో మరొకదానితో సంబంధం ఎలాంటిదో విపులీకరిస్తుంది.

ముందుగా కొన్ని విభక్తి పదాలు Preposition words ను తెలుసుకుని, వాటికి తెలుగు అర్థాలు తెలుసుకుని, వాటిని కంఠస్తం చేయాలి. ముఖ్యంగా ఇవి నిత్యజీవితంలో ఎక్కువగా మాటల్లాడేవి. అందువలన మీ ప్రాక్షీస్ పునాది దిట్టంకావడానికి ఈ విభక్తులు Prepositions ను బాగా కంఠస్తం చేయండి!

1. పైన, మీద - On

2. పైకి - Open

3. లోపల, అందు - In

4. లోపలకు - Into

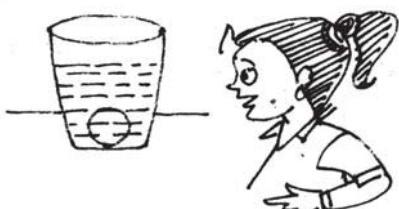
5. చేతన్, చేన్, తోడన్, తోన్, అనెడు, నుండి, ఉలసు, గురించి, యొక్క - Of

6. కొరకు, కై, నిమిత్తం, గురించి, కోసము, వలన, వల్ల, చేత, నుండి, కి, కు, వరకు, పక్కము For

7. వద్ద, అందు, పైపు, చొప్పున - At

8. చేత, తో, తోడ - With

9. లోపల, హద్దులోపల - Within

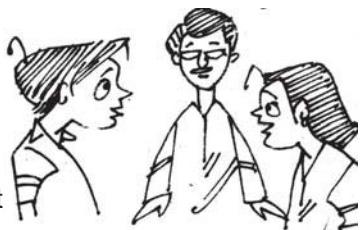
10. బయట, లేకుండా - Without

11. కు, కి, వద్దకు, తో - To

12. వలన, చేత, గుండా, ద్వారా, దగ్గర, చొప్పున - By

13. నుంచి, నుండి వద్ద నుంచి, చేత, కారణమున, వలన - From

14. తరువాత, వెనుక, పిమ్మట - After

15. లో, మధ్య - Among

16. మధ్య - Amongst

17. దీని మధ్య - Amidst

18. ముందర, ఎదుట - Before

19. గురించి, చుట్టూప్రక్కల, దగ్గర - About

20. వరకు, కనుక - Till, Until

21. వైపున, దిక్కునకు, గురించి, ఎడల, అందు, రఘురమి, దగ్గర - Towards

22. నడుమ, మధ్య - Between
23. రెండింటి నడుమ - Betwixt
24. దగ్గర - Near
25. క్రింద - Down
26. పైన - Over
27. బయటకు - Out
28. లేకుండా, విడిచి, దూరము నుండి - Off
29. క్రింద, అడుగున, తక్కువ - Under
30. మీద, పైన - Above

31. అడ్డముగా, ఒక ప్రక్క నుండి - మరియొక ప్రక్కకు - Across

32. చుట్టూ - Around

33. దినువ, అడుగున - Beneath

34. ప్రక్కన - Beside

35. ఆవల - Beyond

36. క్రింద - Underneath

37. వెంట - Along

38. ఆ విధంగా అయిన - In case of

39. అయినను - Despite

1. విభక్తి Preposition - నామవాచకము కాని, సర్వోమమును గాని మరొక నామవాచకము - సర్వోమముతో ఈ విధంగా కలుపుతుంది. ఉదాహరణకు - నా చేతిలో ఒక పుస్తకమును నీవు చూస్తున్నావు - You see a book in my hand

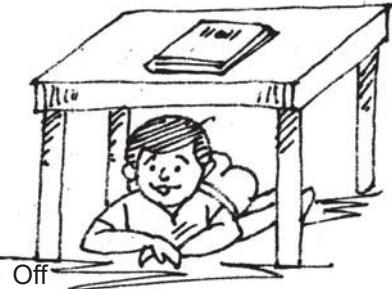
2. విభక్తి Preposition - ఒక నామవాచకమును ఒక సర్వోమముతో కలుపుతుంది. ఉదాహరణకు నీవు నా కోసం ఒక పెన్ తీసుకురా - You get a pen for me

3. విభక్తి Preposition - ఒక నామవాచకమును ఒక విశేషణంతో కలుపుతుంది. ఉదాహరణకు :

అతడు అతని ఇంటిదగ్గర వున్నాడు - He is at his house

విభక్తులు Prepositions లో ఎక్కువగా వాడబడే వాటిగురించి ఇక్కడ తెలుసుకోండి.

1. లోపల - In : ఎప్పుడో లేక ఏకాలములో పని జరిగిందో తెలిపే కాలసూచక వాక్యాలలో In ఉపయోగించడాన్ని ఇక్కడ గుర్తించండి.

1. అతడు ఉదయమున వచ్చాడు - He come in the morning
2. మనము వేసవికాలములో వున్నాము - We are in summer
3. మనము 2004లో వున్నాము - We are in 2004

ఫలాన్ని సూచించే వాక్యాలలో In ను ఎలా ఉపయోగించాలో - ఉదాహరణగా ఈ వాక్యాలు చూడండి.

1. అతను విజయవాడలో వున్నాడు - He is in Vijayawada
2. మనము హిందూ దేశములో వున్నాము - We are in India
3. మనము బట్టల పొపులో వున్నాము - We are in cloth shop

మరికొన్ని వాక్యాలలో In ఎలా ఉపయోగించబడిందో ఇక్కడ చూడండి.

1. అతను ఎప్పుడూ ఖద్దరు దుస్తుల్లో వుంటాడు - He is always in cotton dresses
2. ఆ పోలీసు యూనిఫోంలో వున్నాడు - The police in the uniform
3. అతడు సైన్యంలో వున్నాడు - He is in army
4. అతను క్రికెట్ అటలో వున్నాడు - He is in playing in cricket
5. అతడు చాలా కష్టాలలో వున్నాడు - He is in very troubles
6. అతను పూరి గుడిశలో వున్నాడు - He is in poor hut

2. మీద - On : అనేక సంప్రదాలను బట్టి మాట్లాడే వాక్యాలలో On ఎలా ఉపయోగించబడిందో ఉదాహరణగా ఈ వాక్యాలు చూడండి.

1. కొత్త సంవత్సరం రోజున కొత్తబట్టలు వేసుకుంటాను - On the new year day I wear new clothes
2. నీవు నెల మొదటిరోజున జీతం తీసుకుంటావు - You take salary on the First of every month
3. విద్యార్థులు బల్లమీద కూర్చుంటారు - Students sit on the table
4. అతను కాగితం మీద ప్రాస్తున్నాడు - He is writing on paper
5. అతను వర్తక సంఘములో వున్నాడు - He is on the merchant committee
6. ఉపాధ్యాయులలో అతను వున్నాడు - He is one the teaching staff
7. పనుల వత్తిడి పలన అతను రాలేదు - He did not come on account of Busy works
8. అతను మహాత్మాగాంధీ గురించి మాట్లాడాడు - He spoke on Mahatma Gandhi

ఈ వాక్యాల ఆధారంగా ఇంకా వాక్యాలను ప్రాయిడం ప్రాణీస్ చేయాలి.

3. యొక్క - Of : సందర్భాన్ని బట్టి Of ను ఎలా ఉపయోగించాలో ఉదహరించిన ఈ వాక్యాలలో గమనించగలరు.

1. షేక్స్‌పియర్ నాటకములు చాలా గౌప్యవి
The plays of Shakespear are great
2. అతను మా ఇల్లు గలతని కొడుకు - He is the son of my house owner
3. అతడు అవసరం కోసం దొంగతనం చేశాడు - He stole out of necessity
4. అతని విజయమునకు అతనే గర్వస్తున్నాడు - He is proud of his success
5. అతని దబ్బు దొంగతనం చేయబడింది - He is robbed of his money
6. అతనికి లాభం లేకుండా చేయబడింది - He is deprived of his profit
7. అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రము చాలా పెద్దది - The state of Andhra Pradesh is very big
8. ధీమీ భారతదేశపు రాజధాని - Delhi is the capital of India
9. నాకు అరకిలో వంకాయలు ఇవ్వు - Give me half of a Kilo of Brinjals
10. ప్రస్తుతదేశ పరిస్థితి బాగోలేదు -
The state of affairs in the Country is not good

ఇలా... ఈ వాక్యాలను చదివి ఖాగా అర్థం చేసుకుంటూ Of ను ఉపయోగిస్తూ మీరు స్వంతంగా వీలయినన్ని వాక్యాలు తయారుచేయండి.

4. వద్ద - At : ఎక్కువగా - స్థలము లేక స్థితినిగానీ, కాలమునుగానీ, దారులగురించిగానీ, ఒక పనిని చేయుచుండుటనుగానీ, ఒక అవస్థను తెలియజేసే సందర్భాలలోని వాక్యాలలో At తప్పని సరిగా వాడబడుతుంది. ఉదాహరణకు అటువంటి కొన్ని వాక్యాలు చూడండి.

1. అతడు కాకినాడలో ఉన్నాడు - He is at Kakinada (పట్టణాలక్కెతే In వాడాలి)
2. గోపి ఇంటివద్ద వున్నాడు - Gopi is at home
3. ఆ గడియారం చలనం లేని స్థితిలో వుంది - The watch is at rest
4. నేను ఇక్కడకు ఉద్దేశ్యం ఏనిమిది గంటలకు వచ్చాను - I came here at 8 am
5. రాత్రులు ప్రయాణం చేయకు - Do not travel at nights
6. అతను బస్సుపై పరుగెడుతున్నాడు - He is running at the bus
7. నేను బొమ్మగీయడంలో వున్నాను - I am at drawing a picture
8. నారింజ పళ్ళు డజను పదిరూపాయలు - Orange fruits are at ten rupees a dozen

5. కొరకు - For : కాల పరిమితిని, ఒక ప్రయోజనాన్ని లేదా ఉద్దేశాన్ని, గమ్యాన్ని గురించి చెప్పే సందర్భాలలో For తప్పనిసరిగా అవసరమవుతుంది. అటువంటి కొన్ని ఉదాహరణ వాక్యాలు ఇక్కడ చూడండి.

1. అతను ఆరేక్షణుండి ఇక్కడ వుంటున్నాడు -
He has been living here for six years
2. అతను రెండు నెలలు జబ్బువడ్డాడు - He feel sick for two months
3. నేను ఆనందంకోసం సినిమాలు చూస్తాను - I see pictures for happy
4. నేను ఆరోగ్యం కోసం వ్యాయామం చేస్తాను - I can do yoga for my health
5. అతడు బెంగుళూరుకు వెళతాడు - He left for Bangalore
6. ఆ రైలు చెప్పే పోతుంది - The train is for chennai
7. నేను పరీక్షల కోసం చదువుతున్నాను - I read for a Examinations
8. నేను ప్రయాణానికి తయారవుతున్నాను - I am dressing for travel
9. ఈ పుస్తకం నీ గురించి కొన్నాను - I bought this book for you
10. అతను ఇంజనీర్ వృత్తికోసం చదువుతున్నాడు - He is reading for Engineer

ఈ వాక్యాల ఆధారంగా 'For' క్లాఫెర్ గిస్ట్రా మీరు స్వంతంగా కొన్ని వాక్యాలు వ్రాయండి.

6. వలన - By : అందువలన, ఇందువలన అనే సందర్భాలలోనూ, దగ్గరను సూచించు సందర్భాలలోనూ, ఆ కాలములో అని తెలియజేయు సందర్భాలలోనూ, ఒకవైపు అను వచ్చే వాక్యాలలో By తప్పని సరిగా వాడాల్సి వుంటుంది. కొన్ని ఉదాహరణ వాక్యాలు చూడండి.

1. బస్సెప్ప మా ఇంటిదగ్గర వుంది - The bus stop is by my house
2. మనము సముద్ర తీరమున రెండు గంటలు గడవాలి -
We shall spend two hours by the sea shore
3. నేను పగటి పూటి ప్రయాణం చేస్తాను - I can travel by day time
4. దొంగలు రాత్రులు వస్తారు - Thieves come by nights
5. ఆ బస్ సాయంత్రానికి వెళుతుంది - The bus goes there by evening
6. ఆరు గంటలకు వాడు పని పూర్తిచేస్తాడు - He finishes his work by 6 p.m.
7. అతను నా ప్రక్కనుండే తొందరగా పరుగెత్తాడు - He ran by me in hurry
8. వాడు మా ఇంటి ప్రక్కనుండి వెళతాడు - He goes by my house

9. ఇది లారీ రవాణా ద్వారా వచ్చింది - This is got by lorry transport

10. ఇది నాచేత చేయబడింది - It is done by me

7. తో - With : దీనితో, దానితో అని... అనేక సందర్భాలలో మాటల్లదే వాక్యాలలో 'With' అవసరమవుతుంది. ఇక్కడ కొన్ని ఉదాహరణ వాక్యాలు చూసి అర్థం చేసుకోండి.

1. అతను కలముతో ప్రాస్తాదు - He writes with a pen

2. అతడు కర్రతో కొట్టాడు - He beats with a stick

3. ఆమె చాకుతో ముక్కలు కోస్తుంది - She slices with a knife

8. మీద - On : దీనిమీద, దాని మీద అనే సందర్భాలలో మాటల్లదే వాక్యాలలో తప్పని సరిగా 'On' ఉపయోగించాల్సి వుంటుంది. ఈ వాక్యాలు చూడండి.

1. అతను బల్లమీద కూర్చున్నాడు - He sat on the table

2. పిల్లి గోడమీద వున్నది - The Cat is on the wall

9. పైకి - Upon : 'పైన' అని సూచించబడే వాక్యాలలో 'Upon' తప్పనిసరిగా వాడబడుతుంది. ఉదాహరణకు ఈ వాక్యాలు చూడండి.

1. అతడు గోడమీంచి దూకాడు - He Jumped upon the wall

2. దాబా మీదికి అతను వచ్చాడు - He come upon the stair / terrors

10. లోపల - Within : నిర్మితమైన కాలము, లేక స్థలమును సూచించు సందర్భాలలో మాటల్లదే వాక్యాలలో 'Within' తప్పనిసరిగా వాడబడుతుంది. ఉదాహరణకు ఈ వాక్యాలు చూడండి.

1. నీవు గంటలో రా - You come within an hour

2. అతను విజయవాడ, సరిహద్దులలో తిరగాలి - He had to move within the limits of Vijayawada

11. దగ్గర - Near : దగ్గరను సూచించు వాక్యాలలో 'Near' తప్పని సరిగా వాడబడుతుంది. ఈ వాక్యాలలో ఆ ఉపయోగాన్ని చూసి అర్థం చేసుకోండి.

1. నా దగ్గరకురా - Come near me

2. సూపర్ మార్కెట్ నా ఇంటికి దగ్గరగా వుంది - The Super Market near by my house.

12. ద్వారా - Through : దీనిద్వారా, దానిద్వారా, అగుండా, ఈ గుండా అని చెప్పే సందర్భాలలో 'Through' ను తప్పని సరిగా వాడటం జరుగుతుంది. ఈ వాక్యాలు గమనించి బాగా అర్థం చేసుకోండి.

1. అతను ఈ లిఫ్ట్ ద్వారా పైకి వెళ్ళాడు - He went through this lift
2. అతడు కష్టములలోంచి పైకి వచ్చాడు - He come up problems through hard work

13. మీదనుంచి లేక పైన - Over : సందర్భాలను బట్టి మీద నుండి లేదా పైనా అన్ని వాక్యాలలో 'over' తప్పకుండా వాడబడుతుంది. ఉదాహరణ వాక్యాలు చూడండి.

1. అతను ఆరడుగుల ఎత్తునుండి దూకాడు - He jumped over the six feet high
2. అతడు నేలమీద పడ్డాడు - He fell over the ground

14. బయటికి - Out : సందర్భాన్ని బట్టి బయట, వెలుపల గురించి చెప్పేటపుడు 'out' తప్పనిసరిగా వాడవలసి వుంటుంది.

1. అతను బయటికి వచ్చాడు - He come out
2. అతడు బయటికి పంచివేయబడ్డాడు - He is sent out

15. దూరముగా - Off : దూరమును తెలిపే వాక్యాలలో 'Off' ను ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. ఈ వాక్యాలలో గమనించండి. ఇంకా పనులను కూడా గ్రహించండి.

1. రైలు స్టేషన్ నుండి దూరముగా పోయినది - The train went off the station
2. ఆమె అతనికి దూరముగా తీవ్రిస్తుంది - She leaves off his
3. నీ టోపీ తీసివేయ - Take off your hat
4. అతని పనిని పూర్తిచేశాడు - He finished off his works

16. లోపలికి - Into : సందర్భాన్నసారంగా లోపలికి అను అర్థాన్ని వాక్యాల్లో 'Into' తప్పనిసరిగా వాడబడుతుంది. ఈ వాక్యాలను బట్టి అర్థం చేసుకోండి.

1. అతను బడి లోపలికి వెళ్ళాడు - He went into the school
2. ఫోటోగ్రాఫర్ చీకటిగదిలోకి వెళ్ళాడు - The Photo grapher went into darkroom

17. క్రిందకు - Under : అనేక సందర్భాలలో 'క్రిందికి' అనే మాటలు మాట్లాడటం జరుగుతుంది. అలాంటి వాక్యాల్లో 'Under' ఉపయోగాన్ని గమనించండి.

1. అతను నిర్మందచట్టం క్రింద వున్నాడు - He is under arrest
2. పిల్లి బల్లక్రింద వున్నది - The Cat is under table

ఇంత వరకూ మీరు ప్రతిరోజు మాట్లాడే వాటిలో ఎక్కువగా వచ్చే విభక్తి పదాలు

Prepositions గురించి తెలుసుకున్నారు. వీటిని బట్టి ఇంకా సాధనచేస్తూ - విభక్తులు Prepotisions లో రెండు విధాలను కూడా నేర్చుకోవాలి. వాటిలో మొదటిదాని గురించి తెలుసుకోండి.

1. సమాస విభక్తులు Compound Prepositions :

ఇవి - ఒక నామవాచకము Nounకు గానీ, విశేషణము Adjective కు గానీ, క్రియా విశేషణాలు Adverbs కు గానీ, ఈ క్రియా విశేషణాలు Adverbs కు 'A' లేదా 'B' చేరుటవలన ఏర్పడతాయి. వీటిని ప్రథమగా అర్థం చేసుకోవాలి. ఈ క్రింది వాక్యాలు చదవండి.

1. పైన - **Above** : ఆ బోమ్మ అర్ధము పైన ప్రేలాదుతుంది
The Picture hangs a bone the Mirror
2. అడ్డముగ - **Across** : అతడు నదికి అడ్డముగా ఈదెను
He swam across the river
3. గురించి - **About** : అతను భగవద్గీత గురించి మాట్లాడుతున్నాడు
He talked about Sri Bhagavatgeetha
4. వానిలో, మధ్య వాటిలో - **Among** : తల్లి పిల్లల మధ్య వున్నది
The mother is among her children
5. మధ్యలో - **Amidst** : అతను గుంపు మధ్యలో వున్నాడు
He is amidst the cowed
6. ముందు - **Before** : టేబుల్ ముందు కుర్చు వున్నది
The Chair is before the table
7. చుట్టూ - **Around** : ఇంటిచుట్టూ ప్రహరీగోడ వున్నది
There is compoundwall arround the house
8. వెనుక - **Behind** : అతను గోడవెనుక వున్నాడు
He is behind the wall
9. దానిక్రింద - **Below** : అ ర్యాంక్ సగటు ర్యాంక్ క్రింద నమోదుయింది
The rank is belove the average
10. క్రింద - **Beneath** : చాప నీ శరీరము క్రింద ఉన్నది
The mat is beneath of your body
11. ప్రక్కన - **Beside** : మా దుకాణము నా ఇంటి ప్రక్కన ఉన్నది

My shop is beside my house

- 12. రెండిటిమధ్య - Between :** అతడు రాజు, రాణిల మధ్యన వున్నాడు.
He is between Raju and Rani

- 13. అవల - Beyond :** తెనాలి అవతల విజయవాడ వుంది
Vijayawada is beyond Tenali

- 14. లోపల - Inside :** అతను ఆటప్పలములో వున్నాడు.
He is inside the play ground

- 15. బయట - Outside :** ఇంటిబయట అతను వున్నాడు
He is out side the house

- 16. దానిక్కింద - Underneath :** బంతి బల్లక్కింద పడింది
The ball feel underneath the table

- 17. లేకుండా - With out :** అతను పనిలేకుండా మూడు రోజులున్నాడు
He was without work for three days

- 18. వెంట - Along :** అతడు దారి వెంట వెళ్ళాడు
He went along the path

ఈ విభక్తులను బాగా గుర్తుంచుకుసి, మీరు స్వంతంగా వీలయినన్ని వాక్యాలు ప్రాస్తు ప్రాచీన్ చేయాలి.

2. జాతీయతను సూచించు విభక్తులు Phrase Prepositions :

ఇక్కడ మరికొన్ని విభక్తుల ప్రత్యేకతలను తెలుసుకుంటూ బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

- 1. పైన - Inaddition to :**

ఒక విద్యార్థి మాతృభాష కాక ఇంకా రెండు భాషలు నేర్చుకోవాలి
The student had to learn two languages in addition to his mother tongue.

- 2. దాని ప్రకారము - According to:**

ఉండే గుడ్డనుబట్టి నీ కోటునుకట్టు
Stich your coat according to the cloth

- 3. దాని నుండిదూరముగా - Away from :**

నీవు చెడ్డ వ్యసనముల నుండి దూరముగా వుండు.
You be away from bad habits

- 4. అందువలన - Because of :**

నిరంతర కృషివలన అతను గొప్పవాడయ్యాడు.

He become great because of his hard work.

5. దాని సహాయముతో - By means of :

ధ్యానము వలన మనసు ప్రశాంతంగా పుంటుంది.

Mind becomes pure by means of meditation.

6. అందువలన - By virtue of :

అతడి మొదటి ప్రేపి ఉత్తీర్ణతవలన అతనికి స్కూలర్సిప్ వచ్చింది.

He got scholarship by virtue of his rank in Exams.

7. దానికోసం - For the sake of :

స్నేహితుని కోసము అతను ఎంతో త్యాగము చేశాడు.

He sacrificed much for the sake of his friend

8. అ ప్రకారము - In accordance with :

నీ కోరిక ప్రకారం నీకు డబ్బు పంపాను

I sent you money in accordance with your request.

9. తరఫున - On behalf of : అతని ఆఖీసు తరఫున అతడు ఇక్కడికి వచ్చాడు.

He came here on behalf of his office

10. పోల్చినట్లయితే - In comparison with :

అమెరికా రైళ్ళవేగంతో పోలిస్తే, ఇందియా రైళ్ళు నెమ్ముదిగా పోవును.

In comparison with the trains in America

The fastest trains in india are slow

11. అలా జరిగితే - In case of :

అవసరం వస్తే నీవు నాదగ్గర డబ్బు తీసుకోవచ్చు.

In case of need you can take money from me

12. ఫలితముగ - In consequence :

అతని చెడు ప్రవర్తన ఫలితముగా అతడు జీవితంలో నాశనం అయ్యాడు

He is ruined in consequence of his bad behaviour.

13. దానినుసరించి - In compliance with :

ఈ పుభకార్యానికి నీ కోరికను అనుసరించి వచ్చాను.

I come to this Function in compliance with your request.

14. చేయుటలో - In course of : కాలగమనంలో అతను నాయకుడయ్యాడు

In course of time he become a leader

- 15. అనుకూలముగా – In favour of :** అతను స్ట్రీ స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం వైపు వున్నాడు
He is in favour of women's liberation movement
- 16. ముందు – In front of :** వాడి ముందు ఏముందో చూసుకోడు.
He does not see what is in front of him
- 17. విషయంలో – With reference to :**
నీ దరఖాస్తు విషయంలో నేను ఈ సంస్థలో భారీలు లేవని తెలియపరుస్తున్నాను
With reference to your application I inform you that there are no vacancies in the company
- 18. దాని స్థానంలో – In place of :**
నీవు అతనికి సహాయం చేసినా, అతని నుండి నీవు అపకారము ఊహించవచ్చును.
In place of help you came expect harm from him
- 19. ఆ విషయంలో – With regard to :**
నీ ఫిర్యాదు విషయంలో ఏమీ జరగలేదు.
No action is taken with regard to your complaint
- 20. అయినపు – Inspite of :**
అహార విషయంలో నియమాలు పాటించినా అతని ఆరోగ్యం బాగోలేదు
Inspite of his diet restrictions his health is not good
- 21. దాని స్థానంలో – Instead of :**
అతను స్కూలుకు వెళ్ళడానికి బదులు సినిమాకు వెళ్ళాడు.
He is instead of going to school he went to a picture
- 22. జరిగితే – In the event of :**
అతను రావడం జరిగితే నేను ఒక్కటం ఇక్కడ వుండను
in the event of his coming I do not stay here even a minute
- 23. అయితే – On account of :**
అతను చేసినమౌనం వలన అతను చెడ్డపేరు తెచ్చుకున్నాడు
On account of his dedit he got a bad name
- 24. అందువలన – Oming to :**
జ్వరం వలన అతను ఆఫీసుకు వెళ్ళలేదు
Oming to feaver he did not go to the office

25. ఆ ఉద్దేశ్యంతో - With a View to :

ఈ విషయాన్ని పరిషురించే ఉద్దేశ్యంతో నేను నీకు 200 రూఱలు ఇచ్చాను

With a View to settle the matter I give you two hundred rupees

3. అసమాపక క్రియా విభక్తులు Present Participles : కొన్ని అసమాపక క్రియలు కూడి విభక్తులుగా ఉపయోగపడతాయి. వీటిని అసమాపక క్రియా విభక్తులు అంటారు.

వీటి గురించి కూడా ప్రథమ తెలుసుకోవాలి.

1. గురించి - Concerning :

నీవు డబ్బు దుర్యునియోగం చేస్తున్నావని చాలా ప్రచారంలో వుంది.

There is much talk concerning your Involvement in the waste of money

2. ఆలోచించిచూడగా - Considering :

లాభాలు ఆలోచించి చూసిన తర్వాత ఇల్లుకొన్నాను

I bought the house after considering its advantage

3. నడుచుచుండగా - Pending :

విచారణ నడుచుచుండగానే అతడ్ని ఉచ్చేయిగం నుండి తీసేశారు.

Pending enquiry he was dismissed from his Job

4. నడవడిక - Regarding :

నీ నడవడిక గురించి నాకు ఆందోళనగా వుంది

I am worried regarding your behaviour

5. అయినను - Not with standing :

అభ్యుతరము వున్ననూ ఆ బిల్లను పాశు చేయించడం జరిగింది.

Not with standing the objections, the bill was passed.

మీరు చాలా వరకూ విభక్తులు Prepostions గురించి తెలుసుకున్నారు. ఇక ప్రాక్షిస్ చాలా అవసరం. ప్రతిరోజు ఇంగ్లీష్ దిన ప్రతిక చదవడం అలవాటు చేసుకోవాలి. అందులో - నామవాచకములు, క్రియలు, విశేషణములు, అసమాపక క్రియల ప్రకృతులను పెన్టో అండర్నెన్ చేసుకుంటూ ఎలాంటి సందర్భంలో ఎలాంటి విభక్తి Preposition ఉపయోగించబడిందో అర్థం చేసుకోవాలి. దీనివలన మీకు భాషాభాగాల్లోని పదాలు దేనికి సంబంధించినవనేది కూడా బాగా అర్థమవుతుంది.

7. సముచ్చయము Conjunction :

దీనినే సంయోగపడం అనికూడా అంటారని బాగా గుర్తుంచుకోవాలి. సముచ్చయము Conjunction అంటే కలుపునది అని అర్థం. ఏదైనా సరే రెండు పదాలనుగానీ, వాక్యాలను

గానీ అర్థవంతంగా కలపాలనుకున్నపుడు - వాటిమధ్య సరైన పదం వుంచాలి. అదే సంయోగపదము. అలాంటి పదములే సముఖ్యయములు Conjunctions.

ముందుగా ఈ సంయోగపదాలను చదివి వాటి అర్థాలను తెలుసుకుంటూ బాగా కంఠస్తం చేయాలి. ఇవి బాగా నోటికి వస్తేనే సందర్భానుసారంగా సంయోగపదాలను వాక్యాలలో వాడటం జరుగుతోంది. వీటిని కంఠస్తం చేయండి.

1. మరియు - And
2. కాని - But
3. ఇది గాని, అదిగానీ - Either - or
4. ఇదికాదు, అదికాదు - Neither - nor
5. ఇదేకాక, అదికూడాను - Not only - but also
6. అయినప్పటికీ - Even if
7. అయినను - Even though
8. కూడ - As well as
9. ఇంకను - Asat
10. వరకు - As far as
11. అప్పటికిని - Even then
12. అ పరతపైన - On condition that
13. అ ప్రకారం - In order that
14. ముందు - Before
15. వెనుక - After
16. అప్పటివరకూ - Till

ఉదాహరణకు ఈ క్రింది వాక్యాలు చూడండి!

1. కమల్ మరియు రఘు స్నేహితులు

Kamal and Raghu are friends

2. వాడు చురుకుగా లేకపోయినా, తెలివయిన వాడు

Though he is dull, he is intelligent

ఈ వాక్యాలలో మొదటి దానిలో and అనునది రెండు మాటలను తెలుపుతుంది. రెండవ వాక్యంలో though అనునది - రెండు వాక్యములను కలుపుతుంది. ఇలా రెండు

మాటలను గానీ, వాక్యాలను గానీ కలిపేది సముచ్చయం Conjunction

సముచ్చయంలలో Conjunctions లోని పదాలు కొన్ని, జంట పదాలు గానూ, మరికొన్ని పదసముదాయములు Compounds గానూ వుంటాయి. జంటగ వుండే సముచ్చయములు గురించి ఇక్కడ వివరంగా తెలుసుకోంది.

1. వాడు కష్టపడే వాడే కాకుండా తెలివైనవాడు కూడాను

He is not only a hard worker but also intelligent

2. అతను డాక్టరుగానీ, ఇంజనీరుగానీ కావాలని ఇష్టపడుతున్నాడు

He likes to be either a doctor or an Engineer

3. నీ మాటలుగానీ, పనులుగానీ బాగోలేవు.

Neither your talk nor your works is not good

4. నీకు అది ఇష్టాడు వున్నా లేకపోయినా నేను పట్టించుకోను

Whether you like it or not I donot care

వీటిలో కాకుండా - కూడను Not only - but also, కానీ - కాని Either or - or, కానీ లేదు Neither - nor అయినా - లేకపోయినా - Whether - or అనుసముచ్చయాలను గమనించి అర్థం చేసుకోగలరు.

ఇక్కడ సమాన సముచ్చయములు Compound Conjunctions గురించి బాగా తెలుసుకోగలరు. ఈ ఉదాహరణలు చూడండి. బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

1. అయినా - Even if

2. కూడ - Aswell as

3. వరకు - As for as

4. అయినప్పటికీ - As though

5. అట్లు అయినచో - If so

6. అయినట్లు - As if

7. వెంటనే - As soon as

8. ఆ పరతుపైన - On condition that

9. అయితే కూడ - So that

10. పురమాయించుట - in order that

వీటన్నిటిని పద సమూహములుగా బాగా గుర్తుంచుకోవాలి. కాబట్టి వీటిని సమూహానముచ్చయములు Compound Conjunctions అంటారు. ఇష్టాడు సముచ్చయములలోని తరగతులు చూడండి.

సముచ్చయములను Conjunctions రెండు తరగతులుగా విభజింపవచ్చును. ఒకటి ప్రధాన సముచ్చయములు Co - ordinating Conjunctions, రెండు - అ ప్రధాన సముచ్చయములు Sub-ordinate conjunctions అని అంటారు. ఏటి గురించి బాగా అర్థం చేసుకోవాలి.

ప్రధాన సముచ్చయం Co-ordination సమానమైన రెండు ఉపవాక్యాలు - Clauses కాని, వివరణలు - Statements కాని కలుపుతుంది.

1. మాకు ఆకలిగాలేదు, మరియు మేము తినలేదు - We were not hungry, and we didnot eat
2. వాడు నీరసమగా ఉన్నాడు, కానీ పని చేయగలడు - He is weak, but he can work
3. నాకు కోపం వచ్చింది, అయినా మాట్లాడలేదు - I was angry, still I do not speak
4. అతడు ఆమెను పెళ్ళి చేసుకోవాలి, లేకపోతే చాలా చిక్కులలో పడతాం.
He has to marry her, or he will face troubles
5. అతడు నిజంగా మంచివాడు అయిపుండాలి, లేకపోతే మంచిగా కనిపించివుండాలి
Either he is really good, or he appears to be good.

అప్రధాన సముచ్చయములు కొన్ని ఒక ఉపవాక్యమును Clause ను, ప్రధాన వాక్యానికి Principle Clause ను కలుపుతాయి. ఉపవాక్యము Clause అంటే పూర్తి అర్థము నియ్యనివాక్యము.

ఈ క్రింది వాక్యాలను గమనించగలరు.

1. నీవు నేను చేరిన తర్వాత వచ్చావు - You came after I had reached
2. నేను వెళ్ళే వరకూ అతను అక్కడే వుంటాడు - he will be there till I go there
3. నీవు వెళ్ళేమందు నీ పని పూర్తి చేయాలి - You have to finish your work before you go

ఈ వాక్యాలలో తరువాత - After, వరకు - Till, ముందు - Before అనునవి కాలాన్ని సూచిస్తూ... ఉపవాక్యాన్ని ప్రధాన వాక్యంతో కలుపుతున్నాయి. కాబట్టి ఏటిని “కాలసూచక అప్రధాన సముచ్చయములు” అని గుర్తుంచుకోవాలి.

ఇక్కడ కొన్ని వాక్యాలు గమనించండి.

1. నాకు ఆకలి వేస్తుంది కనుక నేను వింటాను - I eat because I am hungry
2. అతను మంచివాడు కనుక అతడంటే నాకు ఇష్టం - I like him as he is good
3. నా దగ్గర డబ్బులేదు కనుక నేను చెప్పే వెళ్లను - Since I have no money I do not go to Chennai

ఈ వాక్యాలలో - కనుక - Because, కనుక - As, కనుక - Since అనునవి కారణాన్ని తెలియచేయుచున్నాయి. కాబట్టి వీటిని 'కారణాన్ని సూచించు అప్రధాన సముచ్చయములు'గా గుర్తుంచుకోవాలి.

ఇక్కడ మరికొన్ని వాక్యాలు చదివి అర్థం చేసుకోండి.

1. నీవు వచ్చినట్లయితే నేను వెళ్లాను - If you come I go
2. నీవు కష్టపడితే గానీ పరీక్షల్లో పాసవ్యలేవు - Unless you work hard you cannot pass the examination

వీటిల్లో అట్లయితే - If, కానీ - Unless అనే పదాలు నియమాన్ని సూచిస్తున్నాయి. కాబట్టి వీటిని 'నియమాన్ని సూచించే అప్రధాన ప్రముచ్చయాలు' అంటారు.

ఇక్కడ మరికొన్ని వాక్యాలు గమనించండి

1. వార్తలు కోసం నేను పత్రికలు ఉచ్చయవుతాను - I read papers that I may get news

దీనిలో కోసం - That అనేది ప్రయోజనాన్ని సూచిస్తుంది. ఇలాంటి వాటిని 'ప్రయోజనాన్ని సూచించే అప్రధాన సముచ్చయములుగా గుర్తించాలి.

ఇక్కడ కొన్ని వాక్యాలను బాగా చదివి అర్థంచేసుకోవాలి.

1. ఆ పట్టుం దూరమైనప్పటికీ అతను వెళ్లాడు - Though that town is distant he goes
2. వర్షము కురుస్తున్నప్పటికీ వాడుబయటికి వెళ్లాడు - Although it was raining he went out.

వీటిలో అయినప్పటికీ - Though, అప్పటికీ - Although అనేవి సమృతిని సూచిస్తున్నాయి. కాబట్టి - 'సమృతిని సూచించి అప్రధాన సముచ్చయములు'గా గుర్తించాలి.

ఇక్కడ రెండు వాక్యములను చదివి బాగా అర్థం చేసుకోండి.

1. వాడు నా కంటే పొడవు - He is taller than I
2. వాడు నీ అంత మంచివాడు కాదు - He is not so good as you are

వీటిలో - కంట్ - than, అంత - As అనేవి పోలికలను సూచిస్తున్నాయి. కాబట్టి - వీటిని 'పోలికను సూచించు అప్రధాన సమచ్ఛయములు'గా గుర్తించాలి.

8. ఆశ్చర్యార్థకము Introjection :

నిత్యజీవితంలో మనకు అనుకోకుండా ఎన్నో హరాత్ సంఘటనలు ఎదురవుతూ వుంటాయి. అవి అకస్మాత్గా కలిగేసరికి మనసు ఉద్యోగానికిలోనై - ఆ ఉద్యోగాన్ని బహిరంగం చేయడానికి కొన్ని మాటలు అంటా వుంటాం. వీటినే ఆశ్చర్యార్థక పదములు Introjections అంటారు. ఆకస్మాత్భావ సూచకపదములని కూడా అంటారు. ముందుగా ఈ ఆశ్చర్యార్థక పదములను అర్థం చేసుకుని, బాగా కంఠస్తంచేస్తే చాలు. సందర్భానుసారంగా వాటిని ప్రయోగించడం మీకు సులువే అవుతుంది.

1. అయ్యో - Oh!

2. అయ్యయ్యో -Alas !

3. హో! అహో! - Ah !

4. అహో ! - Aha !

5. శభావ్ ! - Hurrah !

1. అయ్యో! నీవు దురదృష్టవంతుడివి -

Oh! You are unluckey

2. అయ్యయ్యో! వాడు షరీక్షతప్పొడు -

Alas ! He failed in exam

3. అహో! నీవు శాలా గొప్పవాడివి -

Ah! You are the grate

4. అహో! నేను గోల్చేశాను -

Aha ! I can win the goal

5. శభావ్! నువ్వు గెలిచావు - Hurrah ! You won

వీటితో భాషాభాగములు Parts of speech పూర్తయ్యాయి. అనలు భాషాభాగములు అంటే ఏమిటి? వీటి ఉపయోగాలేమిటి? ఇంగ్లీష్లో ఏ పదం ఏ భాగానికి చెందింది?... ఆ పదాల రూపాలను గానీ, సందర్భాన్ని బట్టి ఎలా ఉపయోగించాలి?... అనే ప్రాథమిక అవగాహన మీలో కలిగింది.

ఒకవేళ మీకు భాషాభాగాల గురించి సరిగ్గా అర్థంకాకపోతే - మళ్ళీ నిదానంగా చదువుతూ అర్థం చేసుకోవాలి... ఎందువలనంటే వీటి గురించి కనీసం కొంత అవగాహన, సాధనవుంటేనే గానీ -ఇంగ్లీష్ బాగా మాట్లాడడానికి గానీ, ప్రాయయడానికి గానీ ముందడుగు వేయలేరు.

మళ్ళీ ఒక్కసారి గుర్తుంచుకోండి... ఇంగ్లీష్ భాషలో ఎలాంటి అర్థాన్నిచేసే పదమైనా భాషా భాగాలకు చెంది వుంటుంది. బాగా ప్రాక్టీస్ చేస్తూ ముందుకు సాగండి!

చుపించు విశేషములు

ARTICLES

ఇంగ్లీష్‌లో భాషాభాగాల గురించి తగిన అవగాహనతో బాగా నేర్చుకున్న తర్వాత, తప్పకుండా ‘చూపించు విశేషములు Articles’ గురించి బాగా నేర్చుకోవాలి. ఇంగ్లీష్‌లో రెండింటిపై పట్టు సాధించడం చాలా కష్టం. వీటిలో ‘విభక్తి prepositions’ ఒకటి, రెండు - ‘చూపించు విశేషములు Articles’.

ఇంగ్లీష్‌లో A, an, the అనే చిన్న పదాలను సరిగ్గా ఉపయోగించడం పెద్ద ఆలోచనతో కూడుకున్నదేనని చాలా మంది అనుభవజ్ఞులు అంటుంటారు. ముందుగా వీటి గురించి కొంత ప్రాథమిక అవగాహనతో ముందుకు సాగండి.

ఈ వాక్యాలను బాగా చదివి అర్థం చేసుకోండి -

1. ఇది ఒక పిల్లి - This is a cat
2. అతనికి ఒక కలం వుంది - He has a pen
3. నేను ఒక వ్యాపారిని కలుసుకున్నాను
- I meet a business man
4. అది ఒక సిరాబ్బి - That is an Ink - bottle
5. అతను ఒక ఇంజనీరు - He is an Engineer
6. అక్కడ ఒక చీమువున్నది - There is an Ant

ఈ వాక్యాలలో చూపించు విశేషములు Articles 'A', 'An' లను గుర్తించారు కదా - ఇవి రెండూ ‘ఒక’ అనే అర్థాన్ని ఇస్తాయి. కానీ ఉపయోగించడంలో తేడా వుంటుంది. మొదటి మూడు వాక్యాలలో A అను Article, చివరిమూడు వాక్యాలలో An ఉపయోగించడం జరిగింది.

ఇక్కడ ఒక విషయం బాగా గుర్తుంచుకోవాలి. వాక్యంలోని ఇంగ్లీష్ అచ్చు అక్షరములు A, E, I, O, U తో ప్రారంభమైన మాటల ముందు A మాత్రమే వాడాలి.

A అన్న ‘ఒక’ అర్థాన్నిచేసే, ఆర్టికల్ - దేనిని గానీ, నిశ్చయంగా ఇది అని గాని చెప్పదు. అందువలన A, An లను అనిశ్చయముగా చూపించు విశేషములు ‘Indefinite articles’ అంటారు.

The అన్నది కూడా ‘ఒక’ అనే అర్థాన్ని ఇస్తుంది. అయితే దీన్ని ఉపయోగించడంలో తేడాలను గమనించాలి. ఈ వాక్యాలు చూడండి.

1. ఈ పెద్దయన నా ఉపాధ్యాయుడు
- The old man is my teacher
2. ఈ కుర్రవాడు అతని కొడుకు
- The boy is his son
3. అతను ఆ కాలేజీలో చదువుతున్నాడు
- He studies in the college
4. ఆ బోమ్మ బాగాలేదు
- The drawing picture is not good

ఈ వాక్యాలలో The ‘ఈ’ లేక ‘ఆ’ అని వ్యక్తిగిగానీ వస్తువునుగానీ నిశ్చయముగా తెలుపుతుంది. ఇలా నిశ్చయముగా పలానా దానిని చూపు విశేషము The ని Definite article అంటారు. ఇలాంటి సందర్భాలలో మాత్రమే The ఉపయోగించాలి. ఇలా నిశ్చయముగా చూపించు వ్యక్తిముందుగానీ, వస్తువుముందుగానీ, లేదా మరే నామవాచకము ముందునైనా The వుంచాలి.

ఇక్కడ మరికొన్ని ఉదాహరణ వాక్యాలను చెందివి, బాగా అర్థం చేసుకోండి.

1. గోదావరి నది పవిత్రమైనది - The Godavari is a holy river
2. కువాయిట్ గల్ఫ్ పేరుగారిచిసిది - The Kuwait gulf is famous
3. నేను అరేబియా సముద్రం చూశాను - I saw the Arabian Sea
4. అండమాన్ దీపము ఇండియాలో ఒక భాగం -
The Andaman Islands are the part of India
5. అతడు హిందూ మహానముద్రంలో ఈడాడు -
He swim in the Indian ocean
6. హిమాలయాలు ఇండియాలో వున్నవి - The Himalayas are in the India

ఈ వాక్యాలలోని ప్రసిద్ధమైన పేర్లముండు The ఉపయోగించడం జరిగింది. అలాగే ప్రముఖ, గ్రంథములు, రచనలు మొదలైన ప్రత్యేకతను చాటే నామవాచకములముండు The వాడాలని బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

The వాడుక గురించి ఇక్కడ మరికొన్ని వాక్యాలను చెందివి, బాగా అర్థం చేసుకోండి.

1. గులాబి అందమైన పూవు - The rose is a beautiful flower
2. సింహము లీవిగా వుంటుంది - The line is majestic
3. ఆపు ఉపయోగకరమైనది - The cow is useful
4. ప్రజలు అమాయకులు - The people are ignorant

ఈ వాక్యాలను బాగా గమనించండి. వీటిలో గులాబి - Rose, సింహం - Lion, అవు - Cow, ప్రజలు - People అనేది అసలుకి సామాన్య నామవాచకములు. కానీ ఇక్కడ ఇవి వాటి 'జాతి' ని తెలుపుతున్నాయి. అంటే - గులాబీలు, ప్రజలందరూ అనే అర్థాన్నిస్తున్నాయి. ఈ విధంగా సామాన్య నామవాచకములు వాటి జాతి ప్రత్యేకతను చెప్పే సందర్భాలలో The ని ఉపయోగించాలి.

అలాగే - భూమి, ఆకాశము, సక్కాతములు, సముద్రములు మొదలైనవన్నీ సామాన్య నామవాచకములే అయినా. అవి కూడా ప్రత్యేకమైనవి కాబట్టి, వాటి ముందు The ఉపయోగించాలి.

అలాగే ప్రముఖ వ్యక్తుల పేర్లముందు వారి ప్రత్యేకతను తెలిపే విశేషణము Adjective వున్నప్పుడు, ఆ విశేషణాల ముందు కూడా The ఉపయోగించాలి. అలాగే నామవాచకముల మందు తారతమ్యాలను తెలిపే విశేషణములు వున్నప్పుడు కూడా The ఉపయోగించాలని గుర్తుంచుకోండి.

ఇక్కడ మరికొన్ని ఉదాహరణ వాక్యాలు చూడాలి.

1. అందరికంటే పొడుగ్గా వున్న కురాడు సోమరి - The tallest boy is dull
2. ఆమె అత్యుత్తమమైన చీర ఎన్నకోహాలి - She has to select the best sari
3. నేను అతి గడ్డ పరిస్థితి ఎదుర్కోవాలి - I have to face the bad wheather

ఈ వాక్యములలో Tallest, best, bad అను విశేషణాలు ప్రత్యేకార్థ విశేషణాలు ఇలాంటి వాటిముందు The అర్థికల్నను ఉపయోగించాలి.

The ని ఉపయోగించే మరికొన్ని వాక్యాలు చూసి, అర్థం చేసుకోండి.

1. నీవు ఎంత ఎక్కువ చదివితే నీకు అంతమంచిది.

The more you read the wiser you become.

2. నీవు ఎక్కువ వచ్చే కొద్దీ ఎక్కువ కోరుకుంటావు.

The more you get the more you desire.

3. విజ్ఞానం పెరిగేకొద్దీ వినయం పెరుగుతుంది.

The wiser one becomes the humbler one grows.

ఈ వాక్యాలను బాగా అర్థంచేసుకోవాలి. వీటిలో - Better, More, Wiser, Humbler అనేవి తమ ప్రత్యేకక విశేషణాలు Adjective in the comparative degree. ఇలాంటి విశేషణాలముందు ఆర్థికల్ దీని విశేషణంగా Adverb గా వాడబడుతుంది. దీన్ని బాగా శ్రద్ధగా అర్థం చేసుకోవాలి.

జక్కుడ మరికొన్ని ఉదాహరణ వాక్యాలు చూడండి.

1. ఉపాధ్యాయుడు ఒక్కడే సరి అయిన మార్గదర్శి.

The teacher is a proper guide.

2. పసిపిల్లవాడు కపటము లేనివాడు -The child is innocent.

3. మహరోజు శ్రేష్ఠమైన వాడు - The King is supreme.

ఈ వాక్యాలలోను Teacher, Child, King అనే నామవాచకములు తమ ప్రత్యుధ్మార్థక విశేషము Adjective in the superlative degree యొక్క అర్థాన్నిస్తున్నాయి. ఇలా వచ్చే నామవాచకాలముందు The ఉపయోగించాలి.

ఒకటికి రెండుసారళ్లు - చూపించు విశేషములను Articles ను చదివి. A, An, The లను సరిగ్గా ఉపయోగించడాన్ని బాగా నేర్చుకోవాలి.

వాక్య స్థాయిశములు

SENTENCE STRUCTURES

ఏ భాషకయినా కొన్ని అక్షరాల కలయిక వలన ఒక అర్థవంతమైన పదం ఏర్పడుతుంది. ఆ పదాలను ఒక క్రమ విధానంలో కలచుటం వలన అర్థవంతమైన వాక్యం ఏర్పడుతుంది. ఈ విధంగా పొడి అక్షరాల నుండి ఒక అర్థవంతమైన వాక్యం తయారుచేయాలంటే అందుకు వ్యాకరణం తప్పకుండా తెలిసివుండాలి.

ఇక మీరు ఇంగ్లీష్‌లోని భాషా పరిజ్ఞానంతో - అర్థవంతమైన వాక్యాలను ఎలా తయారు చేయాలో ... అందుకు తగిన సులభ విధానాలేమిటో నేర్చుకోవాలి.

మన తెలుగు భాషలో అక్షరాలు, వాక్యానిర్మాణం ఒకటయినపుటికీ మాటల్డెవిధానం మాత్రం ప్రాంతీయ తత్త్వాలనుబట్టి చాలా రకాలుగా వుంటుంది. దాన్ని విశ్లేషించి చెప్పడం చాలా కష్టం.

ఇంగ్లీష్ భాషలో మాత్రం ఆధునిక వాక్య నిర్మాణంలో ఒక ప్రత్యేకత వుంది. ఇది చాలా సులభ. ఎందుకంటే - ఇంగ్లీష్ భాషలో దాదాపుగా ఐదు లక్షల పదాలు వున్నా... వాక్యానమూనాలు మాత్రం కేవలం 25 మాత్రమే!

ఈ 25 వాక్య నమూనాలను మీరు బాగా ఒంట బట్టించుకుంటే మీకు ఇంగ్లీష్ భాష పూర్తిగా వచ్చినట్టే. అనుభవం మీద భాషా పరిజ్ఞానం ఇనుమడిస్తుంది.

ఏ వాక్యంలోనైనా అతి ముఖ్యమయ్యేది క్రియ Verb అంటే చేయుపని. ఈ క్రియ లేకుండా అస్సలు ఒక వాక్యమంటూ వుండదు.

వాక్యంలో ప్రముఖమైన క్రియ Verb ను ఆయా కాలాలను బట్టి మార్పు చేయడం వలనే వాక్యం అర్థాలు మారుతూ వుంటాయి. ఈ కాలాలనే 1. వర్తమాన కాలం Present tense, అంటే - జరుగుతున్న కాలం. 2. భూతకాలం Past tense, అంటే - జరిగిపోయిన కాలం, 3. భవిష్యత్ కాలం Future tense, అంటే - జరగబోయేకాలం అంటారు. ఈ కాలాలలో క్రియ Verb ఎలా రూపాంతరాలు చెందుతుందో గతంలో చాలా వరకూ నేర్చుకున్నారు. అందువలన హిలైసన్ని క్రియలు ఈ మూడు కాలాలలో ఎలా రూపాంతరం చెందుతాయో బాగానేర్చుకోవాలి.

తర్వాత ఒక అర్థవంతమైన వాక్యానికి ఏమేమి వుండాలి? అనే అవగాహనను పెంపొందించుకోవాలి.

ఏ భాషలోనైనా - కర్త Subject + కర్మ Object + క్రియ Verb ఒక వాక్యానికి మూలం. కర్త Subject - చేయవాడు, కర్మ Object - చేయబడింది, క్రియ Verb - చేయబడుపని.

తెలుగులో వాక్యానికి కర్త + కర్మ + క్రియ విధానంలో వుంటుంది.

ఆంగ్లీషలో వాక్యానికి కర్త + క్రియ + కర్మ విధానంలో వుంటుంది.

ఉదాహరణకు ఈ వాక్యాలు చూడండి.

కర్త Subject	+	క్రియ Verb	+	కర్మ Object
1. He	eats			fruits
2. They	love			songs
3. She	like			reading

వీటి ఆధారంగా మీకు తెలిసినన్ని క్రియలతో ఇలా చిన్నచిన్న వాక్యాలు వ్రాయండి. వీటిని బాగా నేర్చుకుంటుంటే వాక్య నిర్మాణం మీద మీకు అవగాహన పెరుగుతుంది.

ఈ వాక్యాలు చూడండి. వీటిలో కర్త Subject + క్రియ Verb + లేదు - కాదు not कు అసమాపక క్రియ Infinitive Verb వుంటాయి.

కర్త Subject	+	క్రియ verb	+ అసమాపక క్రియ Infinitive verb
1. Suresh		has gone	to meet him
2. The clerk		wants	to finish his work
3. He		promised	to see me

ఈ వాక్యాల ఆధారంగా పై సూత్ర ప్రకారం Agree, Stop, Care, Please, Like, Love, Has, Begin, Forget, Remember మొదలైన మీకు తెలిసినన్ని క్రియలతో

వాక్యాలు ప్రాక్షీన్ చేయండి.

ఇక్కడ కొన్ని వాక్యాలు చూడండి. వీటిలో కర్త �Subject + క్రియ Verb + నామవాచకము / లేదా సర్వనామము Noun / Pronoun + లేదు Not కు అనమాపక క్రియ Infinitive Verb లు వుంటాయి. కర్త �Subject + క్రియ Verb + నామవాచకం / సర్వనామం Nouns / Pronoun + అనమాపకక్రియ

1. He asked	the servent	not togo
2. The teacher told	the student	to keep quiet
3. I allowed	the boy	to stand

ఈ సూత్రం ఆధారంగా Went, Help, like, Expect, Warm, Drive, Order, With, Profit, Allow మొదలైన క్రియలతో కొన్ని వాక్యాలు వ్రాయండి.

ఇక్కడ కొన్ని వాక్యాలు చూడండి. వీటిలో కర్త �Subject + క్రియ Verb + నామవాచకము / సర్వనామము Noun / Pronoun + టు బి tobe + పూరక పదము Compliment వుంటాయి.

1. They	thought	him	to be	kind
2. Raghu	considers	me	to be	intelligent
3. He	compells	her	to be	meet

ఈ సమూనా ఆధారంగా - Find, Proved, Declare, Suppose, Believe, Ask మొదలైన క్రియా రూపాలతో వీలైనన్ని వాక్యాలు ప్రాక్షీన్ చేయండి.

ఇప్పుడు ఈ క్రింది వాక్యాలు చూడండి. వీటిలో కర్త �Subject + క్రియ Verb + నామవాచకము సర్వనామము Noun / Pronoun + అనమాపక క్రియ Infenitive verb వుంటాయి.

1. I	let	him	come
2. He	made	me	work
3. You	save	them	come home

ఈ సమూనా ఆధారంగా - Hear, Feel, Watch, Notice మొదలైన క్రియలతో వీలయినన్ని వాక్యాలు వ్రాస్తా... ప్రాక్షీన్ చేయండి.

ఇక్కడ కొన్ని వాక్యాలు చూడండి. వీటిలో - కర్త �Subject + క్రియ Verb + నామవాచకము / సర్వనామము Noun / Pronoun + వర్తమానకాల అనమాపక క్రియ Present participle వుంటాయి.

1. I saw	him	going
2. He keeps	them	waiting
3. You wached	the train	leaving the station

వీటి ఆధారంగా – Find, Leave, Feel, hear, small, observe, watch లతో కొన్ని వాక్యాలు ప్రాక్షీన్ చేయండి.

ఇక్కడ కొన్ని వాక్యాలు చూడండి. వీటిలో – కర్త �Subject + క్రియ Verb + కర్మ Object + విశేషణము Adjective వుంటాయి.

1. I	find	him	dull
2. He	keeps	his house	open
3. Suresh	makes	me	happy

వీటి ఆధారంగా మీకు తెలిసినన్ని క్రియలు, విశేషణములతో కొన్ని వాక్యాలను ప్రాక్షీన్ చేయండి.

ఈ వాక్యాలను గమనించండి వీటిలో – కర్త �Subject + క్రియ Verb + దట్ that ఉపవాక్యం Clause వుంటాయి.

1. He	though	that	I was a fool
2. I	suppose	that	you are alright
3. He	explains	that	it is impossible

వీటి ఆధారంగా Believe, hope, intend, suggest, say, hear లతో కొన్ని వాక్యాలు వ్రాయండి.

ఇక్కడ కొన్ని వాక్యాలు చూడండి .వీటిలో – కర్త �Subject + క్రియ Verb + సముచ్చయము Conjunction + ఉపవాక్యం Clause వుంటాయి.

1. I	do not know	why	you can late
2. He	speaks	if	you are intersted
3. I	understand	what	you mean

ఈ సూత్రాన్ని బట్టి – Mind, Wonder, Care, Say, Suggest, Feel, Consider, Sea, Believe, Prove లతో కొన్ని వాక్యాలు ప్రాక్షీన్ చేయండి.

ఈ వాక్యాలు చూడండి. వీటిలో – కర్త �Subject + క్రియ Verb + కర్మ Object + విభక్తి Preposition + విభక్తి కర్త Prepositional Object లు వుంటాయి.

1. I	do not give	my pen	to any body
2. He	paid	ten rupees	to his friend
3. Suresh	brings	books	to me

ఈ సూత్రం ఆధారంగా - Offer, Owe, Show, Land, Throw, Take, Express లతో మరికొన్ని వాక్యాలు ప్రాటీన్ చేయండి.

జక్కడ కొన్ని వాక్యాలను గమనించండి. వీటిలో - కర్త Subject + క్రియ Verb + నామవాచకము Noun / విశేషణము Adjective + ఉం ఓ to be పూరకము Complement వున్నాయి.

1. I	want	him	tobe	a lawyer
2. I	find	him	to be	honest
3. He	proves	it	to be	wrong

వీటి ఆధారంగా - Suppose, Think, Believe, Dallare, Drive లతో మీకు వీలయినన్ని వాక్యాలు ప్రాయండి.

ఈ క్రింది వాక్యాలు చూడండి. వీటిలో కర్త Subject + క్రియ Verb + కర్మ Object + విభక్తి Preposition + విభక్తి యొక్క కర్మ Prepositional Object వున్నాయి.

1. He	saved	me	from	danger
2. He	left	a rupee	for	me
3. I	bought	a pen	for	me

ఈ విధంగా సులభసూత్రాలను అనుసరిస్తూ - అర్థవంతమైన ఎన్నో వాక్యాలను మీరు ప్రాటీసు చేయాలి. అప్పుడు ఇంగ్లీష్ గ్రామర్ ఇంకా బాగా నేర్చుకుంటూ ముందుకు వెళ్ళడానికి అవకాశం వుంటుంది. సులభంగా అర్థం అవుతుంది.

1. am / is / are లను ఉపయోగించుట

ఇంగ్లీషులో am / is / are లను ఉపయోగించడం బాగా నేర్చుకోవాలి. వీటి వాడుక ఎక్కువగా వుంటుంది. సందర్భాన్ని బట్టి గ్రామర్ పరంగా వీటి వాడుకను బాగా ప్రాటీస్ చేయండి.

ముందుగా am / is / are లను వాక్యాలలో సంక్లిష్టంగా ఉచ్చరించడాన్ని, ప్రాయడాన్ని బాగా నేర్చుకోవాలి. ఇక్కడ ఇస్తున్న పేబుల్స్ ను బట్టి మీకు సులువుగా అర్థమవుతుంది.

అవును Positive

I	am	(I'am)
he		(he's)
she	{	is (she's)
it		(it's)
we		(we're)
you	{	are (you'r)
they		(they'r)

నేను 20 I'm 20

నా పేరు రోజా

My name is Roja

నేను భారతీయురాల్వి

I'm Indian

నేను ఒక విద్యార్థినిని

I'm a student

కాదు Negative

I	am	not (I'm not)
he		(he's not or he isn't)
she	{	is not (she's not or she isn't)
it		(it's not or it isn't)
we		(we're not or we aren't)
you	{	are not (you're not or you aren't)
they		(they're not or they aren't)

నేను 20 I'm 20

నా పేరు రోజా

My name is Roja

నేను భారతీయురాల్వి

I'm Indian

నేను ఒక విద్యార్థినిని

I'm a student

నాకు వివాహం కాలేదు

I'm not married

నాకు ఇష్టమైన రంగు తెలుపు

My favourite colour is white

నాకు ఇష్టమైన ఆటలు

టెన్నిస్, ఫుల్బాల్

My favourite sports are

Tennis and football

మా నాన్న ఇంజనీర్, మా అమ్మ డాక్టర్ My father is an Engineer and my mother is a doctor

I. ఈ క్రింది వాక్యాలలో an / is / are లను గుర్తించి, అర్థం చేసుకోవాలి.

1. నాకు 30 సంవత్సరాలు. మా సోదరికి 25

I'm 30 years old. My sister is 25

2. మా సోదరుడు చాలా పొడవు. అతనాక ఆటగాడు

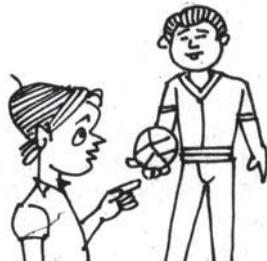
My brother is very tall. He's a sportsman.

3. మీనా నేను మంచి స్నేహితులం

Meena and I are good friends.

4. నేను అలిసిపోయాను గానీ నాకు ఆకలిగా లేదు

I'm tired but I'm not hungry.

5. కమల అప్పుడు ఇంటి దగ్గర లేదు. వని దగ్గర వుంది.

Kamala isn't at home at the movement. She's at work.

6. వారు భారతీయులు కాదు. వారు అమెరికా దేశస్థులు

Those people are't Indians. They're Americans.

II. ఇక్కడ ఈ క్రింది పదాల సంక్లిష్ట విధానాన్ని గుర్తించండి. వాక్యాలు అర్థం చేసుకోండి.

1) that is = that's 2) there is = there's 3) here is = here's

* మీ దయకు నా కృతజ్ఞతలు – Thank you. That's very kind of you

* చూడు ! అక్కడ గుంపు – Look there's crowed.

* నీ తాళం చెవి ఇక్కడుంది, కృతజ్ఞతలు – "Here's your key." 'Thank you.'

అభియానము EXERCISES

I. ఈ పదాలకు సంక్లిష్ట రూపం వ్రాయండి.

1. She is <u>She's</u>	3. It is not	5. I am not
2. They are	4. That is	6. You are not

II. ఈ వాక్యాలను an / is / are లతో వ్రాయించండి.

1. The weather <u>is</u> nice	4. Look There	group
2. I not tired	5. Kamala..... at home. Her children..... at park	
3. These bags heavy	6. I a driver. My wife a nurse	

III. ఈ వాక్యాలను is / isn't / are / aren't తో పూర్తి వాక్యాలగా వ్రాయండి.

1. (Your clothes very durty) (Your clothes are very durty)
2. (My brother a teacher)
3. (This stadium not very big)
4. (The shops not open today)

IV. రోజు చెప్పిన వివరాలను బట్టి మీ గురించి మీరు వ్రాసుకోండి.

1. (name) my
2. (age) I
3. (married) I
4. (colour?) my
5. (interested in?) I
6. (Job) I

V. am / amn't / is / isn't / are / aren't లతో సరైన వాక్యాలు ప్రాయండి.

1. (I / interested in games) I am interested in games
2. (I / hungry) I
3. (it / warm today) It
4. (my hands / cold)
5. (India / a very big country)
6. (diamonds / cheep)
7. (I / afraid of dog)
8. (I / interested in swimming)

2. ప్రశ్న వాక్యాలలో am / is / are ఉపయోగించుట

ఇంగ్లీష్‌లో ప్రశ్నలు వేస్తూ మాటల్లదే సందర్భాల్లు చాలా వుంటాయి. అందువలన ప్రశ్న వాక్యాలను కూడా బాగా నేర్చుకోవాలి.

మామూలుగా

I	am
he she it } is	
we you they } are	

ప్రశ్న

am	I ?
is	he? She? it?
are	we? you? they?

నీపేరేమిటి?

రాజేష్

What's your name?

Rajesh

నువ్వు విద్యార్థివా?

అవును

Are you a student?

Yes, I am

నీవు నెంత?

20 ఏళ్ళు

How old are you?

20 years

I. ఇక్కడ కొన్ని ప్రశ్న వాక్యాలు, సమాధానాలు చూడండి.

1. 'నేను ఆలశ్యమయ్యనా?' 'లేదు. సరైన సమయానికి వచ్చావ్.'.

'Am I late?' 'No, you're on time.'

2. నీ తల్లిగారు ఇంటి దగ్గరున్నారా? 'లేదు, బయటికి వెళ్లింది'.

'If your mother at home?' 'No, she's out.'

3. నీ గదిలో చల్లగా వుంటుందా? 'అవును, కొంచెంగా' 'It is cold in your room?' 'yes, a little.'

4. నీ దుస్తులు చాలా బాగున్నాయి. అవి కొత్తవా?
Your colthes are nice. Are they new ?

II. ఈ చిన్న ప్రశ్నలు వాక్యాలను చదపండి.

1. What is = what's

2. who is = who's

3. how is = how's

4. where is = where's

* సమయం ఎంతయింది?

What's the time ?

* నీ తండ్రి ఎలా వున్నాడు?

How's your father ?

* ఆ మనిషి ఎవరు?

Who's that man ?

* రాము ఏక్కడున్నాడు?

Where's Ramu ?

III. ఈ ప్రశ్నలు వాక్యాలను బాగా చదివి అర్థం చేసుకోవాలి.

1. మీ అమృగారెక్కడ? ఇంటి దగ్గరే లున్నారా?

Where is your mother ? Is she at home ?

2. నీ కారు ఏ రంగు కలది?
What colour is your car ?

3. మీ తల్లిదండ్రులెలా వున్నారు? వారు బాగున్నారా?
How are your parents ? Are they well ?

4. నువ్వుందుకు కోపంగా వున్నావీ?
Why are you angry ?

IV. చిన్న సమాధానాల పట్టిక

Yes, I am

Yes, { he
she } is
it

Yes, { we
you } are
they

No, I'm not

No { he's
She's } not.or no, { he
She } isn't
it's

No, { we're
you're } not.or no { we
you } aren't
they're

అభ్యాసము EXERCISES

I. ఈ ప్రశ్నల వాక్యాల నుండి స్వేచ్ఛ సమాధానాలను గుర్తించండి.

1. Where is the pen ?
2. Is your car blue ?
3. Am I late ?
4. Are you hungry ?
5. Who's that man ?
6. How is Suresh ?

- a. Yes, you are
- b. No, I'm not
- c. No, it's black
- d. very well
- e. in your pocket
- f. my uncle

1. E
2.
3.
4.
5.
6.

II. ఈ పదాలను **is / are** లు ఉపయోగించి పూర్తి ప్రశ్నల వాక్యాలు ప్రాయండి.

1. (At home / your mother ?) is your Mother at home ?
2. (Your parents / well ?)
3. (Interesting / your Job?)
4. (The shops / open today?)
5. (At school / your children?)
6. (Why / you / late?)

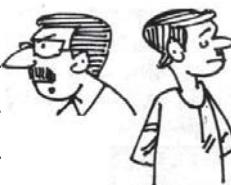
III. ఈ ప్రశ్నలను **what / who / where / how** లతో పూర్తి చేయండి.

1. How are your parents ?
2. the bus stop ?
3. your children ?
4. your favourite sport ?
5. your new shoes ?

IV. ఈ ప్రశ్నలకు **Yes, I am / No, he is n't** లతో చిన్న సమాధానాలు ప్రాయండి.

1. Are you married ? No, I am not
2. Is it cold today ?
3. Are you a teacher ?
4. Is it dark now ?

3. చేస్తూ వున్న I am doing

(జరుగుతూ వున్న వర్ణమానకాలం)

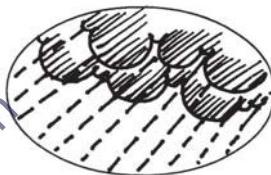
ప్రస్తుతం చేస్తుండే పనులను వర్ణమానకాలం Present tense లో చెప్పాలి. ఇందులో ఒకటి జరుగుతూ వున్న వర్ణమాన కాలం Present continuous tense అంటే ఇంకా చేస్తూ వుండే పనుల గురించి చెప్పే వాక్యాలను ఇక్కడ నేర్చుకోండి.

I.

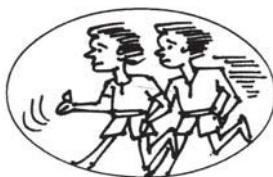
అమె తినుచూ వున్నది She's eating

అమె చదువుతూ లేదు She isn't reading

వర్షం పడుతూ వుంది It's raining

సూర్యుడు వెలుగునిస్తూ లేదు The sun isn't shining

వారు పరుగెచుతూ వున్నారు. They're running

వారు చదుస్తూలేరు They are't walking

II. జరుగుతూ వున్న వర్ణమానకాలం Present continuous tense లో వాక్యాలు తయారుచేసేటపుడు

ఈ సులభ సూత్రాలను బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

కర్త �subject + క్రియ Verb + ing + కర్మ object లు పరుస క్రమంలో వుండాలి. am / is / are + doing / eating / running మొదలైన క్రియా రూపాలను ఉపయోగించాలి. ఉదాహరణలు ఇక్కడ చూడండి.

I	am	(not) - ing	I'm working
he			
she	is	(not) - ing	Gopi is writing a letter
it			
we			
you	are	(not) - ing	She isn't eating
they			The phone is ringing
			We're having dinner
			You're not listening to me
			The children are doing their work

ఇక్కడ ముఖ్యంగా గమనించవలసింది ఏమిటంటే - I సూచించే వాక్యంలో 'am' వాడాలి. he, she, it సూచించే వాక్యాలలో 'is' వాడాలి. we, you, they సూచించే వాక్యాలలో 'are' వాడాలి.

క్రియ verb కు ing చేర్చాలి. కాదు, లేదు అనే అర్థానికి not సంక్లిష్టరూపాన్ని వాడాలి. తర్వాత కర్త క్రియ object ను ఉపయోగించి వాక్యాన్ని తయారుచేయాలి.

III. am / is / are + క్రియ verb - ing లలో జరుగుతూ వున్న వర్తమాన కాలంలో చెప్పే కొన్ని వాక్యాలను చూడండి.

- ◆ నేను పని చేస్తూ వున్నాను.
I'm working.
- ◆ ఆమె టోపీ ధరిస్తూ వున్నది.
She's wearing a hat.
- ◆ వారు ఫుట్బాల్ ఆడుతున్నారు.
They are playing foot ball

అభియాసమా ఎగ్జిస్సెస్

I. ఇక్కడన్న వాక్యాలలోని భాషీలలోనే క్రియ verb పూర్తి రూపాన్ని ఉపయోగిస్తూ వాక్యాలు చేయండి.

eat, have, lie, play, sit, wait

1. She is eating an apple.
2. He for a bus.
3. They foot ball.
4. on the floor.
5. breakfast.
6. on the table

II. build, cook, go, have, stand, stay, swim, work క్రియల పూర్తి రూపాలను ఉపయోగిస్తూ

ఈ వాక్యాలను పూర్తి చేయండి.

1. Please be quiet I am working ?
2. Where's Ravi ? He is in the Kitchen. He
3. You on my foot.

4. Look ! some body in the rivier.
5. We're here on holiday? We at the hotel.
6. Where's Sunitha? She a shower.
7. They a new theatre in the city.
8. I now. Good bye.

III. ఇక్కడ ఇచ్చిన పదాలను బట్టి సరైన పూర్తి వాక్యాలను ప్రాయంది.

1. (I / wash / my hair) *I am not washing my hair*
2. (It / snow) (or)
3. (I / sit / on a chair)
4. (I / eat)
5. (It / rain)
6. (I / learn / English)
7. (I / wear / shoes)
8. (The sun / shine)

4. are you doing ?

(జరుగుతూ వున్న వర్తమానకాల ప్రత్యులు)

ఈ అభ్యసంలో జరుగుతూ వున్న వర్తమానకాలం Present continuous tense కు సంబంధించిన ప్రత్యులు వాక్యాలు నేర్చుకోవాలి.

I. మామూలుగా

I	am	
he		doing
she	is	going
it		working
we		staying
you	are	running
they		మొదలైనవి

ప్రత్యు

am	I	
is	{ he	doing?
	She	going?
	it	working?
are	{ we	staying?
	you	running?
	they	మొదలైనవి

II. ఇక్కడ కొన్ని ప్రత్యువాక్యాలు, సమాధానాలను బాగా అధ్యయనం చేయండి.

1. ‘నువ్వు సౌఖ్యంగా వున్నావా?’ ‘అవును, నేను బాగున్నాను, కృతజ్ఞతలు’

‘Are you feeling OK?’ ‘Yes, I'm fine, thank you.’

2. 'వర్షం పడుతోందా?' 'అవును, గొడుగు తీసుకువెళ్లు.'

'Is it raining?' 'Yes, take an umbrella'

3. 'నువ్వు కోటు ధరిస్తున్నావెందుకు? చలిగా లేదు కదా' 'Why are you wearing a coat? It's not cold.'

4. 'రాము ఏం చేస్తున్నాడు?' 'అతను న్యూస్ పేపర్ చదువుతున్నాడు.' 'What's Ramu doing?' 'He's reading news paper'

5. 'పిల్లలు ఏం చేస్తున్నారు?' 'వారు ఆడుకుంటున్నారు.' 'What are the children doing?' 'They're playing.'

6. చూడు, అదిగో కమల. 'ఆమె ఎక్కడికి వెళ్లోంది?' Look, there's Kamala. 'Where's she going?'

III. ఇక్కడ ప్రశ్నలు వాక్యాలకు సులభ సూత్రాన్ని గ్రహించగలరు.

is /	are	+ కర్త ఉపాధి	+ క్రియ వర్బ్ - ing
	is	he	working today?
	is	kumar	working today?
where	are	they	going?
where	are	those people	going?

IV. ఇక్కడ చిన్న సమాధానాల సులభ పట్టికను బాగా గమనించండి.

Yes I am	No, I'm not
Yes { he she it } is	No { he's she's it's } not or no, { he she it } isn't
Yes { we you they } are	No { we're you're they're } not or no { we you they } aren't

❖ 'ఇప్పుడు నువ్వు వెళుతున్నావా?' 'అవును, వెళుతున్నాను.'

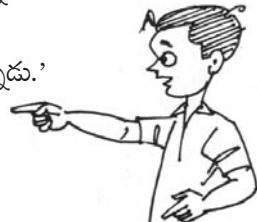
'Are you going now?' 'Yes, I am.'

❖ 'కుమార్ ఇవాళ పనిచేస్తున్నాడా?' 'అవును, చేస్తున్నాడు.'

'Is Kumar working today?' 'Yes, he is.'

❖ 'అది వర్షమా?' 'కాదు.'

'Is it raining?' 'No, it isn't'

- ❖ ‘నీ స్నేహితులు హోటల్లో బసచేస్తారా?’ ‘కాదు, నాతోనే వంటారు.’
 'Are your friends staying at a hostel? 'No, they aren't.'

అభ్యాసము EXERCISES

I. ఇక్కడ ఇస్తున్న పదాల ఆధారంగా సరైన ప్రశ్న వాక్యాలు ప్రాయంది.

1. (You / wash / it?)	<i>Are you washing it ?</i>
2. (You / go / now?)	
3. (it / rain ?)	
4. (you / enjoy / the film?)	
5. (that clock / work?)	
6. (you / write / a letter?)	

I. ఇక్కడ ఇస్తున్న పదాల ఆధారాలను బట్టి **is / are** లను ఉపయోగించి సరైన వాక్యం ప్రాయంది.

1. (working / kumar / today?)	<i>Is kumar working today?</i>
2. (what / doing / the children ?)	
3. (you / listening / to me?)	
4. (where / going / your friends?)	
5. (your parents / television / watching?)	
6. (what / cooking / kamala?)	
7. (why / you / looking / at me ?)	
8. (coming / the bus?)	

5. సామాన్య వర్తమానకాలంలో

I do / work / like మొదలైనవి

సామాన్య వర్తమాన కాలాన్ని simple present tense అంటారు. ఈ సందర్భంగా వచ్చే వాక్యాలలో కొన్ని క్రియలు verbs వర్తమానకాలంలోనే వుంటాయి. కానీ అవి పని జరుగుతున్నట్లు గానీ, పని పూర్తపడుతున్నట్లు గానీ వివరించవు.

I.

1. వారు వారి పుస్తకములను చూపిస్తున్నారు.

They're looking at their books.

2. వారు ఎక్కువగా చదువుతారు.

They read a lot.

3. అతను ఐస్‌క్రీమ్ తింటున్నాడు.

He's eating an Ice - cream.

4. అతనికి ఐస్‌క్రీమ్ అంటే ఇష్టం.

He likes ice - cream

సామాన్య వర్తమాన కాలంలో క్రియలు verbs, కర్త �subjects ను బట్టి ఎలా మార్చు చెందుతాయో ఇక్కడ సులువుగా గ్రహించగలరు.

**I / we / you / they : read, like, work, live, watch, do, have
he / she / it : reads, likes, works, lives, watches, does, has**

❖ నేను పొవలో పనిచేస్తున్నాను. నా సోదరుడు బ్యాంకులో పని చేస్తున్నాడు.

I work in a shop. My brother works in a bank.

❖ స్వప్న హైదరాబాద్లో వుంటారది. ఆమె తల్లిదండ్రులు విశాఖపట్నంలో వుంటారు. Swapna lives in Hyderabad. Her parents live in Visakhapatnam.

❖ చలి కాలంలో వర్షాలు ఎక్కువ.

It rains lot in winter.

❖ కిరణ్ ప్రతిరోజు బిజీగా వుంటాడు.

Kiran has a busy every day.

II. సామాన్య వర్తమాన కాలంలో simple present tense కొన్ని వాక్యాలను ఇక్కడ చదివి బాగా అర్థం చేసుకోగలరు.

1. పెద్ద నగరాలంటే నాకు ఇష్టం.

I like big cities.

2. దుకాణాలు తొమ్మిది గంటలకు తెరుస్తారు మరియు ఆరుగంటలకు మూడేస్తారు. The shops open at 9'0 clock and close at 6.00.

3. రాజు కష్టపడి పని చేస్తాడు. అతను ఉదయం 8 గంటలకు బయలుదేరి, పనులన్నీ ముగించుకుని రాత్రి 9 గంటలకు తిరిగి వస్తాడు.

Raju works very hard. He starts at 8'0 clock and finishes at 9'0 clock in the night.

4. భూమి సూర్యుని చుట్టూ గుండ్రంగా తిరుగుతుంది.
The Earth goes round the sun.
5. మేము భాళీ సమయాల్లో రకరకాల పనులు చేస్తుంటాము.
We do a lot of different works in our free time.
6. విలాసవంతమైన హోటల్స్‌లో బస చేయడం చాలా డబ్బు ఖర్చు అవుతుంది.
It costs a lot of money to stay at luxury hotels.

III. సామాన్య వర్ధమాన కాలంలో always / never / often / some lives / usually మొదలైన పదాల ఓపయోగం ఈ వాక్యాలలో చూడండి.

- ❖ ప్రియ ఎప్పుడూ తన పనులను తొందరగా ముగించుకుని వస్తుంది.
Priya always arrives at work early.
- ❖ నేను మామూలుగా పనుల మీద కారులో వెళతాను, కొన్ని సార్లు నడిచి వెళతాను.
I usually go to work by car, but sometimes I walk.
- ❖ ప్రకాశ్ నివసించేది మాకు దగ్గర్లో మేము తరచుగా అతన్ని చూస్తాము.
Prakash lives near us, We often see him.

అభియాసము EXERCISES

I. ఈ క్రింది క్రియలకు దేనికి 'S' కలపాలి, దేనికి 'es' కలపాలో ప్రాయండి.

1. (read) she Reads
2. (think) he
3. (fly) it
4. (dance) he
5. (have) she
6. (finish) it

II. క్రియలు boil, close, cost, like, meet, open, speak, teach, wash లను సరైన రూపాలతో ఈ వాక్యాలను పూరించండి.

1. Kavitha Speaks four languages.
2. The banks usually at 9.30 in the morning.
3. The city museum at 5'0 clock in the evening.

4. Ravi is a teacher. She english to young children.
5. My job is very interesting. I a lot of people.
6. Sujatha her hair twice a week.
7. Food is expensive. It a lot of money.
8. Prema and I are good friends. I her and she me.

III. ఈ పదాల ఆధారంగా క్రియ verb ను సరైన రూపంలో ఉపయోగించండి.

(arrive / arrives)

1. (always / early / kamala / arrive) Kamala always arrives early
2. (foot ball / I play / often)
3. (work / swapna / hard / usually)
4. (dinner / we / have / always / at 8.00)

6. I don't

సామాన్య వర్తమాన కాలంలో లేదు - కాదు వాక్యాలు

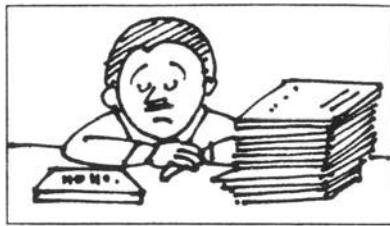
సామాన్య వర్తమాన కాలం simple present tense లో కొన్ని సందర్భాలను బట్టి లేదు, కాదు, తెలియదు, వద్దులనే అర్థాలోచ్చే వాక్యాలను ఈ అభ్యాసంలో బాగా నేర్చుకోవాలి. సులభ సూత్రాలను బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

I. సామాన్య వర్తమాన కాలంలో నెగటివ్ వాక్యాలలో don't / doesn't + క్రియ verb తప్పనిసరిగా వాడబడుతుంటాయి.

ఆమె కాఫీ త్రాగదు

She doesn't drink coffee

అతనికి తనుచేసే ఉద్యోగం ఇష్టం లేదు.

He doesn't like his Job

పాసిటివ్	
I we you they	work like do have
he she it	works likes does has

నెగిటివ్		
I we you they	donot (don't)	work like
he she it	doesnot (doesn't)	do have

ఇక్కడ కొన్ని వాక్యాలను గమనించండి.

1. నేను కాఫీ తాగుతాను కానీ టీ త్రాగను.

I drink coffee but I don't drink tea.

2. నువ్వు ఎక్కువగా కష్టపడి పని చెయ్యార్చు.

You don't work very hard.

3. వాతావరణం చల్లగా వుంది. కానీ వర్షం ఏలిగ్గా రావడం లేదు.

The weather is usually nice. It doesn't rain very often.

4. మేము టీవీ చాలా అరుదుగా చూస్తాము.

We don't watch television very often.

- II. ఇక్కడ కొన్ని సులువు విధానాలు గుర్తించండి.

I / we / you / they లు కర్త అయినపుడు don't ఉపయోగించాలి.

he / she / it లు కర్త అయినపుడు doesn't ఉపయోగించాలి.

- ❖ నాకు ఈదటం ఇష్టం లేదు.

I don't like swimming.

- ❖ అతనికి పుట్టబాల్ అడటం ఇష్టంలేదు.

He doesn't like foot ball.

- III. ఇక్కడ don't / doesn't + అసమాపక క్రియ Infinitive (don't like / doesn't speak / doesn't do) కొన్ని వాక్యాలను నేర్చుకోవాలి.

1. నాకు కారును కడగటం ఇష్టం వుండదు.

I don't like washing the car.

2. సుమతి ఇంగ్లీష్ మాట్లాడగలదు, కానీ హింది మాట్లాడలేదు.

Sumathi speaks English, but she doesn't speak Hindi.

3. సతీష్ రోజు వాములుగా తీసుకునే టిఫిన్ తీసుకోలేదు.

Satish doesn't usually have breakfast.

అభయాసము EXERCISES

I. ఇక్కడ Positive లో నున్న వాక్యాలను Negative లో ప్రాయంది.

1. I Play the harmoni very well. *I don't play the harmoni very well*
2. Raghu plays the piano very well
3. They know my phone number
4. We work very hard
5. He has a bath every day

II. ఇక్కడ ఇచ్చిన పదాల ఆధారాలను బట్టి - I never / I often / I don't / very often లను ఉపయోగించి Negative వాక్యాలు చేయండి.

1. (watch T.V.) *I don't watch TV very often*
2. (go to the theatre)
3. (ride a bicycle)
4. (eat in restaurants)
5. (travel by train)

III. ఇక్కడ ఇస్తున్న క్రియలు verbs - cost, go, know, read, see, use, wear లను ఉపయోగిస్తూ... నెగిటివ్ లో నున్న వాక్యాలను పూర్తిచేయండి. ఉపయోగించదగిన పదాలు don't / doesn't .

1. I by a news paper every day but some times. *I don't read it.*
2. Sekhar has a car but he it very often.
3. They like films but they to the cinema very often
4. July is married but she a ring.
5. It's not an experience hotel. It much to stay there.
6. Sekhar lives near us but we him very often.

7. Do you ?

సామాన్య వర్తమానంలో ప్రశ్న వాక్యాలు

సామాన్య వర్తమాన కాలం simple present tense లో వాడబడే ప్రశ్న వాక్యాలను చాలా సునిశితంగా అర్థం చేసుకుంటూ నేర్చుకోవాలి. ముఖ్యంగా ఇందులో చెప్పబడిన నులభ సూత్రాలను బాగా గుర్తుండేంత వరకూ ప్రాణీనీ చేయాలి.

I. సామాన్య వర్తమాన కాలంలో ప్రశ్న వాక్యాలు do / does తో సాగుతుంటాయి. ఆ నులభ పట్టికను ఇక్కడ గమనించగలరు.

పోసిటివ్	
I	work
we	like
you	do
they	have
he	works
she	likes
it	does
	has

క్వోటివ్		
do	I	
	we	
	you	work?
	they	
does	he	do?
	she	
	it	have

II. సామాన్య వర్తమాన కాలంలోని ప్రశ్న వాక్యాలకు ముఖ్యంగా ఈ పదాల వరుస క్రమాన్ని బాగా గుర్తుంచుకోవాలి.

do / does + కర్త సబ్జక్ట + అసమాపక క్రియ Infinitive

	do	you	work	in the evening ?
	do	your friend	live	here?
	does	chris	play	tennis?
where	do	your parents	live?	
How often	do	you	wash	your hair?
what	does	this word	mean?	
How much	does	it	cost	to fly to Rome?

always / usually / often తో ప్రశ్నల వాక్యాలు

	Do	you	always	have	breakfast ?
	Does	chris	often	play	tennis ?
what	do	you	usually	do	at weekends ?

I / we / you / they కర్త అయినపుడు do ఉపయోగించాలి.

he / she / it కర్మలయినప్పుడు does ఉపయోగించాలి.

- ❖ Do they like music ?
 - ❖ Does he like music ?

III. చిన్న చిన్న సమాధానాలను ఇక్కడ చూడండి.

I / we / you / they do I / we / you / they don't

Yes

No

he / she / it does ~~s.~~ he / she / it doesn't

- ❖ ‘నువ్వ టెన్సిన్ అడతావా?’ ‘లేదు, నేను తడను.’
Do you play tennis ? 'No, I don't.'
 - ❖ ‘ఏం తల్లిదండ్రులు ఇంగ్లీష్ మాట్లాడతారా?’ ‘అవును, మాట్లాడతారు.’
'Do your parents speak English?' yes they do.'

అభ్యర్థనలు EXERCISES

I. ఈ ప్రశ్నలకు వాక్యాలను Do? మరియు Does? లతో సరిగ్గా ప్రాయంది.

1. I like chocolate. And you? Do you like chocolate?
 2. I play tennis. And you ?
 3. You live near here. And your friends ?
 4. You speak English. And your brother ?
 5. I want to be famous. And you ?
 6. You work hard. And Raiesz ?

II. ఈ పదాల ఆధారంగా do / does లతో సరెన ప్రశ్న వాక్యాలు పాయిండి.

1. (where / live / your parents?) Where do you parents live?
 2. (you / early / always / getup?)
 3. (how often / TV / you / watch?)

4. (you / want / what / for dinner?)
5. (like / you / foot ball?)
6. (your brother / like / foot ball?)
7. (what / you / do / in the evening?)
8. (your sister / work / where?)
9. (to the cinema often / you / go?)
10. (what / mean / this / word?)

III. ఈ క్రింది ప్రశ్నల వాక్యాల ఆధారంగా yes, he does / No, I don't లను ఉపయోగించి చిన్న సమాధానాలు ప్రాయండి.

1. Do you watch TV a lot ? No, I don't
2. Do you live in a big city ?
3. Do you often ride a bicycle ?
4. Does it rain a lot where you live ?
5. Do you play the basket ball?

8. I am doing and I do

(జరుగుతూ వున్న ఘరియు సామాన్య వర్తమాన కాలం)

జరుగుతూ వున్న వర్తమానకాలం Present continuous tense లో సామాన్య వర్తమాన కాలం simple present tense అంటారు. ఏటి గురించి ఇంతకు ముందు చాలా విషయాలు తెలుసుకున్నారు. అయితే ఈ రెంటి మధ్యనా తేడాను చాలా సునిశితంగా అర్థం చేసుకోవాలి. లేకపోతే సరైన అర్థంరాదు. శ్రద్ధగా ఈ అభ్యాసం నేర్చుకోండి.

I. ఈ క్రింది వాక్యాలను బాగా పరిశీలించండి.

1. కిషోర్ టివీ చూస్తున్నాడు.

అతను గిటారు వాయించడం లేదు.

Kishore is watching television.

He is not playing the guitar.

2. కానీ కిషోర్ గిటారు కలిగియున్నాడు.

అవుడవుడూ గిటారు ప్రోగ్రామ్ బాగా చేస్తాడు.

But Kishore has a guitar.

He often plays it and he plays very well.

3. కిషోర్ గిటార్ వాయిస్తాడు.

కానీ ఇప్పుడతను గిటారు వాయించడం లేదు.

Kishore plays the guitar but he is not playing the guitar now.

Is the playing the guitar ? No, he isn't జరుగుతూ వున్న వర్తమానకాలం

Does he play the guitar ? Yes, he does సామాన్య వర్తమాన కాలం

II. జరుగుతూ వుండే వర్తమాన కాలంలో వాడబడేది I am doing దాన్ని గ్రహించండి.

I'm doing

భూతకాలం

వర్తమానకాలం

భవిష్యత్ కాలం

❖ Please be quit. I'm working (not 'I work')

❖ Raju is having a shower at the movement (not 'Raju has')

❖ Take an umbrella with you. It's raining

❖ You can turn off the television. I'm not watching it.

❖ Why are you under the table? What are you doing?

సామాన్య వర్తమాన కాలంలో వాడబడేది I do. దాన్ని గురించి గ్రహించండి.

I do

భూతకాలం

వర్తమానకాలం

భవిష్యత్ కాలం

❖ I work every day from 9'0 clock to 6.00

❖ It rains a lot in winter.

❖ I don't watch television very often

❖ What do you usually do at the Weekend?

III. ఈ క్రింది క్రియలను గమనించండి. ఏటిని జరుగుతూ వుండే వర్తమాన కాలంలో వాడేటపుడు I am + క్రియ verb - ing రూపంలో వాడాలి.

like	love	want	know	understand	remember	depend
prefer	hate	need	mean	believe	forget	

సామాన్య వర్తమాన కాలంలో వాడేటపుడు ఈ క్రియలు verb లలో మార్పు వుందరు.

I want / do you like? వంటి కర్త అర్థంతో వచ్చే పదాలు చాలా వుంటాయి.
వాటిని అనుభవం మీద గ్రహించాలి.

- ❖ నేను అలసి పోయాను. వెంటనే ఇంటికి వెళ్లిపోవాలి.
I'm tired. I want to go home.
- ❖ ఆ అమ్మాయి నీకు తెలుసా?
Do you know the girl ?
- ❖ నాకేమీ అర్థం కావడం లేదు. ఏమిటి నువ్వునేది?
I don't understand. what do you mean?

అభ్యర్థాపనము EXERCISES

I. ఈ క్రింది వాక్యాలలోని ఫాలీలను **am / is / are** లేక **do / don't / does / doesn't** లతో అర్థవంతముగా పూరించము.

1. Excuse me, do you speak English ?
2. 'Where's Kamala?' I know.
3. What's funny? Why you laughing?"
4. 'What your sister do?' 'she is dentist'
5. It raining. I want to go out in the rain.
6. 'Where you come from?
7. How much it cost to phone America?
8. Raghu is a good tennis player but he paly very often.

II. జరుగుతూ పున్న కాలంలో **I am doing + verb** ను, సామాన్య వర్తమాన కాలంలో **I do + verb** ను ఈ క్రింది వాక్యాలలో సరైన అర్థాన్ని వచ్చేట్లు పూరించండి.

1. Excuse me do you speak English?
2. 'Where is Kumar ?' a shower'
3. Listen somebody (sing).
4. Rajesh is tired to go home now.
5. How often a news paper.
6. 'Excuse me but in my place.'
7. I'm sorry can you speak more slowly.
8. What time work in the evening?

9. I have... / I've got

లను ఉపయోగించడం

I. ఇక్కడ ఇచ్చిన బాస్ట్స్‌లలో పదాలను బట్టి I have లేదా I've got, he has లేదా he's got అను ఉపయోగించే సులభ విధానాన్ని గ్రహించగలరు.

I	have	I	(I've got)
we		we	(We've got)
you		you	(you've got)
they		they	(they've got)
he		he	(he's got)
she	has	she	(she's got)
it		it	(it's got)

నాకు తలనొప్పిగా

ఉంది

I've got a
headace

❖ నేను నీలి కళ్ళను కలిగి ఉన్నాను.

I've got blue eyes (or) I have blue eyes.

❖ రాజుకి ఇద్దరు సోదరీమణులు ఉన్నారు.

Raju has two sisters (or) Raju has two sisters

❖ నా కారు రెండు తలుపులు కలిగి ఉంది.

Our car has got two doors.

❖ లలితకు నలతగా ఉంది. అమె తలనొప్పితో బాధపడుతోంది.

Lalitha isn't feeling well. She's got a headace.

II. ఇక్కడ I haven't / have you got ? మొదలైన పదాల ఉపయోగాన్ని ఈ పట్టిక ద్వారా సులభంగా అర్థం చేసుకుని గుర్తుంచుకోగలరు.

I		I	yes	I	have
we		we	no	we	not
you	have not (haven't)	you		you	
they		they		they	(haven't)
got	got	got			
he		he	yes, no,	he	has
she	has got (hasn't)	she		she	got
it		it		it	(hasn't)

- ❖ నాకు సైకిల్ వుంది. కానీ నాకు మోటార్-సైకిల్ లేకపోయింది.

I've got a cycle but I haven't got motor bike.

- ❖ రామారావు దంపతులకు పిల్లలు లేరు

Mrs. and Mr. Ramarao haven't got any children

- ❖ ఆ భవంతి చాలా బాగుంది కానీ తోట మాత్రం లేదు.

It's nice building but it hasn't got a garden.

- ❖ నీ డగ్గర పెన్ వుందా? నా డగ్గర లేదు?

have you got a pen ? 'No, I haven't.'

- ❖ నీ బుట్టలో ఏమున్నాయి? 'ఏమీ లేవు, ఫాలీగా ఉంది.'

What have you got in your bag? 'Nothing, It's empty.'

- ❖ రాణి కారు కలిగి వుందా? 'అవను, ఆమె కలిగి ఉంది.'

Has Rani got a Car? Yes, 'She got?'

- ❖ ఆమె ఏ కారును కలిగి ఉంది?

What kind of car has she got?

III. ఇక్కడ I don't have / do you have ? మొదలైన వాక్యాలను చూడండి.

నెగిటిభ్ గ్రామూ ప్రశ్న రూపంలో సుధారించి వాక్యాలలో మాత్రం do / does లను మీరు ఉపయోగించాలనే సులభ సూత్రాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి.

- ❖ వారికి ఏ మాత్రం సర్తానం లేదు

They don't have any children (or) they haven't got any children

- ❖ అది అందమైన భవంతి కానీ తోట మాత్రం లేదు

It's nice building but it doesn't have a garden

- ❖ రాణి కారు కలిగి వుందా?

Does Rani have a car? (or) Has Ravi got a car?

అభ్యర్థినిము EXERCISES

I. ఈ పదాలను సంక్లిష్ట రూపంలో ప్రాయిండి.

1. We have got <u>we've got</u>	4. She has not got
2. He has got	5. It has got
3. They have got	6. I have not got

II. ఈ క్రింది వాటిని ప్రశ్నలుగా మార్చండి.

1. (you / and Ink - bottle ?) Have you got an Ink - bottle
2. (you / a passport ?)
3. (you brother / a car ?)
4. (Prakash / many friends ?)
5. (you / any brothers or sisters?)
6. (how much money / we ?).

III. ఈ క్రింది వాక్యాలలోని భాషీలను **have got ('ve got), has got (s'got), haven't got** లతో స్వేచ్ఛ వాటిని పూరించండి.

1. Rajani hasn't got a car. She goes every where by scooter.
2. They like animals. They four dogs and five cats.
3. Raghu isn't happy. He a lot of problems.
4. They don't read much. They many books.
5. 'What's wrong ? ' I something in my eye.
6. 'Where's my bag ? ' I don't know. I it
7. Prabha wants to go to the concert but she a ticket.

10. Was / Were లను

ఉపయోగించడం

I. ఇప్పుడు రాజేష్ పని చేస్తున్నాడు

Now Rajesh is at work.

గత రోజున అర్ధరాత్రి వరకూ అతనూ ఏ పనీ చేయలేదు

At midnight last night he wasn't at works.

అతను పక్కమీద వున్నాడు. అతను నిద్రపోతున్నాడు.

He was in bed. He was a sleep.

వర్థమాన కాలంలో ఉండే వాక్యాలలో am / is లను ఉపయోగించాలి. భూతకాలంలో వాక్యాలలో was ను వాడాలనే సులభ సూత్రాన్ని ఇక్కడ మీరు గమనించాలి. ఈ క్రింద ఇచ్చిన వాక్యాలను బట్టి మీరు సులువుగా గ్రహించవచ్చు.

- ❖ నేను అలసిపోయాను (వర్తమానం) గతరాతి నేను అలసిపోయాను. (భూతకాలం)
I am tired (now) (I was tired last night (past tense))
- ❖ రాణి ఎక్కడ? (వర్తమానం) నిన్న రాణి ఎక్కడ ? (భూతకాలం)
Where is Rani (now) Where was Rani yesterday(Past)
- ❖ ఇవాళ వాతావరణం బాగుంది (వర్తమానం) పోయిన వారం వాతావరణం బాగుంది (భూతకాలం)
The weather is good today
are(వర్తమాన కాలంలో) The weather was good last week (Past)
- ❖ నువ్వు ఆలశ్శమయ్యావు (వర్తమానం) నువ్వు నిన్న ఆలశ్శమయ్యావు
You are late (now) You were last yesterday (past)
- ❖ వారు ఇక్కడ లేరు (వర్తమానం) వారు పోయిన ఆదివారం ఇక్కడ లేరు
(భూతకాలం)
They are not here (now) They weren't there last sunday (past)

II. ఈ పట్టిక, వాక్యములను జట్టి **was / wasn't / where / wheren't** ఉనులభ సూత్రాలను గుర్తించండి.

I		he	was		I?
he		she		he ?	
she		it		she ?	
it				it ?	
we	were			we?	
you				you?	
they				they?	
		we			
		you	were not		
		they	(weren't)		

- ❖ పోయిన సంవత్సరం రాహుల్కి 24, ఇప్పుడు అతనికి 25.
Last year Rahul was 24, So he was 25 now.
- ❖ నేను చిన్నవాడిగా వుండేటపుడు, కుక్కలను చూసి భయపడేవాడిని
When I was a child, I was afraid of dogs.
- ❖ ప్రయాణానంతరం నా అలసట తీరి ప్రశాంతంగా ఉన్నాను.
We were hungry after the journey but we aren't tired

- ❖ హోటల్ అన్ని సౌకర్యాలతో వుంది. కానీ ఖరీదు కాదు
The hotel was comfortable but it wasn't expensive.

- ❖ ఆ బూట్లు చాలా బాగున్నాయి. వాటి ఖరీదెంత?
Those shoes are nice. were they expensive
- ❖ ఇవాళ ఉదయం నువ్వెందుకు అలశ్యమయ్యావు?
Why were you late this morning?

III. ఇక్కడ చిన్న సమాధానాలు చూడండి :

yes	I / he / she / it / was	No	I / he / she / it / wasn't
	we / you / they were		we / you / they weren't

- ❖ నువ్వు లేట్ అయ్యావా? 'లేదు'
Where you late ? No, 'I wasn't'
- ❖ అతను నిన్న పనిలోకొచ్చాడా? 'అవును వచ్చాడు.'
Was ted at work yesterday? 'Yes, he was.'
- ❖ వారు పార్టీలో పాల్గొన్నారా? 'లేదు, డ్రాయు రాలేదు.
Were sue and steve at the party? 'No, they weren't'

అభిమూలికమై EXERCISES

I. ఈ క్రింది వాక్యాలను am / is / are (వర్తమానం) was / were (భూతకాలం) పదాలతో పూరించండి.

1. Last year he was so he is 25 now.
2. Today the weather nice, but yesterday it very cold.
3. I hungry. can I have something to eat.
4. I feel five this morning but I very tired last night.
5. Where you at 12'0' clock last sunday morning?
6. Don't buy those shoes. They very expensive.
7. I like your new dress it expensive.
8. This tibve last year I in chennai.

II. ఈ క్రింది వాక్యాలను **was / were** లేదా **wasn't / weren't** లతో పూర్తించండి.

1. We weren't happy with the hotel. Our room **was** very small and it **wasn't** very clean.
2. Ramu.....at work last week because he.....ill. He's better now.
3. Yesterday a public holiday. So the shops closed.
4. sue and fill at the party ? sue there but bill
5. 'Where are my keys?' 'I don't know. They one the table, but they're not there moon.'
6. You at home last night. Where you.

11. Worked / got / went

(జరిగిపోయిన కాలంలో)

- I. ఇక్కడ జరిగిపోయిన కాలంలో వాక్యాలు చెప్పేటప్పుడు కొన్ని సులవు పద్ధతులు నేర్చుకోగలరు. గతించిన కాలాన్ని Simple past tense అంటారు.
1. వారు ప్రతి సాయంత్రం టీవీ చూశారు (వర్తమానకాలం)
They watch T.V. every evening (present simple)
 2. వారు నిన్న సాయంత్రం టీవీ చూశారు (జరిగిపోయిన కాలం)
They watched T.V. yesterday, evening (past simple) watched అనే క్రియ జరిగిపోయినదాన్ని 'చూశారు' తెలుపుతుంది. ఇక్కడ పట్టిక చూడండి.

I / we / you / they	
He / she / it	watched

II. క్రియా పదాలకు 'ed' చేర్చటం వలన అవి ఎలా రూపొంతరం చెందుతున్నాయా ఇక్కడ చూడండి.

work - worked

clean - cleaned

start - started

stay - stayed

arrive - arrived

dance - danced

❖ ప్రతి ఉదయం నా పళ్ళును తుట్టం చేసుకుంటాను. ఇవాళ ఉదయం నా పళ్ళును నేను తుట్టం చేసుకున్నాను.

I clean my teeth every morning. This morning I danced my teeth

- ❖ రవి 1965 నుండి 2000 వరకు బ్యాంకులో పనిచేశాడు.

Ravi worked in a bank from 1965 to 2000

- ❖ నిన్న ఉదయాన్నే వర్షం కురిసింది. అది మధ్యాహ్నం ఆగిపోయింది.

Yesterday it received all morning. It stopped at lunch time.

- ❖ మేము గతరాతి పార్టీలో సరదాగా ఉన్నాం. ఆ పార్టీ అర్థరాత్రికి ముగిసింది.

We enjoyed the party last night. The party finished midnight.

ఇక్కడ క్రియాపదాలు జరిగిపోయిన కాలంలో రూపాంతరం చెందేటప్పుడు స్పెల్లింగ్ మార్గులను గమనించి గుర్తుంచుకోవాలి.

try - tried

study - studied

copy - copied

stop - stopped

plan - planned

III. కొన్ని ముఖ్యమైన క్రియలు జరిగిపోయిన కాలంలో చెప్పేటప్పుడు 'ed' కాకుండా ఎలా రూపాంతరం చెందుతాయో ఇక్కడ జాగ్రత్త వహించగలరు. వీటిని **Irregular verbs అంటారు.**

begin	began	buy	bought	drink	drunk
break	broke	catch	caught	eat	ate
bring	brought	come	came	fall	fell
build	built	do	did	find	found
fly	flew	loss	lost	sell	sold
forget	forgot	make	made	sit	sat
get	got	meet	met	sleep	slept
give	gave	pay	paid	speek	spoke
go	went	put	put	stand	stood
have	had	read	red	take	took
hear	heard	ring	rang	tell	told
know	knew	say	said	think	thought
leave	left	sea	saw	win	won

- ❖ నేను రోజుగా ఉదయాన్నే తొందరగా నిద్రలేస్తాను. కానీ ఇవాళ ఉదయం 10.30 అయింది.

Usually get up early but this morning I got up at 10.30

- ❖ నిన్న మేమే చాలా పనిచేశాము.
We did a lot of work yesterday.
- ❖ సురేష్ పోయిన వారంలో రెండుసార్లు సినిమాకు వెళ్ళాడు.
Suresh when to cinema two times last week

అభియుచ్ఛనము EXERCISES

I. ఈ క్రింద ఇచ్చిన పదాలను బట్టి జరిగిపోయిన కాలంలో నున్న వాక్యాలను పూరించండి.

Clean, die, enjoy, finish, happen, open, rain, start, stay, went.

1. I cleaned my teeth two lines yesterday.
2. It was not in the room, So I the window.
3. The concert at 10.30 and at 12 '0' clock
4. When I was a child, I to be a doctor
5. The accident last sunday afternoon.
6. It's a nice day to day, but yesterday it all day.
7. We our holiday last year. We at a very nice place.
8. Kiran's grandfather when he was so years old.

II. ఈ క్రింద పదాలను జరిగిపోయిన కాలానికి Past Simple మార్చుండి.

1. get	got	4. pay	7. go	10. know
2. see		5. visit	8. think	11. put
3. play		6. buy	9. copy	12. speak

III. జరిగిపోయిన కాలం నిన్న **Yesterday / last week** ను ఉపయోగించి ఈ వాక్యాలను అర్థవంతంగా పూరించండి.

1. Raja always goes to work by car. yesterday he went to work by car
2. I usually buy two news papers everyday. Yesterday I
3. I eat an orange everyday. Yesterday I

12. I didn't did you?

ఉపయోగించటం జరిగిపోయిన కాలంలో నెగిటివ్ మరియు ప్రశ్నలు

I. జరిగిపోయిన కాలంలో ను ఉపయోగించి, నెగిటివ్ మరియు ప్రశ్నలు సులభ విధానాన్ని ఇక్కడ నేర్చుకోగలరు.

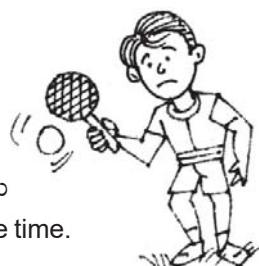
POSITIVE			NEGATIVE			QUESTION		
play	I	played	I		played	I	played	
start	we	started	we		started	we	started	
watch	you	watched	you	didnot	watched	you	watched	
have	they	had	they	(didn't)	had	they	had	
see	he	saw	he		saw	he	saw	
do	she	did	she		did	she	did	
go	it	went	it		went	it	went	

II. ఇక్కడ వర్తమానంలో do / does సుంధరించాల్సి భూతకాలంలో did తో వాక్యాలు చూడండి :

- ❖ నేను ఎక్కువగా టీ.వి చూడను I don't watch TV very often
- ❖ నేను నిన్న టీవి చూడలేదు I didn't watch TV Yesterday
- ❖ అమె అపుడపుడూ బయటకు వెళుతుందా? Does she often go away?
- ❖ అమె పోయిన వారం బయటకు వెళ్లిందా? Did she go away last week.

III. ఇక్కడ did / didn't + infinitive (watch / play / go) తో కొన్ని వాక్యాలు వాడండి.

1. నేను చూశాను	కానీ నేను చూడలేదు	(లేదు 'నేను చూడలేదు')
I watched	but I didn't watch	(not, I didn't watch)
they went	did they go ?	(not, 'I didn't went)
he had	he didn't have	
you did	did you do?	
2. నేను నిన్న షెన్స్ ఆడాను కానీ గెలవలేకపోయాను		
I Played tennis yesterday but I didn't win		
3. నువ్వు షాపింగ్ చేశావా? లేదు నాకు టైమ్ కుదరలేదు		
Did you do the shopping? 'No, I did not have time.		

4. మేము సినిమాకు వెళ్లాము కానీ ఆ సినిమా వలన ఆనందించలేకపోయాము.

We went to the cinema but we didn't enjoy the film.

IV. చిన్న సమాధాన వాక్యాలు ముందుగా ప్రత్యులకు పదాల సముదాయం చూడండి.

did + subject + infinitive

	did	your sister	phone	you?
what	did	you	do	yesterday evening
How	did	the accident	happen?	
where	did	your parents	go	for their holiday?

చిన్న సమాధానాలు :

yes	I / we / you / they	did	no	I / we / you / they	didn't
	he / she / it			he / she / it	

❖ నిన్న నువ్వు చూసి ఆనందించావా? 'లేదు, సేము ఆనందించలేదు.'

Did you see joe yesterday ? 'No, I didn't'

❖ అదివారం నాడు వర్షం వచ్చిందా? అవును, వచ్చింది.

Did it rain on Sunday ? No, it did.

❖ పార్టీకి రాధిక వచ్చిందా? 'లేదు, ఆమె రాలేదు.

Did Radhika come to the party? No, She didn't.

❖ మా తల్లిదండ్రులు సెలవురోజు బాగా గడిపారా? అవును, వారు బాగా గడిపారు.

Did your parent's have a good holiday ? 'Yes, they did.'

అభ్యర్థిస్తము EXERCISES

I. ఈ క్రింద ఇచ్చిన వాక్యాలను నెగిటివ్ లో సుండే క్రియాపదాలతో పూరించండి.

1. I saw ramesh but I didn't see prakash

2. They worked on sunday but they on Friday.

3. We went to the park but we to the zoo.

4. She had a pen but she any paper.

5. Rajesh did english at school but he Hindi.

- II. ఈ క్రింద ఇచ్చిన పదాల ఆఫారంగా అర్థపంతమైన వాక్యాలను పూరించండి.
- arrive, cost, go go to bed late, happen, have a nice time, stay, win
1. We went to chennai last month
Where did you stay ?
with some friends.
 2. I was late this morning
What time
half past nine
 3. I played tennis this afternoon.
..... ?
No, I lost
 4. I had a nice holiday
Good where?
to the mountains.
 5. We came home by ants.
How much?
Twenty rupees.
 6. I'am tired this morning
..... ?
No, but I didn't sleep very well.
 7. We went to the beach yesterday
..... ?
Yes, it was great
 8. The window is broken
How?
I don't know
- III. నిన్న మీరు చేసిన పనులను రెండు వాక్యాలుగా ప్రాయండి.
1. (Watch TV)
 2. (Eat meat)

13. I was doing ?

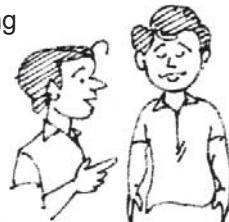
జరుగుతూ పుండే భూతకాలంలో వాక్యాలు

Past continuous tense అంటే భూతకాలములో జరుగుతూ ఉండే క్రియల గురించి చెప్పేది. వాటిని సులభసూత్రాలను ఇక్కడ తెలుసుకోగలరు.

- I. ♦ ఇప్పుడు సమయం 6 గంటలు It is 6 0' clock now
 - ♦ కమల ఇంట్లో ఉంది Kamala is at home
 - ♦ అమె టివి చూస్తూ ఉంది She is watching TV
 - ♦ అమె 4 గంటలపుడు ఇంట్లో లేదు At 4 0' clock she wasn't at house
 - ♦ అమె ఇప్పుడు అట స్టాలంలో ఉంది She was at the sports club
- II. జరుగుతూ ఉండే భూతకాలం past continuous లో was / were + ing కలిసే సులభ పద్ధికను ఇక్కడ గమనించండి.

POSITIVE			NEGATIVE			QUESTION		
I he she it	was	doing watching playing	I he she it	was not (wasn't)	doing watching playing	was	I he she it	doing watching playing ?
we you they	were	running living	we you they	were (weren't)	running living	were	we you they	running? living?

- ♦ నువ్వు నిన్న 10.30 గంటలకు ఏం చేస్తున్నావీ? ఎక్కడ ఏ పని చేస్తున్నావీ?
- What were you doing at 10.30 yesterday? Where are you working?
- ♦ అతనేం చెప్పాడు? 'సాకు తెలియదు. నేను వినలేకపోయాను'
- 'What did he say?' I don't know I wasn't listening
- ♦ వర్షం కురుస్తుంది, కాబట్టి మనం బయటకు వెళ్లేం.
- It was raining, So we didn't go out.
- ♦ 1995లో మేము బెంగుళూరులో నివసించాము
- In 1995 we were living in Bangalore.
- ♦ ఇవాళ అమె చీర ధరించి వున్నది. కానీ నిన్న మాత్రం జీవ్
- Today she's wearing saree, but yesterday she was wearing jeans.

- ❖ నేను నిన్న ఉదయాన్నే నిద్రలేచాను. మెరుస్తన్న సూర్యకాంతులు పక్కల పాటలతో అ ఉదయం ఎంతో అందంగా ఉంది.

I woke up early yesterday. It was a beautiful morning, the sun was rising the birds were singing.

III. ఈ క్రింద **an / as + ing** వర్తమానంలో గల పదాలు భూతకాలంలోకి మార్పు చేయటాన్ని శ్రద్ధగా గ్రహించగలరు. భూతకాలంలో **was / were + ing**.

- ❖ నేను పని చేస్తున్నాను గతరాతి నేను 10.30 గంగాలకు పనిచేశాను

I'am working I was working at 10.30 last night

It is't raining It wasn't raining when we went out

What are you doing What were you doing at 10 0' clock

అభియానము EXERCISES

I. ఈ క్రింద ఇచ్చిన ఆధారాలను బట్టి అర్థవంతంగా వాక్యాలను పూరించండి.

- (Kamala / home / watch T.V) Kamala was at home she was watching TV
- (Raju and Ravi / the cinema / watch a film)
They
- (Pratap / his car / drive)
- (Rajaram / the station / wait for a train)
.....
- (Mr and Mrs Rao / the Park / Walk)
.....

II. ఈ ఆధారాల ప్రకారం **was /were-ing** లతో వాక్యాలను పూరించండి అవసరమైన చోట **what / were / why** లను ఉపయోగించాలి.

- (you / live where were you living in 2001 ?
- (you / do) at 3 0' clock
- (it / rain) who you get up ?
- (Ravi / drive) so fast?
- (Raju / wear) a suit yesterday ?

In chennai
I was asleep
No, it was sunny
she was in hurry
No, a T-shirt
and Jeans

III. ఈ క్రింది చిత్రంలో వ్యక్తి పేరు సుఖాప్. అతను నిన్న మధ్యాహ్నం పాపింగ్‌కి బయలుదేరాడు. అతని ఆధారంగా What was he doing ? అనే వాక్యాలను Positive లేదా Negative లో వ్రాయండి.

1. (Wear / a shirt) He wasn't wearing a shirt
2. (Carry / a bag)
3. (Go / to the dentist)
4. (Eat / an Ice-cream).....
5. (Carry / an umbrella)
6. (Go/ home)
7. (Wear / a hat)
8. (Ride / a bicycle)

14. I was doing ? (జరుగుతూవున్న భూతకాలం)
మరియు I did (భూతకాలం) లో వాక్యాలు

- I. ఈ వాక్యాలను శ్రద్ధగా చదువుతూ కాలాలను గుర్తించండి.
1. రెడ్డి పుస్తకం చదువుతూ వున్నాడు
Reddy was reading a book
2. ఫోన్ రింగయింది
The phone rang
3. అతను చదవడం ఆపుచేశాడు
He stopped reading
4. అతను ఫోనులో సమాధానం చెప్పాడు
He answered the phone
- ❖ ఏం జరిగింది? ఫోన్ రింగయింది (ఇది భూతకాలం)
what happened? The phone rang (past simple)
- ❖ రెడ్డి ఏం చేస్తుండగా ఫోన్ రింగయింది? } (ఇది భూతకాలం)
అతను పుస్తకం చదువుతూ వుండగా }
What was Reddy doing when the phone rang?
He was reading a book } (past simple)

- ❖ ఫోన్ రింగ్ అవడంతో అతను ఏం చేశాడు ?
అతను చదవటం అపుచేసి, ఫోన్లో సమాధానం చెప్పాడు } (భూతకాలం)

What did he do when the phone rang ?
He stopped reading and answered the phone } (past simple)

II. ఇక్కడ Past simple భూతకాలం, Past continuous జరుగుతూ వున్న భూతకాలంలో వాక్యాల తేదాను సునిఖితంగా గమనించండి.

Past simple వాక్యం

1. ఎ. నిన్న ఉదయం మీరు ఏం చేశారు?

What did you do yesterday morning?

బి. మేము బెన్నిస్ ఆడాము

We played tennis

2. పోయిన రాత్రి మీరు టీ.విలో సినిమా చూశారా?

Did you watch the film on T.V. last night?

Past continuous వాక్యం

1. ఎ. మీరు 9-30 గంటలపుడు ఏం చేస్తూ వున్నారు?

What were you doing at 9.30 ?

బి. మేము షెన్నిస్ ఆడచూస్తున్నాము

We were playing tennis

2. ఎ. రాము పుస్తకం చదువుతూ వుండగా ఫోన్ రింగ్ అయ్యింది

Ramu was reading a book. When the phone rang.

3. నువ్వు టీ.వి. చూస్తూ వుండగా, నేను నీకు ఫోన్ చేశానా?

Were you watching TV, When I phoned you ?

ఇక్కడ కొన్ని వాక్యాలు చదివి బాగా అర్థం చేసుకోగలరు.

- ❖ నేను 9 గం॥లకు పని మొదలు పెట్టి 4-30కు పూర్తిచేశాను. 2 గంటలపుడు నేను పనిలో వున్నాను.

I started worked 9' clock and finished at 4-30, at 2 0' clock I was working.

- ❖ వర్షం పడుతూ వుంది, మనం బయటికి వెళ్లాలి.

It was raining when we went out.

- ❖ నిర్మల చదువుతూ వుండగానే నిద్రలోకి జారుకుంది

Nirmala fell a sleep while she was reading

అభయాసము EXERCISES

I. ఈ వాక్యాలలోని క్రియలను భూతకాలం లేదా జరుగుతూ వున్న భూతకాలంలో స్వేచ్ఛ రూపాలను ప్రయోగించి పూరించండి.

1. Rajani broke (break) her arm last week.

It (happen) when she (paint) her room

She (fall) off the ladder

2. The train (arrive) at the station and meena

..... (get) off. Two friends of hers, Sita and Radha

..... (wait) to meet her.

3. Yesterday Sunitha (walk) along the road when

she (meet) kamala (go) to the station

to catch a train and she (carry) a bag.

II. ఈ క్రింది వాక్యాలను Past continuous లేదా past simple లో క్రియలను సరిగ్గా పూరించండి.

1. What were you doing (you / do) when the phone rang (ring)

I was watching (watch) television.

2. Was prabhu busy when you went to see her?

Yes, she (study)

3. What time (the past / arrive) this morning?

It (come) while I (have) breakfast.

4. Was prabha at work today?

No, she (not/ go) to work, she was ill.

5. How fast (you / drive) when the police (stop) you?

I don't know exactly but I (not / drives) very fast.

15. I have done అప్పుడే పూర్తయిన వర్తమానకాలంలో (Present perfect tense)

అప్పుడే వర్తమాన కాలములో పూర్తయిన పనులను లో పూర్తయిన పనులు అంటారు. వాటి గురించి ఇక్కడ సులువు సూత్రాలతో నేర్చుకోగలరు.

- I. ♦ అతని బూట్లు అశుభముగా వున్నాయి

His shoes are dirty

అతను తన బూటులను శుభ్రం చేసుకున్నాడు

He has cleaning his shoes

ఇప్పుడు అతని బూట్లు శుభ్రమయ్యాయి (అతని బూట్లు అప్పటికి శుభ్రమయ్యాయి

He has cleaned his shoes. (his shoes are cleaned now)

- ♦ వారు ఇంట్లో ఉన్నారు

They are at home

వారు బయటికి వచ్చారు

They are going out.

వారు బయటికి వెళ్లిపోయారు (వారు అప్పటికి ఇక ఇంటిదగ్గరలేరు)

They have gone out. (they are not at home now)

- II. ఇక్కడ has cleaned / have gone మొదలైనవి present perfect (have + past participle) గా ఉన్నాయి. ఆ సులువు past participle విధానాన్ని ఈ పట్టిక ద్వారా గ్రహించగలరు.

I	have ('re) have not(haven't)	cleaned finished started lost done been gone	have	I we you they	cleaned? finished? started? lost? done? been? gone?
he she it	has ('s) hasnot(hasn't)	has	he she it		

Regular verbs

Irregular verbs

ఇక్కడ రెగ్యూలర్ క్రియలు, ఇరెగ్యూలర్ క్రియలు తేడాలను గుర్తించాలి.

రెగ్యూలర్ క్రియలు భూతకాలపు క్రియారూపాలలోనే ఉంటాయి. క్రియా పదాలకు చేరుతుంది. ఇక్కడ ఉదాహరణలు చూడండి.

Clean - I have cleaned

finish - We have finished

start - she has started

బకే రకం : buy - I bought / I have bought, have - he had / he has had

విభిన్నం : break - I broke / I have broken fall - it fell / it has fallen

see - you save / you have seen

go - they went / they have gone

III. ఇక్కడ **present perfect** అప్పుడే పూర్తయిన వర్తమానకాలంలో నున్న వాక్యాలను సునిశితంగా క్రియలను అర్థం చేసుకుంటూ గమనించగలరు.

❖ నా పాస్పోర్టును పోగొట్టుకున్నాను. (నేనిప్పుడు నా పాస్పోర్టును గుర్తించలేక పోతున్నాను)

I have lost my passport (I can't find my passport now)

❖ లలిత ఎక్కడ ఆమె పడుకోవడానికి వెళ్లింది

Where is lalitha? 'She's gone to bed (she is bed now)

❖ మేము కొత్త కారు కొన్నాము. (ఇప్పుడు మేము కొత్తకారు కలిగి ఉన్నాము)

We've bought a new car. (we have a new car now)

❖ ఇక్కడ రేపు రాణి పట్టినరోజు తానీ నేను ఆమెకు బహుమతి కొనలేకపోయాను It's Rani's birthday tomorrow and I haven't bought her a present.

❖ నేను ఈ నృయాన్ పేరుకు తీసుకురానా? మీరు చదవడం పూర్తిచేస్తారా?

Can I take this news paper? Have you finished with it?

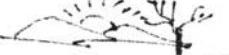
అభియునము EXERCISES

I. ఈ క్రింద ఇస్తున్న క్రియలను సరిగ్గా ఉపయోగించి వాక్యాలను పూరించగలరు.
break, buy, decide, finish, forget, go, to, invite, see, not / see, take, tell

1. Can I have this newspaper ? 'Yes, I've finished with it
2. I somenew shoes. Do you want to see them.
3. 'Where is Kamala' She out.
4. I'm looking for pramila you her?
5. Look ! somebody that window.
6. I can't find my umbrella. Somebody it

7. I'am looking for Radha. were she?
8. I know that woman but I her name.
9. Swapna is having a party tonight. She a lot of people.
10. What are you going to do ? you?

II. before Now

1. He has cleaned his shoes
2. she
3. it

16. Have you ever..... ?

అప్పుడే పూర్తయిన వర్తమానకాలములో ప్రశ్న వాక్యాలు

I. Present perfect tense అప్పుడే పూర్తమానకాలములో ప్రశ్న వాక్యాలకు సంబంధించిన సులువు సూత్రాలు ఇక్కడ నేర్చుకోగలరు.

నువ్వు చెచ్చెలో ఉన్నావా అవును చాలాసార్లు ఉన్నాసు

Have you been to chennai? yes, I have many times

మన్మేష్టుడైనా పూనాలో ఉన్నావా? లేదు, నేనెప్పుడూ పూనాలో లేను

Have you ever been to puna? No, never been to puna

Present perfect tense - అప్పుడే పూర్తయిన వర్తమానకాలమంలోని వాక్యాలలో మొదలైనవి తప్పనిసరిగా వాడబడుతుంటాయని గుర్తుంచుకోవాలి. ఈ క్రింది వాక్యాలు చూడండి.

❖ గీత చాలా సంతోషంగా గలది. ఆమె రకరకాల ఉద్యోగాలు చేస్తూ చాలా ఉఁళ్లో నిపసించింది.

Geeta is an interesting person. She has had many different jobs and has lived in many places.

❖ నేను ఆమెను ఇంతకు ముందు చూశాను కానీ ఎక్కడ చూశానో గుర్తుకురావడం లేదు.
I've seen that woman before but I can't remember where

- ❖ ఎన్నిసార్లు ఇండియా వరల్డ్కప్ లెలుచుకుంది
How many times has India won the World Cup ?
 - ❖ ‘సుమ్మ ఈ పుస్తకం చదివావా?’ ‘అవును రెండుసార్లు చదివాను’
Have you read this book ? "Yes, I've read it twice.

II. అప్పడే పూర్తయిన వర్తమానకాలం present perfect + ever ప్రశ్నలు వాక్యాలు మరియు never ఉపయోగించిన ఈ వాక్యాలను గమనించండి.

- కమల ఎప్పుడైనా చెంద్దేలో ఉందా? 'అవును, ఒకసారి ఉంది.'
Has kamala ever been to chennai? 'yes once'
 - నువ్వు ఎప్పుడైనా పుట్టబాల్ ఆడావా? అవును, నేను అప్పుడుపుడూ పుట్టబాల్ ఆడతాను
Have you ever played football? 'Yes, I often play football'
 - మా అమ్మమ్మ ఎప్పుడూ రైలు ప్రయాణం చేయలేదు
My grandmother has never travelled by train.
 - నేనెప్పుడూ గుర్తుపు స్టోర్ చేయలేదు
I've never ridden a horse
 - 'ఆ మనిషి ఎవరు' ? 'నాకు తెలియద్దు. నేనింతకు ముందెప్పుడూ అతన్ని చూడలేదు.'
Who is that man? I don't know. I've never seen him before
 - నేనెప్పుడు గుర్తుపు స్టోర్ చేయలేదు
Who is that man? I don't know. I've never seen him before
 - 'నువ్వు ఈ పుస్తకం చదివావా?' 'అవును రెండుసార్లు చదివాను'
Have you read this book? 'Yes, I've read it twice

III. అప్పుడే పూర్తయన వర్తమానకాలంలో gone మరియు been తో వాక్యాలను గమనించండి.

❖ ఓహ్, హలో రాధ ! నీ గురించే చూస్తున్నాను. నువ్వెక్కడ వున్నావీ?

Oh, hello, Radha ! I was looking for you, where have you been?

అభ్యర్థము EXERCISES

I. ఈ క్రింద ఆధారాలను బట్టి | ను ఉపయోగించి సరైన ప్రశ్నావాక్యాలు వ్రాయండి.

- (Pune?) Have you ever been to pune ? No, never
- (Play / football) Yes, many times
- (Mumbai) No, never
- (lose / your passport?) Yes, once
- (fly / in a helicopter ?)..... No, never
- (eat / chinese food ?) Yes, afew times
- (Chennai ?) Yes, twice
- (drive / a bus ?) No, never
- (break / your leg ?) Yes, once

II. ఈమె పేరు కమల. ఇక్కడ ఇచ్చిన ఆధారాలను బట్టి Present perfect అవుడే పూర్తయిన వర్తమానంలో కొన్ని వాక్యాలు వ్రాయండి.

have	be	all over the India	a lot of interesting things
do	write	many different jobs	a lot of interesting people
travel	meet	ten books	married one time

- She has had many different jobs
- She
-
-
-
-

III. ఈ క్రింది వాక్యాలను gone లేదా been లతో అర్థవంతంగా ఉంచండి.

- Kumar is on holiday at the movement. he's gone to mumbai.
- 'Where's latha ? 'She's not here - I think she's to the market.

3. 'Have you ever to bangalore? 'No, never.'
4. My parents aren't at home this evening. They're out.
5. 'There's a new theatre in town to it.
6. Kumari knows chennai well. She's there many times

17. I have done (అప్పుడే పూర్తయిన వర్తమానకాలంలో

I did (భూతకాలంలో) వాక్యాలు

I. జరిగిపోయిన వాటిని గురించి చెప్పే వాక్యాలు సాధారణంగా present perfect అప్పుడే పూర్తయిన వర్తమాన కాలం, భూతకాలములకు సంబంధించి ఉంటాయి. ఆ సులభ విధానాలను ఇక్కడ గ్రహించగలరు.

జరిగిపోయిన వాటి గురించి చెప్పేటప్పుడు ఎక్కువగా arrived/saw/was ఉపయోగించటం జరుగుతుంది.

భూతకాలం + జరిగిన కాలం

We are arrived	yesterday lastweek at 2 o' clock in 1998 six months ago
----------------	---

అప్పుడే పూర్తయిన వర్తమానకాలంలోని వాక్యాలలో Present perfect లో have arrived / have done / have been మొదలైనవి ఉపయోగించకూడదు. ఉదాహరణకు ఈ క్రింది వాక్యాలు చూడండి.

1. నేను నిన్న రమేష్ని చూశాను.

I saw Ramesh yesterday (I've seen' అనకూడదు)

❖ నువ్వు ఆదివారం మధ్యాహ్నం ఎక్కడకెళుతున్నావు ?

Where were you on Sunday afternoon? (where have you been
అనకూడదు)

❖ మాకు పోయిన సంవత్సరం సెలవు ఇప్పులేదు.

We didn't have a holiday last year ('We haven't had అనకూడదు)

- ❖ గతరూతి నువ్వు ఏం చేశావ్ ? 'నేను ఇంట్లో వున్నాను'

What did you do last night? 'I Stayed at home.'

- ❖ వారు ఎప్పుడు వచ్చారు?

When did they arrive ? (ఇది భూతకాలం Past simple లోని వాక్యం ఇందులో 'We have they arrived ?' అని వాడకూడదు)

II. ఇక్కడ అప్పడే హర్షయిన వర్తమానకాలం Present perfect మరియు భూతకాలం Past simple లో గల వాక్యాలను పోల్చి చూడండి.

Present perfect

- ❖ నేను నా తాళం పోగొట్టుకున్నాను

I have lost my key

(ఇప్పటికీ దాని సంగతి తెలియలేదు)

- ❖ రాజు బయటికి వెళ్ళాడు

Raju has gone home

(ప్రస్తుతానికి అతను ఇంట్లో లేదు)

- ❖ నువ్వు జానకిని చూశావా?

Have you seen Janaki ?

(ప్రస్తుతానికి అమె ఎక్కడుంది)

Past simple

- ❖ నేను పోయిన వారం నా తాళం పోగొట్టుకున్నాను

I have lost my key last week

(ఇప్పటికీ దాని సంగతి వదిలివేయడమైంది)

- ❖ రాజు ఐనిమిషాలక్రిష్ణు బయటికి వెళ్ళాడు

Raju has gone home ten minutes ago

(ఇక ఆ ప్రస్తావన లేదు)

- ❖ నువ్వు జానకిని ఆదివారం చూశావా?

Did you seen Janaki on Sunday?

(ఇక ఆ చర్చ లేదు)

III. ఇక్కడ భూతకాలం Past లో ఒకసారి జీవితంలో జరిగిపోయినా ఇంకా జరగబోయేవి, ఒకసారితో జరిగి అగిపోయిన వాక్యాలను ఎలా చెప్పాలో చూడండి

- ❖ నువ్వు ఎప్పుడైనా చెచ్చే వెళ్ళావా?

have you ever been chennai?

- ❖ నా స్నేహితుడు రచయిత అతను చాలా బాగా పుస్తకాలు ప్రాశాడు

My friend is a writer.

He has written many books

- ❖ మేము ఇదు సంవత్సరాల నుండి పైదరాబాద్లో ఉంటున్నాము

We're lived in Hyderabad for five years.

- ❖ నువ్వు గతసంవత్సరం చెచ్చే వెళ్ళావా?

Did you go to chennai last year ?

- ❖ శేక్సపియర్ చాలా నాటకాలు పద్యాలు ప్రాశాడు

Shakspeare wrote many plays and poems.

- ❖ మేము గత ఐదేళ్ళగా చెచ్చేలో ఉన్నా కానీ ప్రస్తుతం పైదరాబాద్లో ఉంటున్నాము

We lived in chennai for five years but now we live in Hyderabad

అథవానుంచు EXERCISES

I. ఈ క్రింది ఒక ప్రశ్న, ప్రక్కన బ్రాకెట్స్‌లో ఆధారం ఇవ్వబడింది. వీటిని బట్టి సరైన సమాధాన వాక్యాలు ప్రాయండి.

1. Have you seen Kumari ?	(1 hour ago)	<i>Yes, I saw her 1 hour ago</i>
2. Have you started your new job?	(last week)	Yes, I
3. Have you friends arrived?	(at 6 0' clock)	Yes, they
4. Has kamala gone away?	(on friday)	Yes,
5. Have you worn your new shoes ?	(yesterday)	Yes,

II. ఈ క్రింది వాక్యాలలోని సంగ్రహ ఉన్నాయా లేవో? వాటిని గునించి తెలుపుతూ సరైన క్రియా రూపాన్ని తెలుపండి. క్రియా పదాల క్రిందన ఇవ్వబడినవి.

1. I've lost my key. I can't find it. Right
2. Have you seen kumari yesterday ? Wrong : did you see
3. I've finished my work at 3 0' clock
4. I'am ready now. I've finished your work
5. What time have you finished you work
6. Rani isn't here. She's gone out
7. Raju's grandma has died in 2000
8. Where have you been last night ?

III. ఇక్కడ వాక్యాలలో సరైన present perfect లేదా past simple క్రియను ఉపయోగించండి.

1. Have you ever been (you / ever / be) to chennai?
2. (you / have) a good time ?
3. Where's Kishore? (you/ see) him?
4. Where's July? I don't know, I (not / see) her.

18. be / have / do**వర్తమాన మరియు భూతకాలంలో వాక్యాలు**

వర్తమానకాలం present tense, భూతకాలం Past tense లో నుండే వాక్యాలలో be / have / do ఉపయోగం ఎక్కువగా ఉంటుంది. వాటి గురించి సులభసూత్రాలు ఇక్కడ నేర్చుకోండి.

I. be (= am / is / are + was / were) + ing (cleaning / working మొదలైనవి)

am / is / are + ing

Present continuous

(జరుగుతూ వున్న వర్తమానం)

was/ were + ing

Past continuous

(జరుగుతూ వున్న భూతకాలం)

- ❖ నిశ్చబ్దముగా ఉండండి. నేను పనిచేస్తున్నాను ❖ నేను పని చేస్తూ ఉండగా ఆమె వచ్చింది
- Please be Quiet. I'm working I was working when she arrived
- ❖ ఇప్పడు వర్రం వచ్చే సూచన లేదూ ❖ ఇప్పడు వర్రంరాదు. మనం బయటికివెళ్ళాచ్చు
- It isn't raining at the movement It wasn't raining. so we went out
- ❖ ఈ సాయంత్రం మీరు ఏదుచేశారు? ❖ రెండుగంటలప్పడు నువ్వుక్కడ పనిచేస్తున్నావ్
- What are you doing this evening? What were you doing at two O'clock

II. be + past participle (cleaned / made / eaten మొదలైనవి)

am/is/are + past participle

(జరుగుతూ వున్న వర్తమానం)

Passive Present Simple

was / were + past participle

(అప్పడే జరిగిన భూతకాలం)

(Passive Past Simple)

- ❖ ఈ గది ప్రతిరోజు శుభ్రపర్చబడుతుంది ❖ ఈ గది నిన్ననే శుభ్రపర్చబడినది
- The room is cleaned everyday The room was cleaned yesterday
- ❖ నేనెవ్వరినీ పాటీలకు ఆహ్వానించను ❖ ఈ ఇల్లు 50 ఏళ్ళ క్రితం కట్టబడింది
- I'm never invited to parties These houses were build 50 years ago
- ❖ ద్రాక్షలు హైదరాబాద్ నుండి ఉత్పత్తి అవుతాయి ❖ నువ్వు ఎప్పుడు ఎక్కుడ పుట్టావ్?

Grapes are imported into Hyderabad

Where were you born ?

III. have / has + past participle (cleaned / lost / eaten / been మొదలైన వాటితో వాక్యాలను సులభంగా గ్రహించండి.

have / has + past participle
(జరిగిపోయన వర్తమానకాలం)
Present perfect tense

- ❖ నేను నా గదిని శుభ్రపరిచాను I've cleaned my room
- ❖ రాఘవ తన పాసెపోర్టు పోగొట్టుకున్నాడు Raghava has lost his passport
- ❖ ద్రాక్షలు హైదరాబాద్ నుండి ఉత్పత్తి అపుతాయ Grapes are imported into Hyderabad
- ❖ రాధా, రవి ఎక్కడికి వెళ్ళారు? Where have Radha and Ravi gone?

IV. do/does/did/infinitive (Clean/like / eat / go మొదలైనవి).

do/does+infinitive

వర్తమానకాలంలో నెగిటివ్
మరియు ప్రత్యులు
(Present simple negative
and questions)

did+infinitive

పురుషకాలంలో నెగిటివ్
మరియు ప్రత్యులు
(Past simple negative
and questions)

- ❖ నాకు కాఫీ ఇష్టం కానీ తీ ఇష్టం లేదు ❖ నేను నిన్న టీవీ చూడలేదు
I like coffee but I don't like tea I didn't watch TV yesterday
- ❖ రాజు అరుదుగా బయటికి వెళతాడు ❖ పోయన వారం వర్షం పడలేదు
Raju doesn't go out side very often It didn't rain last week
- ❖ నిర్మల ఒంటరిగా జీవిస్తుందా? ❖ ఏ సమయంలో రాధా, రవి బయటికి వెళ్ళారు
Does Nirmala live alone? What time did Radha and Ravi go out

అభ్యర్థానము EXERCISES

I. ఈ క్రింది వాక్యాలను **is / are / do / does** లతో అర్థవంతంగా పూరించండి.

1. Do you work in the evening ?
2. Where they going?
3. Why you looking a time ?
4. Raju live near you ?

5. you look liking ?
6. the sun shining
7. What time the shop close
8. Kamala working today.
9. What this word mean.
10. you feeling alright?

II. ఈ క్రింది వాక్యాలలో **amnot / isn't / aren't / don't / doesn't** లను సరిగ్గా ఉపయోగించి నెగిటివ్ అర్థాలు చేయండి.

1. Raju doesn't work in the nights.
2. I'am very tired. I went to go out this evening
3. I'm very tired, I going out this evening
4. Prathap working this week. He's on holiday.
5. My parents are usually at home. They go out very often.
6. Kamala has travelled a lot but she speak any foreign languages.

III. ఈ క్రింది వాక్యాలలో **was /were/did/have/has** లను సరిగ్గా ఉపయోగించండి.

1. Where were your shoes made?
2. you go out last night?
3. What you doing at 10 0' clock ?
4. Where your mother born ?

19. Regular and irregular verbs

వాక్యాలలో తేడాలు

ఆంగ్లీష్‌లో క్రియలు Verbs అన్నింటిని, పని జరిగే కాలాన్ని బట్టి వర్తమానకాలం Present tense, భూతకాలం Past tense, భూతకాలిక క్రియావిశేషము Past participle (అంటే జరగబోయేది 'భవిష్యత్కాలం'గా భావించవచ్చు) అని మూడు రూపాలుగా ఉపయోగిస్తున్నారు.

కానీ, Present participle అను నాల్సి రూపము కూడా ఉన్నది. ఈ క్రియా రూపాన్ని సూచించే విధానాన్ని Conjugation of verbs అంటారు. అంటే - 'క్రియారూప నిపుత్తి' అని అర్థం.

verbs వాటి Conjugation ఆధారంగా చేసుకుని అని రెండు ప్రథాన విభాగాలుగా విభజించారు. వాటి గురించి డిక్షనరీలో మీరు పూర్తిగా తెలుసుకోవచ్చు. ఇక్కడ సులువుగా వాటి వాడుకను గ్రహించగలరు..

I. Past simple భూతకాలం మరియు **Past participle** భూతకాలిక క్రియావిశేషములో గల వాక్యాలలోని **regular verbs** కు 'ed' కలపాలి.

ఉదాహరణకు : Clean → Cleaned Print → Printed
Live → Lived Study → Studied

భూతకాలం Past simple లోని ఈ వాక్యాలు చూడండి

- ❖ నా బూట్లను నిన్న శుభ్రం చేసుకున్నాను
I cleaned my shoes yesterday
- ❖ ప్రతాప యూనివర్సిటీలో ఇంజనీరింగ్ చదివాడు
Prathap studied Engineering at University

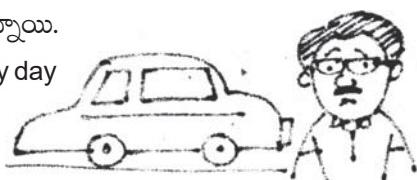

అప్పడే పూర్తయిన వర్ధమాన కాలంలోని వాక్యాలలో have / has వంటి క్రియలకు - భూతకాలిక క్రియా విశేషము రూపం past participle ను కలపాలి. క్రింద ఉదాహరణ వాక్యాలను చూడండి.

- ❖ నేను నా బూట్లను శుభ్రపరచుటంటాను
I have cleaned my shoes.
- ❖ రాజు రెండేళ్ళ క్రితంచెమ్మెలో నివశించాడు
Raju has lived in chennai for two years

Passive voice లోని be అర్థాన్నిచ్చే is / are/ were / has been మొదలైన క్రియా పదాలకు past participle రూపం ed కలపాలి. ఇక్కడ ఉదాహరణ వాక్యాలు చూడండి.

- ❖ ఈ గదులు రోజు శుభ్రపర్చబడుతున్నాయి.
These rooms are cleaned every day
- ❖ నా కారు మరమత్తులో వుంది
My car has been repaired

II. అనిఖ్యత భూతకాలం Past simple మరియు భూతకాలిక క్రియావిశేషము past participle లోని వాక్యాలలో క్రియలకు 'ed' కలపకూడదు.

past simple	make	break	cut
past participle	made	broke	cut
	made	broken	cut

ఒక్కసారి జరుగుతున్న భూతకాలం Past simple మరియు భూతకాలిక క్రియా విశేషము past participle వాక్యాలలోని క్రియారూపాలు ఒకేలా ఉంటాయి. ఈ క్రింద పట్టికలో సులువుగా గ్రహించగలరు.

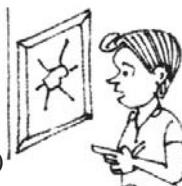
past simple	make	find	buy	cut
past participle	made	Found	bought	cut

- ❖ నేను ఈ కేక్ను నిన్న తయారు చేశాను (పూర్తయిన భూతకాలం)
I made a cake yesterday (Past simple)
- ❖ నేను కొంత కాఫీ తయారు చేస్తాను. (జరగబోయే కాలం - పూర్తవబోతున్న వర్తమానం)
I have made some coffee. (past participle - present perfect)
- ❖ పాలు పెరుగుగా మారుతోంది (జరగబోయే కాలం - జరుగుతున్న వర్తమానం)
Butter is made from milk (Past participle - passive present)

కొన్ని సార్లు past simple మరియు past participle వాక్యాలలోని క్రియల్లో మార్పులంటాయి. వాటిని ఇక్కడ గపునించగలరు.

past simple	break	know	begin	go
past participle	broke	knew	begun	next
	broken	known	began	gone

- ❖ గతరాతి ఎవరో కిటికీని పగలగొట్టారు (జరిగిన భూతకాలం)
somebody broke this window last night (past simple)
- ❖ ఎవరో ఈ కిటికీని పగలగొట్టారు (జరిగిన కాలం - వర్తమానకాలం)
somebody has broken this window (past participle - present perfect)

అభ్యాసము EXERCISES

I. ఈ క్రింద ఉన్న క్రియాపదాలు verbs ను past simple, past participle రూపాలలో ప్రాయించి.

1. make made	2. Cut
3. get	4. bring

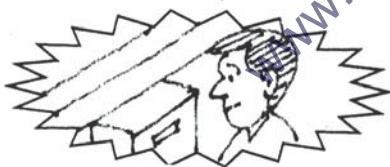
5. pay	6. enjoy
7. buy	8. sit
9. leave	

II. ఈ క్రింద ఉన్న క్రియాపదాలు verbs - past simple, past participle రూపాలలో వ్రాయండి.

1. break <i>break</i> <i>broken</i>	2. begin
3. eat	4. drink
5. drive	6. run
7. speak	8. write
9. come	

20. I used to నేను ఉపయోగించడం
జరిగినకాలంలో, జరుగుతున్న కాలంలో కొన్ని వాక్యాలు

I. కొన్ని సంవత్సరాల క్రితం కిరణ
Kiran a few years ago

కిరణ్ ఒక ఫ్యాక్టరీలో తన పనిని ఉపయోగించాడు. ప్రస్తుతం సూపర్ మార్కెట్లో పనిచేస్తున్నాడు Kiran used to work in a factory. Now he works in a supermarket.

కిరణ్ ఒక ఫ్యాక్టరీలో తన పనిని ఉపయోగించాడు = గతంలో అతను ఒక ఫ్యాక్టరీలో పనిచేశాడు. కానీ, ప్రస్తుతం అక్కడ పనిచేయడం లేదు.

he used to work

(గడిచిపోయినకాలం)

Past tense - పనిచేశాడు

he works

(ప్రస్తుత కాలం)

Present continuous - పని చేస్తున్నాడు

**II. ఇక్కడ I used to work / she used to have / they used to be
మొదలైన ఉపయోగాలను వివరించే వాక్యాలను సునిశితంగా పరిశీలించండి.**

I / you / we / they he / she / it	used to	be work have play
--------------------------------------	---------	----------------------------

- ❖ నేను చిన్నతనంలో ఉండేటపుడు, ఎక్కువగా చాక్టెల్ ఇష్టపడేవాడ్ని.
When I was a child, I used to like chocolate.
 - ❖ నేను ఎక్కువగా పుస్తకాలు చదివేవాడ్ని కానీ ఇప్పుడు ఎక్కువ పుస్తకాలు చదవడం లేదు.
I used to read a lot of books but I don't read much these days.
 - ❖ కమల ప్రస్తుతం చిన్నజుట్టును కలిగి ఉంది. కానీ గతంలో చాలా పెద్దజుట్టును సంరక్షించేది.
Kamala has got short hair now but it used to be very long hair.
 - ❖ కుమారి ఎక్కువగా గిటార్ను ఉపయోగించేది కానీ దాన్ని కొన్ని సంవత్సరాల క్రితం అమ్మేసింది.
Kumari used to have a guitar but she sold it a few years ago.
 - ❖ నేను చిన్నతనంలో నున్నపుడు చాక్టెల్ని ఇష్టపడేవాడ్ని కాను
When I was a child I don't use to like chocolate
 - ❖ నేను చిన్నతనంలో ఉండేటపుడు, ఎక్కువగా చాక్టెల్ ఇష్టపడేవాడ్ని
When I was a child, I used to like chocolate.
- ప్రశ్న వాక్యాలలో did you use to? అని వాడాలి.
- ❖ మీరు ఇక్కడకు రాకముందు ఎక్కడ నివసించారు
Where did you use to live before you come here?

II. ఇక్కడ used to..... తే కేవలం జరిగిపోయిన past వాక్యాలను బాగా పరిశీలించండి.

- ❖ నేను టెన్నిస్ అడేవాడిని, ఈ రోజుల్లో పుట్బాల్ అడుతున్నాను

I used to play tennis. These days I play foot ball.

(ఇక్కడ I use to play foot ball అనకూడదు)

❖ మనం ప్రయత్నించే కొద్ది బాగా పైకొస్తామ్

We usually get up early (ఇక్కడ we use to get up early అనకూడదు)

అభ్యసము EXERCISES

I. ఇక్కడ కమల గతం నుండి ప్రస్తుతం వరకూ జరుగుతున్న పనులను వివరించడం జరిగింది. వాటిని బట్టి సరైన వాక్యాలను గమనించండి.

గతంలో కమల Kamala a few years ago. ఇప్పుడు కమల Kamala now

Do you do any sport

Yes I go swimming

everyday

and I play volley ball

Do you go out in the evening ?

ఇప్పుడు నేను నా

డిగ్గోగంలో

Do you play a musical instruments ?

డన్నాను. నేను గతంలో

Do you like reading ?

పాల్గొన్న దేంటోనూ,

Do you travel much ?

పాల్గొనే సమయం లేదు

II. ఈ క్రింద 'she' ఆమె గురించి వాక్యాలు 'used to' ఉపయోగించి ప్రాయండి.

1. She used to go swimming every day.

2. She

3.

4.

5.

6.

III. ఈ క్రింద వాక్యాలలో ఖాళీలను వర్తమానకాలంలో used to అర్థాన్నిచ్చే (I play / he lives మొదలైన) పదాలతో అర్థవంతంగా పూరించండి.

1. I used to play foot ball. I stopped playing a few years ago.

2. 'Do you do any sport?' 'yes, I play tennis.

3. Have you got a car ? 'No, I one but I sold it.

4. Anand a writer. Now he is the manager of a hottle.

5. 'Do you go to work by car?' sometimes but most days Iby train
6. When I was a child, I never meat, but, I eat it now.
7. Radha loves TV. She TV every evening.
8. We near the airport but we moved to the city centre a few years ago.
9. Normally I start work a 9 0' clock, So I wake up very early.
10. What games you when you were a child ?

21. What are you doing tomorrow ?

రేపు చేయబోయే పనుల గురించి వాక్యాలు

ఇప్పుడు చేస్తున్న పని చేస్తూ ఉండే పని (అంటే ఆ పని ఎప్పటికి పూర్తపడుతుందనేది తెలియదు) అప్పడే పూర్తి చేయబడిన పని వర్తమానకాలం present tense లోకి వస్తాయి తర్వాత రేపు, సంప్రాతరం, లేదా ఇంకా తర్వాత చేయబోయే పనులన్నీ భవిష్యత్తు కాలం future tense లోకి వస్తాయి. వీటినే Past participle గా వ్యవహరించడం జరుగుతుంది.

- I. ♦ వారు ఫుట్బాల్ ఆడుతున్నారు (ప్రస్తుతం)

They are playing foot ball (now)

- ♦ అతను రేపు ఫుట్బాల్ ఆడుతాడు

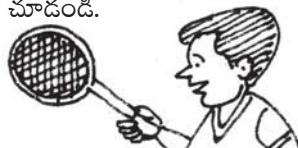
They're playing foot ball in the park.

కొన్నిస్తార్లు Present continuous tens జరుగుతూ వున్న వర్తమాన కాలంలో కూడా am/is/are లకు ing ఉపయోగించాల్సి వుంటుంది. అటువంటి రెండు వాక్యాలు ఇక్కడ నిశితంగా గమనించండి.

- ♦ రాజు మరియు రాణి ఎక్కడ వారు పార్కులో ఆడుతున్నారు.
Where is Raju and Rani ? They're playing tennis in the park
- ♦ దయచేసి మీరు నిశ్శబ్దంగా ఉండండి. నేను పని చేసుకుంటున్నాను.
Please be quiet. I'am working.

అలాగే Future tense జరగబోయే కాలంలో కూడా am/is/are లను ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. అలాంటి సందర్భాలలో ఈ వాక్యాలలో చూడండి.

- ♦ కుమార్ రేపు టెన్నిస్ ఆడతాడు
Kumar is playing tennis tomorrow

- ❖ నేను వచ్చేవారం పనిచేయను
I am not working next week.

II. నేను రేపు ఎంతో కొంత చేస్తాను. I am doing something tomorrow.
 అంటే నేను ఏదొకటి ఏర్పాటు చేస్తాను. I have arranged to do it, ఏదొక ప్రణాళిక చేస్తాను. I have a plan to do it. మొదలైనవి అలాంటి వాక్యాలను ఇక్కడ బాగా చదివి గ్రహించగలరు.

- ❖ రమణి శుక్రవారం నాడు పంటి దగ్గరకు వెళ్లింది.
(అంటే పంటి డాక్టరు అమెను పరీక్షించడానికి అప్పుడు తన సమయాన్ని కేటాయించాడు)

Ramani is going to the dentist on friday.

(She has an appointment to see the dentist.)

- ❖ మేము వచ్చే వారాంతంలో పార్టీ ఇప్పురులచాము
We are having a party next weekend.
- ❖ నువ్వు రేపు సాయంత్రం ఏం చేస్తారు?
What are you doing tomorrow evening?
- ❖ నేను ఈ రాత్రికి ఎక్కుడికి వెళ్లను. ఇంటి దగ్గరే వుంటాను
I'm not giving out tonight. I'm staying at home.

III. చేస్తన్న పని గురించి చెప్పలేని వర్తమానకాలం Present simple tense లో తర్వాత ఏర్పాట్లు ప్రణాళికలకు సంబంధించి వాక్యాలలో I start / do you go మొదలైన క్రియలు వాడకూడదు.

- ❖ నేను ఈ సాయంత్రం ఇంట్లోనే ఉంటాను.
I am staying at home this evening.

(ఇందులో 'I stay' వాడాలి)

- ❖ నువ్వు రాత్రికి బయటకు వెళతావా ?
Are you gon't out to night

(ఇందులో 'Do you go' వాడాలి)

- ❖ వచ్చేవారం జరగబోయే పార్టీకి రమణి రావడం లేదు.
Ramani isn't coming to the party next week

(ఇందులో 'does not' వాడాలి)

కానీ, క్రియ అనిశ్చితంగా నుండే వర్తమాన కాలం present simple వాక్యాలలో కాల సూచక సంబంధిత వాక్యాలలో క్రియలు past participle రూపాన్ని వాడాలి. ఉదాహరణకు ఇక్కడ రెండు వాక్యాలు చూడండి.

- ❖ ఆ రైలు 7-30 కి వస్తుంది. (ప్రస్తుత సంభాషణ, కానీ రాబోయే కాలాన్ని సూచిస్తుంది)

The train arrives at 7-30.

- ❖ ఎప్పటికి ఆ ఫిల్మ్ తీయడం ముగుస్తుంది.

What time does the film finish ?

ఇక్కడ మీరొక సులభ సూత్రాన్ని సునిశితంగా గుర్తించాలి. మనములకు సంబంధించిన జరుగుతూ వున్న వాటిలో క్రియలు - భూతకాలిక క్రియ విశేషణము past participle లోనే వుంటాయి. అంటే +ing ఉంటుంది. నిశ్చయంగా చెప్పలేని వర్తమాన కాలం Present simple ట్రైమ్ కు సంబంధించిన వాక్యాలలో క్రియలు +es గా ఉంటాయి. ఉదాహరణకు క్రింద చూడండి.

జరుగుతూ ఉన్న వర్తమానకాలం

Present continuous present simple

- ❖ నేను రేపొక సమావేశానికి వెళ్ళాలు, ఆ సమావేశం 8-30 నిలకు మొదలవుతుంది.
I'm going to a conference tomorrow The conference starts 8-30

అభియుక్తస్వర్ం క్రియలు EXERCISES

I. ఇక్కడ జరుగుతూవున్న కాలం Present continuous లో (he is, having మొందినవి) లేదా అనిశ్చిత వర్తమానకాలం Present simple (the train leaves మొందినవి) తో వాక్యాలు అర్థవంతంగా పూర్తి చేయండి.

1. are you going (you/go) out this evening? No, I am to tired.
2. (we/go) to a concert this evening(it/start) at 8-30
3. Raju is doing an English course at the movement. The course (finish) on saturday.
4. There's a foot ball match tomorrow, but (I / not / go)
5. My parents (go) on holiday next week.
6. How (you / get) home after the party tomorrow.
7. No, I can go by bus. The lost bus (have) at midnight.
8. What (you / do) on monday afternoon?

22. I'm going to

అర్థాన్నిచేస్తే భవిష్యత్ కాలంలో వాక్యాలు

నేను వెళుతున్నాను – I'm going to (దేని గురించి అనే నిర్ణయం లేదు) ఈ వాక్యాన్ని సంపూర్ణం చేయాలి. అందుకు సులభ విధానాలను ఇక్కడ చూడండి.

- ❖ ఆమె సినిమా చూడటానికి ఈ సాయంత్రం వెళుతుంది.

She is going to watch cinema this evening.

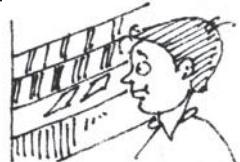
ఇలా జరగబోయే కాలం future వాక్యాలలో లకు ఉపయోగించాల్సి ఉంటుంది. ఈ క్రింద ఇచ్చిన పట్టికల ద్వారా సులువుగా తెలుసుకుని బాగా గుర్తుంచుకోగలరు.

I	am	(not) going to	do drink watch
he/she/it	is		
we/you/they	are		
am	I		buy ?
is	he/she/it	going to	eat ?
are	we/you/they		wear ?

II. నేను ఏదాకటి చేస్తాను. అనే వాక్యాలలో ఏం చేస్తానో నిర్ణయించుకోవడం భూతకాలానికి సంబంధించి క్రియా రూపం ఉంటుంది. ఆ తర్వాత వాక్యం భవిష్యత్కాలంలో అర్థవంతంగా ముగుస్తుంది. ఇక్కడ వాక్యాలను బాగా పరిశీలించండి.

- ❖ నేను రేపు కొన్ని పుస్తకాలను కొనడానికి వెళ్ళాలి.
I ' am going to buy some books tomorrow.
- ❖ ప్రమీల తన కారును అమృదానికి వెళ్ళింది.
Pramila is going to sell her car.
- ❖ నేను ఇవాళ ఉదయం అల్పాహారం చేయడానికి వెళ్ళలేదు. నాకు ఆకలిగా లేదు.
What are you going to have breakfast this morning. I am not hungry.
- ❖ ఇవాళ రాత్రి ఏదైనా పార్టీకి వెళ్ళడానికి సిద్ధమయ్యాడా?
What are you going to wear to the party tonight?
- ❖ నీ చేతులు మురికిగా వున్నాయ్మి, అవును, నాకు తెలుసు. నేను శుభ్రం చేసుకోవడానికి వెళుతున్నాను.
Your hand are dirty. Yes, I know. I'm going to wash them.

❖ మీరు మీ పొర్టీకి రవిని ఆహ్వానించడానికి వెళుతున్నారా?

Are you going to invite Ravi to your party.

మర్చాడు నిర్ణయించబడిన -వర్దమానంలో జరుగుతూందే వాక్యాలలో కూడా I am doing అర్థాన్నిచేసే క్రియారూపం ఉపయోగించబడుతుంది.

❖ నేను రేపు సరోజతో టెన్సిన్ ఆడతాను.

I am playing tennis with saroja tomorrow.

III. ఇక్కడ is going కు సంబంధించి కొన్ని వాక్యాలు చూడండి.

❖ ఆకాశాన్ని చూడు ! వర్షం వచ్చేలా ఉంది.

Look at the sky. It's going to rain.

❖ హో ! రాధా ! ఇప్పడు 10 గం॥లయింది నేనింకా స్థిరం కాలేదు. నేను ఆలశ్శంగా వెళతాను.

Oh ! Radha ! It's 10 O'clock and I am not ready. I am going to be late.

అభియాసము EXERCISES

I. ఈ క్రింది వాక్యాలను **going to + verb** తో అర్థవంతంగా పూర్తిచేయండి.

cat, do, give, lie down, stay walk, wash, watch, wear

1. My hand are dirty, I am going to wash them.

2. What to the party to night.

3. I don't want to go home by bus. I

4. Raja is going to chennai next week. we her a present.

5. I'm hungry, I this sand with.

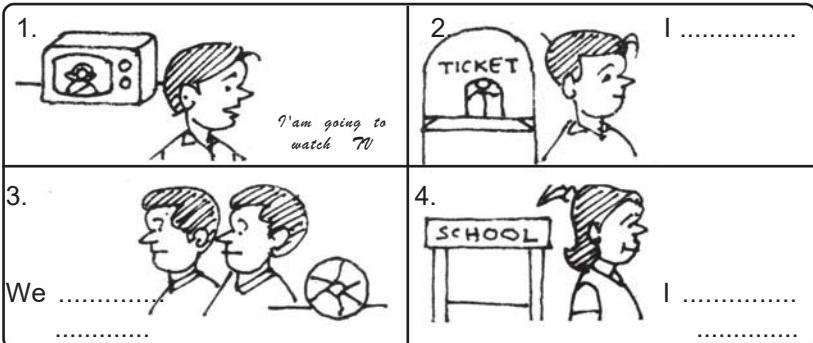
6. It's kamala's birthday. Next week. We her a present.

7. Radha says she's feeling very tired. She for an hour.

8. There's a good film on TV this evening you it ?

9. What Geetha when she leaves school?

II. ఈ క్రింద ఇచ్చిన బోమ్మల అధారంగా వారు ఏం చేస్తున్నారో ప్రాయండి.

III. What are you going to do today or tomorrow ? వాక్యాలు ప్రాయండి.

1. I'm
2.
3.

23. Will / shall

ఉపయోగించడం

Will అనేది ఒక క్రమబడ్డకాని క్రియ. ఇది ఒక నిశ్చయాన్ని తెలియజేస్తుంది. వాక్యాలలో Will సమాపక క్రియగా ఉపయోగపడుతుంది. I/we అనే పదాలతో Willను ఉపయోగించినపుడే సరైన అర్థాలు వస్తాయి.

I. Will తో కొన్ని వాక్యాలు చూడండి.

- ❖ రాధిక ప్రతిరోజు పనికి వెళుతుంది. ఆమె అక్కడ ఎప్పుడూ 8-30 నుండి 4-30 వరకు ఉంటుంది.
- ❖ ఇప్పుడు 11 గంటలు. రాధిక పనిలో ఉంటుంది..
- It is 11 0' clock noon. Radhika is at work.
- ❖ నిన్న 11 గంటలపుడు కూడా ఆమె పనిలో ఉంది
- At 11 0' clock yesterday, she was at work.
- ❖ రేపు 11 గంటలకు కూడా ఆమె తప్పకుండా పనిలో ఉంటుంది.
- At 11 0' clock tomorrow, she will be at work.

Will + Infinitive (అసమాపక క్రియ)తో Will be / will win / will come

మొదలైన వాటిని ఈ పట్టిక ద్వారా సులఖగా తెలుసుకోగలరు.

I/we / you / they he/ she / it	will ('ll) will not(won't)	be will eat come	will	I/we/you/they he / she / it	be? will? eat ? come?
-----------------------------------	-------------------------------	---------------------------	------	--------------------------------	--------------------------------

'll = will; I'll (I will) / you 'll / sha'll మొదలైనవి

won't = will not; I won't (I will not) / you won't / she won't మొదలైనవి.

II. భవిష్యత్ future లో రేపు tomorrow వచ్చేవారం next ఏక్ మొదలైన వాక్యాలను ఉపయోగించడాన్ని శ్రద్ధగా గమనించండి.

❖ లత ప్రయాణాలు ఎక్కువగా చేస్తుంది. అమె హైదరాబాద్లో ఉంది. రేపు అమె తప్పకుండా చెప్పేలో ఉంటుంది. వచ్చేవారం తప్పనిసరిగా బెంగుళూరులో వుంటుంది.

Latha travels a lot. tomorrow Today she is in Hyderabad.

Next week, she'll be in Bangalore.

❖ నువ్వు ఇప్పాళ సాయంత్రం నాకు ఫోన్ చెయ్యి. నేను తప్పకుండా ఇంటి దగ్గర ఉంటాను.
You can phone me this evening. I'll be at home.

❖ గార్డెన్లో నిలవవన్న రొట్టెను హరీయు? పక్కలు తప్పకుండా తింటాయి.
Leave the old bread in the garden. The birds will eat it.

❖ మేము తప్పకుండా ఇప్పాళ సాయంత్రం బయటికి వెళతాము.
We'll probably go out this evening.

❖ నువ్వు ఈ సాయంత్రం తప్పకుండా ఇంటి దగ్గర వుంటావా?
Will you be at home this evening?

❖ నేను రేపు వుండను. (నేను తప్పకుండా రేపు ఇక్కడ వుండను)
I won't be here tomorrow. (I will not be here)

❖ నువ్వు పడుకునే ముందు కాఫీ త్రాగకు, నువ్వుసలు నిద్రపోలేవు
Don't drink coffee before you go to bed. You won't sleep,

❖ వనజ తప్పకుండా పరీక్షల్లో ఉత్తీర్ణత చెందుతుందని నేను భావించడం లేదు.
I don't think Vanaja will pass the exam

❖ ఈ మధ్యాహ్నం తప్పకుండా వర్షం పడుతుందని నేను భావించడం లేదు.
I don't think it will rain this afternoon.

❖ ఈ పరీక్ష తప్పకుండా చాలా కలినంగా ఉంటుందని నువ్వు భావిస్తున్నావా?

Do you think the exam will be difficult

III. భవిష్యత్ అనుకున్న ప్రణాళికలను గానీ, నిర్ణయాలను గానీ చెప్పే వాక్యాలలో Will ను ఉపయోగించకూడదు. అందుకు కొన్ని ఉదాహరణ వాక్యాలు చూడండి.

❖ ఆదివారం మేము సినిమాకు వెళుతాం.

We're going to the picture on sunday (ఇక్కడ we will go అనకూడదు)

❖ నువ్వు పరీక్ష రాయడానికి వెళుతున్నావా?

Are you going to do the exam ? (ఇక్కడ 'will you do' వాడకూడదు)

IV. Shall అనేది కూడా నిశ్చయాన్ని తెలియజేస్తుంది. దీన్ని సాధారణంగా you/he/she/they లతో ఉపయోగించకూడదు. will ఉపయోగించాలి.

I shall = I will మరియు we shall = we will

❖ రాజు తప్పకుండా ఆలశ్శమయ్యాడు

Raju will be late

(ఇక్కడ 'Raju shall be' ఉపయోగించకూడదు)

అభ్యర్థిస్తున్నాము EXERCISES

I. ఇక్కడ వాక్యాలలో ఖూళీలను she was/ she is (or) she'll be లను ఉపయోగించి అర్థవంతంగా పూరించండి.

1. Yesterday She was in Hyderabad.

2. Tomorrow in Chennai.

3. Last week in Bangalore.

4. Next week in Mumbai.

5. At the end of her trip very tired.

II. ఈ క్రింద ఆధారాలను బట్టి వాక్యం మొదల్లో 'I think' or 'I don't think' లను ఉపయోగించి వాక్యాలను ప్రాయించి.

1. (Geeta will pass the exam) I think geeta pass the exam

2. (We'll using the game) I

3. (I won't be here tomorrow)

4. (Radha will like her present)

5. (You won't enjoy the picture)

24. Should ఉపయోగించడం

భూతకాలములోని వాక్యాలలో should ఉపయోగం ఉంటుంది. shall యొక్క భూతకాల క్రియారూపం should గా ప్రతివారూ గుర్తుంచుకోవాలి.

- I. ♦ నువ్వు టి.వి. అటిగా చూడాడ్దు.

You should don't watch TV, so much.

Should + infinitive (should do / should watch)

I / we / you / they he / she / it	should shouldn't	do stop go watch
--------------------------------------	---------------------	---------------------------

- II. **Should + infinitive** ఉపయోగించే వాక్యాలను ఇక్కడ గమనించండి.

- ❖ రవి పడుకోవడానికి త్వరగా వెళ్లాలి. అతను ఎప్పుడూ అలసిపోయి ఆలశ్యంగా పడుకోవడానికి వెళతాడు.

Ravi should go to bed earlier. He goes to bed very late and he's always tired.

- ❖ అది చాలా మంచి సినిమా. నువ్వు త్వరితంగా వెళ్లి అది చూడాలి.
 It's a good film. you should go and see it.
- ❖ నువ్వు టెన్నిస్ ఆడుతున్నట్టుడు నువ్వు తప్పకుండా బాల్సు గమనించాలి.
 When you play tennis, you should always watch the ball.
 should not = shouldn't తో ఈ వాక్యాలు చూడండి
- ❖ నువ్వు ఎప్పుడూ టివి చూస్తూ ఉంటావు. నువ్వు అంతగా టివి చూడకూడదు.
 You watch TV all the time. You shouldn't watch TV so much.
- ❖ రాజు ఎప్పుడూ పడుకోవడానికి ఆలశ్యంగా వెళ్లాడు.
 Raju should not go to bed so late.

- III. కొన్ని సందర్భాలలో think తో should ఉపయోగించడం ఇరుగుతుంది.
I think, should తో ఈ వాక్యాలు చూడండి.

- ❖ రాజేష్ తప్పకుండా కొన్ని కొత్తబట్టలు కొంటాడని నేను భావిస్తున్నాను.
 I think Rajesh should buy some new clothes.
- ❖ ఇప్పటికే ఆలశ్యం అయిపోయింది. ఇప్పటికైనా తప్పక ఇంటికి వెళ్లాలని భావిస్తున్నాను.

It's late. I think I should go home now.

- ఈ కోటును నేనే కొన్నానా? అవును తప్పకుండా నువ్వే కొన్నావని భావిస్తున్నాను.
Shall I buy this coat ? Yes, I think you should.

I don't think should తో ఈ వాక్యాలు చూడండి :

- నువ్వు బాగా కష్టపడి పనిచేస్తావని నేను భావించడం లేదు
I don't think you should work so hard.
- మనం ఇంత త్వరగా ఆక్కడకు వెళతామని నేను భావించడం లేదు. చాలా త్వరగా వెళతాం
I don't think we should go yet. It's too early

Do you think should తో ఈ వాక్యాలు చూడండి :

- నేనే ఈ టోపీని కొన్నానని నువ్వు తప్పకుండా భావిస్తున్నావా?
Do you think, I should buy this hat?
- మేము ఏ సమయంలో తప్పకుండా ఇల్లు చేరతామో నువ్వు ఆలోచించగలవా?
What time do you think we should go home?

IV. Must అనేది ఇంకా నొక్కి చెప్పబడే should కన్నా గట్టిపడం

- ఇది మంచి సినిమా. దాన్ని తప్పకుండా వెళ్లి చూడాలి.
It's good film. You should and see it.
- ఇది అద్భుతమైన సినిమా. నువ్వు భచ్చితంగా వెళ్లి చూడాలి.
It's ventastic film. You must go and see it.

అభ్యాసము EXERCISES

- I. ఇక్కడ వాక్యాలలో భాలీలను **you should + క్రిందన ఇచ్చిన ఒక క్రియతో** పూరించండి.

clean, go, take, visit, watch, wear

- When you play tennis you should *watch* the ball
- It's late and you're very tired to bed.
- your teeth twice a day.
- If you have time the science museum
- When you're driving a seat belt.
- It's too far to walk from here to the station a taxi

II. ఈ క్రింది వాక్యాలలో భాలీలలో Do you think, I should.....ను ఉపయోగించండి.

1. You are in a shop. You are trying on a ticket (but?)
you ask your friend *Do you think I should buy this ticket*
2. You can't drive (learn?)
you ask your friend : Do you think
3. You don't like your job. (get another job?)
you ask your friend
4. You are going to have a party (invite ravi?)
you ask your friend

III. What do you think తో should ను ఉపయోగించి సరైన అర్థాలు వచ్చేలా వాక్యాలు ప్రాయండి.

1. I think *everybody should learn another language*
2. I think every body
3. I think
4. I don't think
5. I think I should

25. I have to ఉపయోగించడం

I have to తర్వాత ఏదొకబి చేయాలి. అది తన మటుకు అవసరమైనది. అనే సందర్భ వాక్యాలలో ఇది తప్పకుండా ఉపయోగించడం జరుగుతుంది.

I. ఇది నా మందు. నేను దీన్ని తప్పకుండా ఇంకో మూడుసార్లు తీసుకోవాలి.

This is my medicine. I have to take it four times a day.

I / we / you / they he / she / it	have has	to do to work to go to wear
--------------------------------------	-------------	--------------------------------------

❖ నేను రేపు పనికి వెళ్ళడానికి ఆలశ్శమవుతాను. నేను తప్పకుండా దాక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళాలి.

I'll be late for work tomorrow. I have to go to the doctor.

❖ లత 8 గం॥లకు పని ప్రారంభిస్తుంది. అంటే అమె 7 గం॥లకు లేవాలి.

Latha starts work at 8 0' clock. So she has to get up at 7 0' clock.

- ❖ నువ్ డ్రైవింగ్ లైసెన్స్ తీసుకోవడానికి వేళ్ళే ముందు తప్పనిసరిగా పరీక్షలు పాశవ్యాలి.

You have to pass a test before you can get a driving licence.

II. ఇక్కడ జరిగిన కాలం past లో Yesterday / lastweek మొదలైన సందర్భాలలో had to ఉపయోగించే వాక్యాలు చూడండి.

- ❖ నేను నిన్న పనికి వెళ్ళడానికి అలశ్యమయ్యాను. నేను తప్పనిసరై డాక్టర్ దగ్గరకు వెళ్ళాను.

I was late for work yesterday. I had to go the doctor.

- ❖ గత రాత్రి మేము ఇంటికి నదిచి వెళ్ళాము. అక్కడ బస్సులు లేవు.

We had to walk last night. There were no buses.

III. జరుగుతున్న కాలంలో ప్రశ్నావాక్యాలలో, నెగిటివ్ వాక్యాలతో do, does లు జరిగిన కాలంలో did ఉపయోగించాలి. అలాంటి వాక్యాలను గ్రహించండి.

జరుగుతున్న కాలం Present

do	I / we / you / they	have to ...?
does	he / she / it	

జరిగిన కాలం Past

did	I/we/you/they he/she/it	have to...?	I/we/you/they he/she/it	does have to...?
-----	----------------------------	-------------	----------------------------	------------------

- ❖ నువ్ రేపు సరిగ్గా ఏ సమయంలో డాక్టరు దగ్గరకు వెళతావే? What time do you have to go to the doctor tomorrow?
- ❖ లత అదివారాలు కూడా పనిచేయడానికి వెళుతుందా? Does Latha have to work on Sundays?
- ❖ మీరు అంత తొందరగా పొర్టీ నుండి ఎందుకు వచ్చేశారు? Why did they have to the party early ?

ఈ పనులు తప్పకుండా చెయ్యాలనే అవసరం లేని సందర్భాలలో I don't have to ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. అటువంటి వాక్యాలు చూడండి :

- ❖ నేను రేపు పనిచేయాల్సిన అవసరం లేదు, కాబట్టి నేను తొందరగా లెగవల్సిన పనిలేదు.

I'm not working tomorrow, so, I don't have to get up early.,

- ❖ రాజు క్షుపడి పనిచేయాల్సిన అవసరం లేదు.
Why did they have to the party early ?
- ❖ మేము ఆ బస్ గురించి ఎక్కువసేపు ఎదురుచూడాల్సిన అవసరం లేదు.
We don't have to wait very long for the bus.

IV. ఒక పని చేయడం అవసరమో - కాదా అనుకుని, 'అవసరం' అని నిర్ణయించుకునే సందర్భాలలో **have** కి బదులు **must** ఉపయోగించవచ్చు.

- ❖ ఇది అద్భుతమైన చిత్రం. నువ్వు తప్పక దీన్ని చూడాలి.
It's a ventastic film. you must see it.

సొంత నిర్ణయాలు తీసుకునే సందర్భాలలోని వాక్యాలలో **have** ఉపయోగించాలి తప్పితే **must** ఉపయోగించకూడదు.

- ❖ రాణి ఈ మధ్యాహ్నం పనికి వెళ్ళడల్చుకోలేదు. ఆమె డాక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళాలి.
Rani won't be at work afternoon. She has to go the doctor.
(ఇక్కడ **must** ఉపయోగించకూడదు)

అభియాసము EXERCISES

I. ఈ క్రింది ఇచ్చిన క్రియలు **Verb** కు **have to** లేదా **has to** తో కలిపి వాక్యాలలో ఖాళీలను పూరించండి.

do, read, speak, travel, wear

1. My eyes are not very good. I have to wear glasses
2. At the end of the course all the students a test.
3. Kamala is studing literature, she a lot of books.
4. We did an exam yesterday. We six questions out often.

II. ఈ వాక్యాలను **don't / doesn't / didn't have to** లతో పూరించండి :

1. We are you going out ? you don't have to go out
2. Why is Latha waiting ? She
3. Why did you get up early ? you
4. Why is Prakash working so hard ? He

III. ఈ క్రింది ఆధారాలను బట్టి have to do లేదా had to do లతో వాక్యాలు ప్రాయంది.

1. (everyday) *I have to travel five miles everyday.*
2. (tomorrow)
3. (yesterday)

26. would you like ? I'd like

ఉపయోగించడం

నువ్వు ఇష్టపడతావా? would you like ? అనే సందర్భాలు చాలా ఎక్కువగా మన నిత్య జీవితంలో ఎదురవుతూ వుంటాయి. ‘నువ్వు ఇష్టపడతావా?’ అంటే ‘నీకు కావాలా?’ అని వెంటనే అడిగే సందర్భాలు కూడా సమానంగా ఉంటాయి.

I. **would you like ?** అనే సందర్భాలు ఎక్కువగా మనం ఇష్టబోయే వస్తువుల గురించి మాట్లాడటం జరుగుతుంది.

- ❖ మీరు కొంచెం కాఫీ తీసుకుంటారా ?
would you like some coffee ?
వద్దు, కృతజ్ఞతలు
No, thanks.
- ❖ మీకు చాక్లెట్ అంటే ఇష్టమేనా ?
would you like a chocolate ?
అవును, ఇవ్వండి
yes, please
అతిధులతో మాట్లాడే సందర్భాలలో would you like to ఉపయోగించాలి.
- ❖ మీకు నడిచి వెళ్డడం ఇష్టమేనా ?
would you like to go for a walk ?
- ❖ ఈ సాయంత్రం ఏమి చేయడం మీకు ఇష్టం ?
What would you like to do this evening ?

II. **I would like ? I ' d like.** ఇది నాకు కావాలి అనే సందర్భాలలో ఉపయోగించడం జరుగుతుంది.

- ❖ నాకు ఇక్కడ కొన్ని హోటల్స్ గురించి సమాచారం కావాలి. దయచేసి చెప్పండి.
I'd like some information about hotels, Please.

- ఈ సాయంత్రం టి.విలో నాకు సినిమా చూడాలని ఉంది.

I'd like to see the film on television this evening.

III. ఇక్కడ would you like ? మరియు do you like తో కొన్ని వాక్యాలు చూడండి.

- మీరు కొంచెం టీ ఇష్టపడతారా ? మీకు కొంచెం టీ కావాలా ?

Would you like some tea. do you want some tea ?

- ఇవాళ రాత్రికి సినిమాకు వెళ్ళడానికి నువ్వు ఇష్టపడతావా?

Would you like to go the cinema to night!

అవును, నేను ఇష్టపడుతున్నాను

Yes, I'd love to.

- నాకు నారింజ అంటే ఇష్టం

I'd like an orange, please.

- వచ్చే వారాంతంలో మీరేం చేయడానికి ఇష్టపడుతున్నారు?

What would you like to do next weekend ?

IV. Do you like? I like తో కొన్ని వాక్యాలు చూడండి.

- నువ్వు టీ అంటే ఇష్టపడతావా ? నువ్వు టీ బాగుంటుందనుకుంటున్నావ్ కదూ ?

Do you like tea ? Do you think tea is nice ?

- నువ్వు సినిమాకెళ్ళితే బాగుంటుందనుకుంటున్నావా?

Do you like going to the cinema ?

- అవును, నేను ఎక్కువగా సినిమాలు చూస్తాను.

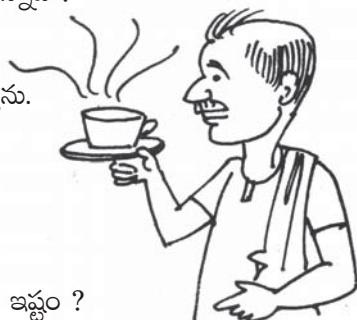
Yes, I go to the cinema a lot.

- నాకు నారింజలంటే ఇష్టం

I like oranges.

- ఈ వారాంతంలో నీకు ఏమి చేయడమంటే ఇష్టం ?

What do you like to do at weekend ?

ಅಭಿನ್ವರ್ತನೆಯ EXERCISES

I. ಈ ಕ್ರಿಂದ ಇಚ್ಛಿಸಿದ ವೊಮ್ಮೆಲ ಅಥಾರಂಗಾ ವಾರು ಏಂ ಚೇಸ್ತುನ್ನಾರೋ ಪ್ರಾಯಂದಿ.

II. ಅಮೆ ಪೇರು ಸುನಿತ್ತ. ಅಮೆ ಏಂ ಚೇಸ್ತುಂದೋ **would you like to** ಉಪಯೋಗಿಂಚಂದಿ.

1. You want to go to the cinema to night. Perhaps sunitha will go with you ?

You say would you like to go to the cinema to night?

2. You want to play tennis tomorrow. Perhaps sunitha will pay too.

You say

3. You've got some holiday photographs. Sunitha hasn't seen them yet.

You say

4. You have an extra ticket for a concern next week. Perhaps sunitha will go.

You say

5. It's raining and sunitha is going out. She hasn't got an umbrella but you have one. You say

27. there is, there are

ಉಪಯೋಗಿಂಚಂ

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ಲೋ there ಅನೆದಿ - ಅಕ್ಕಡ ಅನೇ ಸಂದರ್ಭಾನ್ನಿ ತೆಲುಪುತುಂದಿ. ಇಲಾಂಟಿ ವಾಕ್ಯಾಲಲ್ಲೋ
ಯ is / are ಅಪ್ಪಣಿ ಕಾಲಾನ್ನಿ ಪರಿಸ್ಥಿತುಲನು ತೆಲಿಯಬೇಸ್ತಾಯಿ.

I. ♦ అక్కడ ఇంటి కప్పు పైన ఒక మనిషి ఉన్నాడు.

There's a man on the roof.

♦ అక్కడ నుండి 10-30కి ఒక రైలు ఉంది.

There's a train at 10-30.

♦ ఒక వారానికి ఏడు రోజులు.

There are seven days in a week.

II. ఏకవచనం singular లో there is ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. ఇందులో సందర్భాలను బట్టి క్రింది పట్టిక చూడండి. సులువుగా గ్రహించగలరు. అలాగే ఒహువచనం Plural కూడా తెలుసుకోగలరు.

singular

There is (there's)

is there ?

there is not (there isn't
or there's not)

plural

There are

are there?

there are not
there aren't ?

♦ ఒక తోటలో అక్కడ చాలా పెద్దచెట్లు ఉంది.

There is a big tree in the garden.

♦ ఇవాళ రాత్రికి టీవిలో మంచి సినిమావుంది

There's a good film on T.V. to night.

♦ నీ దగ్గర డబ్బు ఏమైనా ఉందా?

Have you got any money ?

♦ అవును, నా బ్యాగ్లో కొంత ఉంది.

Yes, there's some in my bag

♦ మిమ్మల్ని ఇబ్బంది పెడుతున్నాను, దగ్గరల్లో ఏదైనా హోటల్ వుందా?

Excuse me, is there a hotel near here ?

♦ అవును, దగ్గరలోనే వుందా ?

Yes, there is / No, there isn't.

♦ నువ్వు మార్కెట్కి వెళ్ళాడ్ని. అక్కడ చేపలేమీ లేవు

We can't go to market, there isn't any fish.

♦ అక్కడ తోటలో కొన్ని పెద్ద చెట్లు వుండాలి.

There are some big trees in the garden.

- ❖ అక్కడ ఆ రోడ్ మీద చాలా ప్రమాదాలు జరిగాయి.

There are a lot of accidents on this road.

- ❖ ఇవాళ నాకు ఎక్కడనుండైనా, ఏమైనా ఉత్తరాలు వచ్చాయా ?

Are there any letters for me today ?

- ❖ అవును వచ్చాయి / లేదు. రాలేదు. ?

Yes, there are / No, there aren't

- ❖ ఈ రెస్టారెంట్ చాలా ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. అక్కడ ఎక్కువ జనం ఉండరు.

This restaurant is very quit. There aren't many people here.

III. ఇక్కడ **there is** మరియు **it is** గురించి బాగా గ్రహించండి.

- ❖ అక్కడ ఒక పుస్తకం టేబుల్ మీద ఉంది.

There is a book on the table.

- ❖ నేనీ పుస్తకాన్ని చాలా ఇష్టపడతాను ఆసక్తిగా ఉంటుంది.

I like this book, It is interesting.

ఈ వాక్యాలను సరిపోల్చాడండి.

- ❖ ఏమిటి ఆ శబ్దం ?

What's that noise ? It's a train. (it = that noise)

ఆ రైలు 10-30కి రావాలి. ఇది ఎక్కుప్రెస్.

There's a train at 10-30. It's a fast train.

- ❖ ఆ పప్పులో ఉప్పు చాలా ఎక్కువగా ఉంది.

There's a lot of salt in this dall curry.

నేను ఈ పప్పును ఇష్టపడలేదు.

ఇది చాలా ఉప్పుగా ఉంది.

I don't like this dall curry, It's too salty.

అధ్యాసము EXERCISES

I. మీకు తెలిసిన ఒక పట్టణమును దృష్టిలో వుంచుకుని there is / are / isn't లను ఉపయోగిస్తూ వాక్యాలను ప్రాయండి.

1. a castle ?	No	1. <u>There is a castle</u>
2. any Restaurants ?	Yes (alot)	2.
3. a hospital ?	Yes	3.
4. a swimming pool ?	No	4.
5. any cinemas ?	Yes (two)	5.
6. a university ?	No	6.
7. any big hotels ?	No	7.

II. ఈ క్రింది పట్టికలలో ఇచ్చిన పదాలు అధారంగా there are ను ఉపయోగించి అర్థవంతమైన వాక్యాలను ప్రాయండి.

seven	twenty six	letters	days
nine	thirty	players	days
fifteen	forty	planets	states

september	the solar system
the U.S.A	a week
a rugby team	the english alphabet

1. There are seven days a week.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

ಜವಾಬುಲು :

1. am / is / are

- I. 1. she is
- 2. they're
- 3. it's not / it isn't
- 4. that's
- 5. I'm not
- 6. you're not / you aren't

- II. 1. is
- 2. 'm / am
- 3. are
- 4. 's / is
- 5. is / are
- 6. 'm / am, is

- III. 1. are
- 2. is
- 3. aren't / are not
- 4. are

- IV. 1. name is Roja
- 2. am 20
- 3. 'am not married
- 4. favorite colour is white
- 5. 'am interested in sports
- 6. 'm a student

- V. 1. 'm / am
- 2. 'm not / am not
- 3. it's / it is
- 4. are

5. is

- 6. aren't / are not
- 7. 'm / I am
- 8. 'm / I are

2. ಪ್ರಶ್ನಾವಾಕ್ಯಾಲಳೆ am / is / are

- I. 1. E
- 2. C
- 3. A

- 4. B
- 5. F
- 6. D

- II. 1. Is your mother at home ?
- 2. are your parents well ?
- 3. To your job interesting ?
- 4. Are the shops open today?
- 5. Are your children at school ?
- 6. Why are your late

- III. 1. How are
- 2. Where is
- 3. How old are
- 4. What is
- 5. What colour are

- IV. 1. No, I am not
- 2. Yes, it is
- 3. Yes, I am
- 4. Yes, it is

3. I am doing

I.	1. she is eating
2. 's waiting
3. 're playing
4. He's lying
5. They're having
6. She's sitting	5. Is that clock working
6. Are you writing a letter ?
II.	1. I'm working
2. 's cooking
3. 're standing
4. is swimming
5. 're staying
6. 's having
7. 're building
8. 'm going	II. 1. Is kumar working today ?
2. What are the children doing ?
3. Are you listening to me ?
4. Where are you friends going ?
5. Are your parents watching TV
6. What is kamala cooking ?
7. Why are you looking at me ?
8. Is the Gas coming ?
III.	1. I'm not was having my hair
2. It's snowing (or) It is n't
snowing
3. I'am sitting on a chair
4. I'am eating
5. It's raining
6. I'm learning English
7. I'm wearing shoes
8. The sun is shining	5. I do / work / like
I. 1. Reads 2. Thinks
3. Flies 4. Dances
5. has 6. Finishes
II. 1. Speakes 2. Opene
3. Closes 4. Teaches
5. Meet 6. Washes
7. Costs 8. Like, Likes
III. 1. Kamala always arrives early
2. I often play foot ball
3. Swapna usually works hard.
4. We always have dinner at 8.00

4. Are you doing

- I. 1. Are you watching it ?
- 2. Are you going now ?
- 3. Is it raining ?
- 4. Are you enjoying the film ?

6. I don't

- I. 1. I don't play the harmony
 verywell
- 2. Raghu doesn't play the piano
 verywell

3. They don't know my phone number
4. we don't work very hard.
5. He doesn't have a bath every day
- II. 1. I don't watch TV very often
2. I never
3. I often
4. I don't
5. I don't / hard often
- III. 1. I don't read it
2. doesn't use
3. don't go
4. doesn't wear
5. doesn't cost
6. don't see
7. What do you do in the evenings
8. Where does your sister work?
9. Do you often go to the cinema
10. What does this word mean ?
- III. 1. No, I don't
2. Yes, I do
3. Yes, I do
4. Yes, It does
5. Yes I do

8. I am doing and I

- I. 1. Do
2. don't
3. are
4. does
5. is
6. don't
7. does
8. doesn't

7. Do you ... ?

- I. 1. Do you like chocolate ?
2. Do you play tennis ?
3. Do your friends live near here?
4. Does your brother speak English ?
5. Does rajesh work hard ?
- II. 1. When do your parents live ?
2. Do you always getup early ?
3. How often do you watch TV?
4. What do you want for dinner ?
5. Do you like foot ball ?
6. Does your brother like football? I.
- II. 1. do you speak
2. he's having
3. is singing
4. he wants
5. do you read
6. you're siting
7. I don't under stand
8. does your father
- I. 1. we've got

9. got

2. he's got	7. was
3. they've got	8. was
4. she has't got	II. 1. was, wasn't
5. It's got	2. wasn't was
6. I haven't got	3. was, were
II. 1. have you got an ink bottle ?	4. were, was, wasn't
2. have you got a passport ?	5. were
3. has your brother got a car ?	6. weren't were
4. has prakash got many friends ?	11. Worked / Got / Went
5. have you got any brother or sisters ?	I. 1. cleaned
6. how much money have we got ?	2. opened
III. 1. hasn't got	3. started, finished
2. 've got	4. wanted
3. 's got	5. happened
4. haven't got	6. rained
5. 'v got	7. enjoyed, stayed
6. haven't got	8. died
7. hasn't got	II. 1. got 2. saw
10. Was / Were	3. played 4. paid
I. 1. was , is	5. visited 6. bought
2. is, was	7. went 8. thought
3. am	9. copied 10. knew
4. was	11. put 12. spoke
5. were	III. 1. went to work by car
6. are	2. bought two news papers
	3. ate an orange

12. I didn't ... did you ... ?

I. 1. didn't see

2. didn't work

3. don't go

4. didn't have

5. didn't do

II. 1. did you stay

2. did you arrive

3. did you win

4. did you go

5. did it cost

6. did you go to bed late

7. did you have a nice time

8. did it happen / did that happen

III. 1. I watched TV (or) I didn't watch
TV

2. I ate meat (or) I didn't eat meat

13. I was doing

I. 1. Kamala was at home she was
watching TV

2. Raju and Ravi were at / in the
cinema. they were watching a
film.

3. Pratap was in his car. He was
driving

4. Rajaram was at the station.
He was waiting for a train.

5. Mr. and Mrs. Rao were in the
park. They were walking.

II. 1. Where were you liking

2. what were you doing

3. was it raining

4. why was ravi driving so fast

5. was raju wearing a suit

III. 1. he wasn't wearing a shirt

2. he was carrying a bag

3. he wasn't going to the dentist

4. he was eating an Ice - cream

5. he wasn't carrying an umbrella

6. he wasn't going home

7. he was wearing a hat

8. he wasn't riding a cycle

14. I was doing & I did

I. 1. broke, happened, was paint
ing, fell

2. arrived, got, were waiting

3. was walking , met, was going,
was carrying, stopped

II. 1. were you doing, rang

2. was studying

3. did the postman arrive, came, was
having

4. didn't go

5. were you drinking, stopped,
wasn't driving

15. I have done

- I.
1. 've finished
 2. 've bought / have bought
 3. 's gone / has gone
 4. have you seen
 5. has broken
 6. has taken
 7. has she gone
 8. 've for gotten / have for gotten
 9. 's invited / has invited
 10. have you decided
- II.
1. he was cleaned his shoes
 2. she has closed the door
 3. it has stopped raining

16. Have you ever ...?

- I.
1. have you ever been to pure ?
 2. have you ever played foot ball?
 3. have you ever feel to mumbai?
 4. have you ever lost your pass port?
 5. have you ever flown in a heli copter ?
 6. have you ever eaten chinese food ?
 7. have you ever been to chennai?
 8. have you ever broken your leg?
- II.
1. she has had

2. she has done a lot of interesting things
3. she has travelled all over the India
4. she has been married three times
5. she has written ten books
6. she has met a lot of interesting people.

- III.
1. gone	2. gone
3. been	4. gone
5. feel	6. gone

17. I have done, I did

- I.
1. yes, I saw here I hour ago
 2. started (it) last week
 3. they arrived at 6'0 clock
 4. she went (away) on Friday
 5. I wore them yesterday
- II.
1. have you ever been
 2. did you have was
 3. have you seen
 4. haven't seen

18. Be / Have / Do

- I.
1. do	2. are
3. are	4. does
5. do	6. is
7. do	8. is

9. does	10. are		4. yes, I read a lot
II.	1. doesn't	2. don't	5. yes, I go away two or three times a year
	3. 'm / am not	4. is n't	
	5. din't	6. doesn't	II. 1. she used to go swimming every day
III.	1. were	2. did	2. she used to play volley ball
	3. were	4. was	3. she used to go our most evenings
19. Regular and Irregular verbs			4. she used to play the guitar
I.	1. made	2. cut	5. she used to read a lot
	3. got	4. brought	6. she used to go very two are three times a year
	5. paid	6. enjoyed	
	7. bought	8. sat	III. 1. used to play
	9. left		2. I play
II.	1. broke, broken		3. used to have
	2. began, begin		4. used to be
	3. ate, eaten		5. go
	4. drank, drunk		6. used to
	5. drove, driven		7. watches
	6. ran, run		8. used to live
	7. spoke, spoken		9. get
	8. wrote, written		10. did you use to play
	9. came, come		

21. what are you doing tomorrow ?

20. I used to ...	I.	1. are you going
I.	1. yes, I go swimming every day and I play volley ball	2. we're going, it starts
	2. yes, most evenings	3. he's getting
	3. yes, the guitar	4. I'm not going
		5. are going

6. are you getting
7. leaves
8. are you doing

22. I'am going to ...

- I. 1. I am going to wash
2. are you going to wear
3. 'm / am going to walk
4. s' / am going to stay
5. I' am going to eat
6. 're/are going to give
7. 's/is going to tiedown
8. are you going to watch
9. is, going to do

- II. 1. I am going to watch TV
2. I am going to buy a news paper
3. we're going to play foot ball
4. I'm going to have a bath

- III. 1. I'm going to phone rajesh this evening
2. I'm going to get up early tomorrow
3. I'm going to buy some nice clothes tomorrow

23. Will / shall

- I. 1. she was
2. she'll be
3. she is
4. she'll be

5. she is

- II. 1. I think geetha will pass the exam
2. I think we'll win the game
3. I don't think i'll be here tomorrow
4. I think radha will like here parents
5. I don't think you'll enjoy the picture

24. Should

- I. 1. you should watch
2. you should go
3. you should clean
4. you should visit
5. you should wear
6. you should take

- II. 1. ... think I should buy this ticket
2. do you think I should learn (to drive)?
3. do you think I should get an other job ?
4. do you think I should invite Ravi (to the party) ?

- III. 1. everybody should learn an other language
2. I think everybody should have enough food
3. I think people should drive carefully

4. I don't think the police should carry guns
5. I think should do more exercise.

25. I have to ...

- I. 1. I have to wear glasses
2. have to do
3. have to read
4. had to answer
- II. 1. you don't have to go out
2. doesn't have to wait
3. didn't have to get up early
4. don't have to leave now
- III. 1. I have to travel five miles everyday
2. I have to write a letter tomorrow
3. I had to go to the dentist yesterday

26. Would you like ... ? I'd like ...

- I. 1. would you like a chocolate ?
2. would you like an apple ?
3. would you like some coffee ?
4. would you like to go to a concert next week ?
5. would you like to borrow my umbrella ?

27. There is, there are ...

- I. 1. there is a castle
2. there are a lot of restaurants
3. there is a hospital
4. there is n't swimming pool
5. there are two cinemas
6. there isn't university
7. there are not any big hotels
- II. 1. there are seven days in a week
2. there are nine planets in the solar system
3. there are fifteen players in a rugby team
4. there are twenty six letters in the English alphabet
5. there are thirty days in september
6. there are fifty states in the USA
7. there are twenty nine days in February

మా ఇతర ప్రచురణలు

కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత
‘ప్రివెరజపన్స్’ ను
సులభంగా
ఉపయోగించడమంచ?

How to use
Preposition Easily

క. కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత, M.A. B.Ed.

కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత
‘సాపీట్ క్రీయల్స్’ ను
సులభంగా
ఉపయోగించడమంచ?

How to use
Auxiliary Verbs Easily

క. కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత, M.A. B.Ed.

కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత
ఆంగ్లిష్ లోచన
ఎంప్యూ - స్లెర్బణ
Common Errors
in English

క. కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత, M.A. B.Ed.

కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత
స్టుడెంట్
స్ప్రెక్స్ ఆంగ్లీష్
(అంగ్ల వ్యాపారాల ఆంగ్లీష్ మార్కెట్)

Students
Spoken English

క. కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత, M.A. B.Ed.

కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత
Essay, Precis Writing & Paragraphs
New 2018 Classroom Series

ESSAYS,
PRECIS WRITING
&
PARAGRAPHS

క. కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత, M.A. B.Ed.

కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత
ఎంప్యూ ఇంగ్లీష్ లోచన
ఎంప్యూ - ఇంగ్లీష్ లోచన
Common Errors in English

క. కృష్ణారెడ్డి, కల్పిత, M.A. B.Ed.

విషయాలు !

మాటలు అంగ్ల సంక్లేషము మానవత్తిక

మాటలు అంగ్ల సంక్లేషము మానవత్తిక

విషయాలు !!

ఫోన్ : 0866 - 2434320
శ్రీ పాపు వేచ్చు ఇంగ్లీష్ ప్రచురణ
28-3-51, కోణపల్కొల్లు, విజయవాడ - 2 (అంగ్ల)